

Ks. Igor Hubacz

**Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży
Greckokatolickiej *Sarepta* w służbie katechezy**

NATAN
WYDAWNICTWO

Ks. Igor Hubacz

**Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży
Greckokatolickiej *Sarepta* w służbie katechezy**

NATAN
WYDAWNICTWO

LUBLIN 2018

Projekt okładki

Piotr Nurzyński

**Naukowa recenzja wydawnicza:
Ks. dr hab. Andrzej Kiciński, prof. KUL**

ISBN 978-83-66108-08-0

**© Copyright by Igor Hubacz
© Copyright by Stowarzyszenie Pedagogów NATAN**

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Kopiowanie, powielanie, odczytywanie w środkach publicznego przekazu dozwolone
po pisemnym uzgodnieniu z wydawcą.

**Wydawnictwo NATAN
ul. Skautów 11 B m. 29
20-055 Lublin
tel. 609 734 114
e-mail: biuro@natan.pl**

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Wstęp	6
Rozdział I Historia Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	9
1.1. Geneza działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	9
1.2. Rozwój działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	14
1.3. <i>Sarepta</i> Sydońska w kontekście działalności proroka Eliasza – recepcja we wschodniej tradycji liturgicznej	20
Rozdział II Współczesne podstawy działalności Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	26
2.1. Cele i zadania Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	26
2.2. Członkowie Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i> oraz ich prawa i obowiązki	31
Rozdział III Współczesne kierunki rozwoju Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	35
3.1. Osiągnięcia	35
3.2. Problemy i zagrożenia	46
3.3. Postulaty	52
Zakończenie	58
Bibliografia	60
Aneksy	67
Załącznik nr 1. Statut Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej <i>Sarepta</i>	67
Załącznik nr 2. Regulamin uczestnika obozu młodzieżowego <i>Sarepta</i>	74
Załącznik nr 3. Plan turnusów 2014.	75
Załącznik nr 4. Wzór ankiety przeprowadzonej w 2013 roku.	76
Załącznik nr 5. Wzór ankiety przeprowadzonej w 2014 roku.	78
Załącznik nr 6. Fotografie	80

Wykaz skrótów

AS I	Archiwum <i>Sarepty</i> – materiały drukowane. Biblioteka Greckokatolickiego Seminarium Duchownego w Lublinie.
AS II	Archiwum <i>Sarepty</i> – materiały multimedialne. Biblioteka Greckokatolickiego Seminarium Duchownego w Lublinie.
ChL	<i>Christifideles laici</i> . O powołaniu i misji świeckich w Kościele i w świecie. Jan Paweł II. Adhortacja apostolska.
CT	<i>Catechesi tradendae</i> . O katechizacji w naszych czasach. Jan Paweł II. Adhortacja apostolska.
DOK	Dyrektorium ogólne o katechizacji.
DWCH	Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim <i>Gravissimum Educationis</i> , Sobór Watykański II.
EB	<i>Encyklopedia Biblijna</i> . Red. P. Achtemeier. Red. wyd. pol. W. Chrostowski. Warszawa: Vocatio 1999.
KB	<i>Konkordancja Biblijna czyli alfabetyczny wykaz wyrazów Pisma Świętego z tłumaczeniem imion</i> . Warszawa: Wydawnictwo Znaki Czasu 1982.
KKKW	<i>Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich</i> . Lublin: Gaudium 2002.
KPK	<i>Kodeks Prawa Kanonicznego</i> . Poznań: Pallottinum 2008.
LB	<i>Leksykon Biblijny</i> . F. Rienecker, G. Maier. Red. wyd. pol. W. Chrostowski. Warszawa: Vocatio 2008.
NLB	<i>Nowy Leksykon Biblijny</i> . Red. F. Kogler, R. Egger-Wenzel, M. Ernst. Red. wyd. pol. H. Witczyk. Kielce: Wydawnictwo Jedność 2012.
PSB	<i>Praktyczny Słownik Biblijny</i> . Red. A. Grabner-Haider. Tł. T. Mieczkowski, P. Pachciarek. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax 1994.
RT	„Roczniki Teologiczne” Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 1949-1990; „Roczniki Teologiczne” (1991-2008); „Roczniki Pastoralno-Katechetyczne” 2009-2013; „Roczniki Teologiczne”. Lublin 2014 –
RUOMS	Regulamin uczestnika obozu młodzieżowego <i>Sarepta</i> . Załącznik nr 2.
SSBMGS	Statut Stowarzyszenia Bractwa Młodzież Greckokatolickiej <i>Sarepta</i> . Załącznik nr 1.
Świadectwo	Zebrane wypowiedzi, wspomnienia, świadectwa od poszczególnych uczestników <i>Sarepty</i> .
VD	<i>Verbum Domini</i> . O Słowie Bożym w życiu i misji Kościoła. Benedykt XVI. Adhortacja apostolska.

Wstęp

„Dzban mąki nie wyczerpie się i baryłka oliwy nie opróżni się” (1 Krl 17,14) – słów tych użył prorok Elias, wypowiadając je w niewielkiej osadzie położonej pomiędzy Tyrem a Sydonem. Miasteczko nosiło nazwę Sarepta. Sentencja przeznaczona była dla wdowy – gościnnej mieszkanki grodu, u której zatrzymał się prorok. Informacja o miejscowości pojawia się w Piśmie Świętym zaledwie dwukrotnie. Jednak określenie *Sarepta*, mimo unikatowego występowania, jest doskonale znane dla każdego młodego grekokatolika w Polsce. Odpowiedzią na pytanie o przyczynę takiego stanu rzeczy jest fakt, że od trzydziestu lat w Bieszczadach, w okresie letnim, organizowany jest tam obóz religijny dla młodzieży tej konfesji pod nazwą *Sarepta*.

Należy zaznaczyć, że mimo trzydziestu lat istnienia *Sarepty* nie powstało, jak dotąd, żadne opracowanie poświęcone temu zagadnieniu. Napisano tylko kilka artykułów do czasopism religijnych, podobną ilość tekstów zamieszczono na stronach internetowych. Tak więc niniejsza publikacja jest pierwszą, która w sposób systematyczny opisuje historię, zadania i działalność *Sarepty*.

Autor niniejszej publikacji sam od ponad dziesięciu lat jest związany z ruchem sareptiańskim i odczuwa ogromną wdzięczność, którą kieruje w stronę tego niezwyklego projektu: za wkład w jego wychowanie, katechizację, a w konsekwencji za niebagatelny wpływ polegający na powołaniu do kapłaństwa. Jest to równocześnie główna przyczyna decydująca o podjęciu tematu *Sarepty* w formie syntetycznego opracowania.

W publikacji autor zamierza ukazać duszpasterstwo katechetyczne, które realizowane jest poprzez działalność *Sarepty*. *Dyrektorium ogólne o katechizacji* mówi o tym, że różne ruchy i stowarzyszenia, które rozwijają się w Kościele partykularnym, mają na celu niesienie pomocy uczniom Chrystusa w ich misji w świecie i w Kościele¹. *Dyrektorium* wyjaśnia także charakter stowarzyszeń i ruchów: „We wszystkich tych stowarzyszeniach i ruchach, w celu głębokiego kultywowania podstawowych wymiarów życia chrześcijańskiego, narzuca się konieczna formacja, dokonująca się w taki czy inny sposób: Każde bowiem z tych zrzeszeń za pomocą sobie właściwych metod umożliwia formację głęboko wszczepioną w doświadczenie życia apostołskiego, a równocześnie daje okazję do integracji, ukonkretnienia i bliższego określenia formacji otrzymywanej przez swoich członków od innych osób i wspólnot. Katecheza jest zawsze podstawowym wymiarem w formacji każdego świeckiego. Dlatego też stowarzyszenia i ruchy na ogół rezerwują sobie odpowiedni czas na katechezę. Nie jest ona bowiem alternatywą dla formacji chrześcijańskiej, jakiej one dostarczają, ale jest jej istotnym wymiarem”². W kolejnym punkcie *Dyrektorium* uzupełnia tę informację o stwierdzenie: „Należy uwzględnić *własną naturę* katechezy, rozwijając całe bogactwo jej treści przez potrójny wymiar słowa, pamięci i świadectwa (doktryna, celebrowanie i zaangażowanie życiowe). Katecheza, bez względu na miejsce, w jakim jest realizowana, jest przede wszystkim organiczną i podstawową formacją wiary. Powinna więc obejmować poważne studium nauki chrześcijańskiej oraz stanowić poważną formację religijną otwartą na wszystkie elementy życia chrześcijańskiego”³. Trzeba podkreślić, że ruch, jakim jest *Sarepta*, w doskonały sposób odzwierciedla założenia podane przez *Dyrektorium*. Poprzez badanie

¹ Por. DOK 261.

² Tamże.

³ Tamże 262.

zagadnień związanych z *Sareptą* autor zmierzać będzie do udzielenia odpowiedzi na pytania: w jaki sposób zrodził się ten ruch?, czy i w jaki sposób wpłynął on na rozwój katechetyczny i wychowawczy młodzieży greckokatolickiej w Polsce? Autor pragnie również odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób realizowane są cele *Sarepty* i jakie są jej największe problemy? Ma również zamiar proponować nowe kierunki jej rozwoju.

Zakres publikacji obejmuje opis ruchu o nazwie *Sarepta* – czyli obozów dla młodzieży greckokatolickiej w Polsce, organizowanych przeważnie w okresie wakacyjnym w Bieszczadach, od czasu zapoczątkowania tej idei – to jest od ok. 1983 roku, do dziś.

Publikacja posiada charakter analityczno-badawczy. Autor w celu zebrania materiału źródłowego przeprowadził szereg wywiadów z osobami, które miały związek z *Sareptą*, poprosił osoby, do których nie mógł dotrzeć, aby spisały swoje wspomnienia i refleksje dotyczące *Sarepty*. Ponadto autor samodzielnie, w okresie dwóch lat, w czasie wakacyjnych turnusów, przeprowadzał sondaż diagnostyczny⁴ wśród uczestników. Przeprowadził w ten sposób dwukrotnie ponad sto osób w wieku 12-16 lat pochodzących z różnych obszarów kraju. Następnie skatalogował owe materiały i umieścił w *Archiwum Sarepty* oraz na stronie internetowej⁵.

Autor używa pojęcia *Sarepta* (pisanego prostą czcionką) i jego odmian w odniesieniu do miasta *Sarepta Sydońska*, natomiast zapis *Sarepta* (pisany kursywą) i jego odmiany odnoszą się do ruchu młodzieży greckokatolickiej w Polsce, osoby biorące udział w tym ruchu są określane jako *sareptianie*.

Publikacja składa się z trzech rozdziałów. Pierwszy z nich ma charakter historyczno-biblijny. W pierwszym paragrafie tej części publikacji opisano dzieje *Sarepty*, to, w jakich okolicznościach rodziła się idea jej powołania oraz, jak była wcielana w życie – z uwzględnieniem kontekstu historycznego. Paragraf ten zawiera również opis pierwszych *Sarept* z lat 1983-1989. Paragraf drugi omawia rozwój *Sarepty* w kolejnych latach, aż do dnia dzisiejszego. Materiał źródłowy dla wymienionych tu obu podrozdziałów publikacji stanowią opracowania historyczne oraz w większości wywiady przeprowadzone z osobami związanymi z *Sareptą*, a także spisane przez nich wspomnienia i źródła zgromadzone w archiwum ruchu. Trzeci paragraf opisuje natomiast starożytną *Sareptę Sydońską*, od której projekt wzięł nazwę i postać proroka Eliasza – patrona *Sarepty*. Opisy ujmują zagadnienia w kontekście biblijnym oraz recepcję we wschodniej tradycji liturgicznej. Źródłami, na których bazowano, konstruując paragraf, są opracowania biblijne oraz opracowania ikonograficzne i księgi liturgiczne tradycji bizantyńskiej.

W rozdziale drugim przeprowadzono analizę zapisów statutu *Sarepty*, ponieważ w 2003 roku otrzymała ona osobowość prawną i została zarejestrowana pod nazwą Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*. W rozdziale tym analizowane są zawarte w statucie zadania Bractwa, cele, jakie przed sobą stawia oraz zasady przynależności, w tym prawa i obowiązki członków. Rolę źródeł spełniły w tym zakresie przede wszystkim świadectwa uczestników, a także protokoły ze zgromadzeń członków Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*. Dane wykorzystano na dowód, że organizacja – działając – urzeczywistnia zakładane cele.

Trzeci rozdział zajmuje się współczesnymi kierunkami rozwoju *Sarepty*. Paragraf pierwszy tej części publikacji zawiera opis osiągnięć przedsięwzięcia. Podstawę źródłową tego podrozdziału

⁴ Wzór ankiety z 2013 i 2014 roku zamieszczony w załączniku nr 4 i 5.

⁵ *Historia Sarepty*. [online] [dostęp 23.03.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty>

stanowią wyniki sondażu diagnostycznego prowadzonego podczas turnusów w latach 2013-2014, przedstawione w formie wykresów. Drugi podrozdział zajmuje się trudnościami i zagrożeniami. Fragment powstał na podstawie spostrzeżeń animatorów oraz informacji zapisanych w sprawozdaniach z ostatnich lat działalności. Ostatni podrozdział przedstawia propozycje pozwalające – w zamyśle autora – na dalszy, pomyślny rozwój *Sarepty*. Uwypukla też mankamenty i określa niedostatki wymagające naprawy.

Do publikacji są dołączone aneksy. Są to m.in.: statut Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*, regulamin uczestnika, plan turnusów z 2014 roku, lista uczestników, wzór ankiety przeprowadzonej w latach: 2013-2014, a także fotografie.

Należy zaznaczyć, że – mimo starań – w publikacji nie sposób było dokonać pełnego odzwierciedlenia trzydziestoletniej historii *Sarepty*, podobnie jak niemożliwe było ukazanie wszystkich aspektów związanych z działalnością katechetyczną *Sarepty*, opisanie jej wszystkich sukcesów oraz porażek. Jest to jedynie zarys, który może być w przyszłości punktem wyjścia dla o wiele szerszej publikacji, jeszcze wnikliwiej badającej poruszane tu zagadnienia.

Autor wyraża też nadzieję, że niniejsza publikacja pomoże wielu osobom odkryć bogactwo Kościoła Greckokatolickiego w postaci *Sarepty*, a może nawet zachęci do wzięcia w niej udziału. Publikacja może również stać się źródłem wielu nowych informacji dla osób, które spotkały się już z *Sareptą*, lecz nie do końca znają jej historię, założenia ideowe, strukturę oraz metody działania.

Rozdział I

Historia Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*

Na początku niniejszej publikacji należy sięgnąć do źródeł, czyli odnaleźć genezę *Sarepty*, a następnie przedstawić jej dalsze losy. W rozdziale tym zostaną ukazane motywy powstania *Sarepty*, osoby, które ją tworzyły oraz trudności, które spotykała ona na swojej drodze. Zostanie również wyjaśnione pochodzenie nazwy „*Sarepta*” oraz to, jak dynamicznie rozwijała się działalność duszpastersko-katechetyczna młodego wówczas ruchu.

1.1. Geneza działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*

Chcąc poznać genezę *Sarepty*, musimy najpierw zarysować sytuację grekokatolików w Polsce po II wojnie światowej. Przede wszystkim należy przypomnieć, że komuniści dążyli do likwidacji Kościoła Greckokatolickiego. Na początku 1945 roku aresztowano wszystkich biskupów grekokatolickich. W 1946 roku we Lwowie władze komunistyczne zorganizowały pseudosobór, na który pod przymusem byli doprowadzeni przedstawiciele Kościoła Greckokatolickiego. Trzeba zaznaczyć, że wszyscy biskupi grekokatolicki – mimo groźby śmierci – nie zgodzili się na wzięcie udziału w tej farsie. Podczas lwowskiego pseudosoboru formalnie zlikwidowano Kościół Greckokatolicki i włączono go do Cerkwi Prawosławnej. Pomimo tego, że sobór nie był w żaden sposób ważny, to Kościół Greckokatolicki oficjalnie przestał istnieć⁶.

Jałtańskie decyzje w sprawie nowych wschodnich granic państwa polskiego przecięły terytorium diecezji przemyskiej, pozostawiając większość po stronie sowieckiej. Po stronie polskiej znalazły się 223 parafie przedzielonej teraz granicą państwową eparchii przemyskiej oraz cała Apostolska Administracja Łemkowszczyzny⁷. Od 1944 roku trwało przesiedlanie ludności ukraińskiej do ZSRR. Początkowo przesiedlano jedynie osoby, które wyraziły na to zgodę. Jednak działania te nie przyniosły zamierzonego efektu. W związku z tym 28 kwietnia 1947 roku 17 tysięcy żołnierzy wchodzących w skład Grupy Operacyjnej „Wisła” otoczyło ponad 300 wsi zamieszkałych przez Ukraińców. O godzinie czwartej nad ranem seriami z broni maszynowej pobudzono ludzi i dano im maksymalnie dwie do trzech godzin na spakowanie się i opuszczenie swych domów. Tak rozpoczęła się akcja „Wisła”⁸. W wyniku tak przeprowadzonej wojskowej operacji przesiedlono łącznie ponad 140 tysięcy osób, z czego ponad 100 tysięcy stanowili grekokatolicy (w tym 62 kapłanów). Ludność ukraińska została odcięta od swej tradycji, kultury, tożsamości. Należy zaznaczyć, że w owym czasie nie powstał żaden akt prawny, który likwidowałby Kościół Greckokatolicki. W swoich badaniach Janusz Mieczkowski twierdzi, iż brak takiego aktu prawnego wynikał z przekonania władz, że w nowych warunkach Kościół Greckokatolicki nie będzie w stanie

⁶ Zob. Ю. Федорів. *Історія Церкви в Україні*. Львів 2007 s. 313-314.

⁷ Por. S. Stępień. *Kościół grekokatolicki w Polsce po II wojnie światowej i w czasach współczesnych (do roku 1938)*. W: *Polska – Ukraina 1000 lat sąsiedztwa*. T. 4. Red. S. Stępień. Przemysł 1998 s. 340.

⁸ Por. E. Misiło. *Akcja „Wisła” 1947. Dokumenty i materiały*. Warszawa 2012 s. 112-113.

się odrodzić⁹. Część przesiedlonych księży zrezygnowała z pracy duszpasterskiej. Niektórzy stawali się wikariuszami w łacińskich parafiach. Było to możliwe dzięki specjalnym uprawnieniom, które papież Pius XII nadał Augustowi Kardynałowi Hlondowi Prymasowi Polski oraz Adamowi Kardynałowi Sapiesze metropolicie krakowskiemu. Prymas August Hlond jeszcze przed akcją „Wisła” mianował dwóch wikariuszy generalnych obrządku greckokatolickiego: księdza Bazylego Hrynyka dla biskupstwa przemyskiego (31 marca 1947 r.) oraz księdza Andrzeja Złupkę dla Apostolskiej Administracji Łemkowszczyzny (1 kwietnia 1947 r.)¹⁰. Trzeba zaznaczyć jednak, że nie wszystkie miejscowości zostały przesiedlone. Tak było w przypadku Komańczy, gdzie władze wojskowe pozostawiły całą ludność greckokatolicką wraz z kapłanami – księdzem Złoczowskim i księdzem Keleniukiem, którzy kontynuowali duszpasterstwo w tej parafii¹¹. W regionach, do których wysiedlano Ukraińców, mimo ogromnych trudnień i braku struktur Kościoła Greckokatolickiego z czasem zaczęto sprawować nabożeństwa dla grekokatolików. Było to Chrzanowo koło Elku (ksiądz Mirosław Ripecki), Nowy Dwór Gdański oraz Cyganek (ksiądz Bazyli Hrynyk)¹².

Zmiany październikowe 1956 roku¹³ pozwoliły na próbę odrodzenia Kościoła Greckokatolickiego. W związku z tym 26 października 1957 roku ksiądz Bazyli Hrynyk w specjalnym piśmie wystosowanym do Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Polski zwrócił uwagę na potrzebę kształcenia nowych kapłanów greckokatolickich i poprosił o wskazanie miejsca, gdzie mieliby się kształcić alumni obrządku greckokatolickiego. Na początku miało to być Gniezno, jednak po wspólnej konsultacji w 1964 roku uznano, że powinien to być Lublin¹⁴. Pierwszym greckokatolickim absolwentem lubelskiego seminarium został ksiądz Jarosław Madzelań¹⁵, który później odegrał ogromną rolę w historii *Sarepty*. Kolejnym krokiem w rozwoju Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego w Polsce było utworzenie przez Józefa Kardynała Glempa Prymasa Polski dwóch wikariatów¹⁶ dla duszpasterstwa greckokatolickiego: północnego i południowego. Następnie Prymas Józef Glemp – w dniu 22 grudnia 1981 roku – mianował dwóch wikariuszy generalnych: księdza Jozafata Romanyka dla wikariatu północnego oraz księdza Jana Martyniaka dla wikariatu południowego¹⁷.

Kościół Greckokatolicki zaczął się coraz bardziej rozwijać. Tymczasem pojawiły się nowe, istotne okoliczności. Młodzież greckokatolicką w tym okresie stanowili przedstawiciele już drugiego pokolenia po akcji „Wisła”. Były to osoby, które urodziły się w powojennym państwie polskim, chodziły do polskich szkół, często uczęszczały również na nabożeństwa rzymskokatolickie

⁹ Zob. J. Mieczkowski, *Życie religijne mniejszości narodowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1956*. „Przegląd Zachodniopomorski” 1995 z. 1. s. 105.

¹⁰ Por. S. Stępień, *Kościół greckokatolicki w Polsce po II wojnie światowej* s. 348.

¹¹ Por. T. Majkowicz, *Kościół greckokatolicki w PRL*. W: *Polska – Ukraina 1000 lat sąsiedztwa*. T. 1. Red. S. Stępień. Przemysł 1990 s. 253.

¹² Zob. I. Hałagida, *Ukraińcy na zachodnich i północnych ziemiach Polski 1947-1957*. Warszawa 2002 s. 56-57.

¹³ Zmiany październikowe 1956 roku – tzw. „odwilż gomułkowska”, nazywana także „polskim październikiem”, „październikiem 1956” lub „odwilż październikową” – zmiana polityki wewnętrznej w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w II połowie 1956 roku, połączona ze zmianą na czele władzy i liberalizacją systemu politycznego. Jej efektem było m.in. uwolnienie z więzień i internowania części więźniów politycznych i duchowieństwa, w tym kard. Stefana Wyszyńskiego.

¹⁴ Por. S. Stępień, *Kościół greckokatolicki w Polsce po II wojnie światowej* s. 360-361.

¹⁵ Por. B. Pańczak, *Zarys historii obecności grekokatolików w Lubelskim Seminarium Duchownym*. „Перемиські Архiepархіяльні Відомості”. 11:2014 z. 7. s. 292.

¹⁶ „Wikariat apostolski lub prefektura apostolska oznacza określaną część Ludu Bożego, która z racji szczególnych okoliczności nie została jeszcze ukonstytuowana jako diecezja i jest powierzona pasterskiej trosce wikariusza apostolskiego lub prefekta apostolskiego, ażeby kierowali nią w imieniu Papieża” (KPK 371 § 1).

¹⁷ Por. S. Stępień, *Kościół greckokatolicki w Polsce po II wojnie światowej* s. 363.

ze względu na brak duszpasterstwa grekokatolickiego w danym miejscu. O swojej tożsamości wiedziały jedynie od swoich rodziców, a wiedza ta często nie była wystarczająca.

W latach osiemdziesiątych XX wieku Wyższe Seminarium Duchowne w Lublinie przeżywało okres rozkwitu jeśli chodzi o alumnów grekokatolickich. W roku akademickim 1978/1979 w seminarium studiowało dziesięciu grekokatolickich kleryków, natomiast w kolejnym roku (1979/1980) w październiku na pierwszy rok zgłosiło się dwunastu kandydatów¹⁸. Klerycy w swoich codziennych rozmowach poruszali różne tematy. Szczególne miejsce zajmowały w nich kwestie przyszłości grekokatolików w Polsce. Dostrzegali oni również, że wielu z ich rówieśników niestety nie miało możliwości poznania tradycji – niektórzy bardzo słabo rozumieli wschodnią liturgię, większość nigdy nie widziała jakiegokolwiek nabożeństwa w rycie wschodnim. Wielu zadawało sobie pytanie, co to znaczy być grekokatolikiem. Niektórzy nie rozumieli, czym dla ich rodziców było głębokie zamyślenie, gdy mówili o *Рідній хаті*¹⁹. Znaczna część młodzieży miała już trudności w posługiwaniu się językiem ukraińskim. Działacze środowisk ukraińskich, obserwując to zjawisko, starali się podejmować takie działania, które pomogłyby młodym ludziom w zrozumieniu ich tożsamości. Popularnymi wówczas stały się wśród młodych Ukraińców rajdy turystyczne *Karpaty* – wędrowki po górach organizowane w okresie wakacyjnym²⁰. Klerycy w swoich rozmowach uważali to za pozytywne zjawisko, jednak zauważali, że mimo wszystko brakuje tu elementu, który zbliżałby młodych ludzi do Kościoła Grekokatolickiego.

Młodzież katolicka w diecezji lubelskiej była wówczas zafascynowana ruchem oazowym, który rozwijał się w ogromnym tempie i przynosił duże rezultaty. Tysiące młodych osób było zaangażowanych w działalność księdza Franciszka Blachnickiego. Siłą rzeczy aktywnie uczestniczyli w tym również alumni z całej Polski. Starali się oni brać jak najaktywniejszy udział w działalności ruchu. Klerycy grekokatolickcy, widząc efekty działalności ruchów oazowych, doszli do wniosku, że warto byłoby stworzyć podobny model duszpasterstwa dla młodzieży grekokatolickiej, co byłoby swoistym połączeniem działalności oazy oraz rajdu *Karpaty*. Tak właśnie zrodziła się idea *Sarepty*. W powszechnym przekonaniu uważa się, że to ksiądz Jarosław Madzelań stał się twórcą idei *Sarepty*. Jednak z wywiadu przeprowadzonego 10 listopada 2013 roku wyraźnie wynika, że był to pomysł kleryków (obecnie księży): Jana Łajkosza, Bogdana Ogrodnika oraz Jarosława Moskałyka. Ksiądz Madzelań chętnie się przyłączył do tego pomysłu²¹.

Powracając zaś do wydarzeń z tamtego okresu, ksiądz Łajkosz podkreśla, że on sam – będąc klerykiem – dostrzegał wśród młodzieży głęboką potrzebę zdobycia wiedzy na temat Kościoła Grekokatolickiego, liturgii itp. Zauważył to podczas spotkań ze swoimi rówieśnikami, np. w czasie ferii, kiedy jego znajomi ciągle zadawali mu pytania dotyczące tych kwestii²². Ze wspomnień

¹⁸ Por. B. Pańczak. *Statystyka powołań*. [online] [dostęp 7.12.2013]. Dostępny w Internecie: <http://seminarija.pl/statystyka-powolan>

¹⁹ *Рідна хата* w jez. ukr. dom rodzinny.

²⁰ „Rajd Karpaty – pierwszy odbył się w 1976 r. Idea rajdu to łączenie ukraińskiej młodzieży (nie tylko z Polski), pobyt na rodzinnych ziemiach (Łemkowszczyzna i Bojkowszczyzna), poznawanie ukraińskiego języka, kultury i tradycji. Rajd Karpaty to także wspólna zabawa. Nie rzadko uczestnicy rajdu pomagali ludziom przy żniwach, porządkowali ukraińskie cmentarze, pomagali przy budowie cerkwi w Komańczy i w Mokrem, a także przy remoncie cerkwi w Łosiu. Wędrowki po górach, powracanie na rodzinne ziemie niejednemu pomogły zachować swoją tożsamość.” Autor nieznan. *Ілю уе... „Рейд КАРПАТИ”?* [online] [dostęp 7.12.2013]. Dostępny w Internecie: <http://www.karpaty.harazd.net/index1.php?orda=szczo>

²¹ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelańem*. Lwów 10.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta-2/o-bractwie/historia-sarepty>

²² Por. tenże. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*. Górowo Iławeckie 26.12.2013 r. [online] [dostęp 10.01.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/56-wywiad-z-ksiedzem-mitratem-janem-lajkoszem>

księdza Bogdana Ogrodnika wiemy, że pomysł ten był połączony z corocznymi wakacyjnymi praktykami kleryków, które zazwyczaj odbywały się w różnych parafiach. Pomyślano więc, aby tym razem zorganizować to inaczej, w górach²³. Klerycy, nie czekając długo, powiadomili o swojej propozycji proboszcza księdza Jarosława Madzelana, a ten – wyrażając radość z tej inicjatywy – zgodził się i zaczęły się przygotowania. Ustalono termin: po święcie Apostołów Piotra i Pawła, ponieważ w tym okresie nie wypadały już żadne inne święta i kapłan mógł opuścić na jakiś czas parafię. Klerycy starali się przygotować ramowy program – głównie zajęcia z liturgiki, historii Kościoła oraz śpiewu cerkiewnego. Na miejsce wybrano Nowicę, miejscowość położoną 5 km na północny wschód od Uścia Gorlickiego²⁴. Na pytanie – dlaczego właśnie tam? – ksiądz Jarosław Madzelan odpowiada krótko: „tam byli grekokatolicy i był swobodny dostęp do cerkwi, a dla nas to było najważniejsze”²⁵. Wskazuje również, że zależało mu na tym, aby młodzież poznawała ziemie ojców, a także chciał doprowadzić do złamania stereotypów pomiędzy Łemkami a Ukraińcami, którzy niekoniecznie darzyli się sympatią. W tej kwestii ksiądz Bogdan Ogrodnik podaje następujące wyjaśnienie: „Wielu z tych, którzy tam jechali, nie wiedziało, jak wygląda prawdziwa cerkiew. W Białym Borze owszem była już cerkiew, ale nie było jeszcze ikonostasu, a w Nowicy²⁶ i w okolicznych wioskach były”²⁷. Istotnym faktem było również to, że Nowica była miejscem bardzo trudno dostępnym, również dla władz komunistycznych, które mogłyby próbować inwigilować to przedsięwzięcie²⁸. W pierwszej *Sarepcie* uczestniczyła głównie młodzież z Białego Boru, ponieważ znikoma liczba grekokatolickich ośrodków duszpasterskich uniemożliwiała rozpowszechnienie informacji wśród innych osób. Zdaniem księdza Bogdana Ogrodnika²⁹ przyjechało wtedy około 25 osób, natomiast według księdza Jarosława Madzelana – 40 osób³⁰. Była to głównie młodzież ze szkół średnich. Jeśli chodzi o młodsze dzieci, to zarówno rodzice obawiali się je wypuszczać z domu na tak dużą odległość, jak też organizatorzy obawiali się, by je rekrutować, zabierać ze sobą na *Sareptę*. Wśród powodów należy wymienić tu brak odpowiednich warunków na miejscu. Przygotowania były nie lada wyzwaniem – namiot, śpiwór, ubrania oraz buty do chodzenia po górach nie były towarami, który można było łatwo zdobyć, tym bardziej, że

²³ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*. Lubin 16.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/52-wywiad-z-ksiedzem-bogdanem-ogrodnikiem>

²⁴ Nowica – we wsi zachowało się wiele łemkowskich *chyz* (chat). Nowica jest miejscem urodzenia wybitnego ukraińskiego poety Bohdana Ihora Antonycza (1909-1937), syna miejscowego proboszcza grekokatolickiego. W Nowicy znajduje się również pomnik ku czci poety odsłonięty w 1989 r. Por. M. i A. Michniewscy, M. Duda. *Cerkwie drewniane Karpat. Polska Słowacja. Przewodnik*. Pruszków 2003 s. 136-137.

²⁵ I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelanem*.

²⁶ „Cerkiew grekokatolicka pw. św. Paraskewy – została zbudowana prawdopodobnie w latach 1840-1843. Po 1947 r. była kościołem filialnym parafii w Uściu Gorlickim. Po 1956 r. do wsi powróciła znaczna liczba dawnych mieszkańców, dla których zaczęto odprawiać nabożeństwa grekokatolickie, początkowo tylko sporadycznie. W latach osiemdziesiątych obiekt przeszedł w wyłączne użytkowanie grekokatolików. Jest to cerkiew łemkowska typu schyłkowego, nieorientowana (prezbiterium zwrócone na południe), trójdzielną. Prezbiterium zamknięte trójbocznie, nawa prostokątna i nieco szersza. Ściany obite gontem. Dach dwukalenicowy, kryty blachą, z niewielkimi wieżyczkami nad prezbiterium i nawą. Wieża słupowa, nakryta blaszanym dachem namiotowym; pod nią niewielki babiniec i przedsionek. Wnętrze jest ozdobione polichromią ornamentálną i figuralną wykonaną w 1927 r. Na wschodniej ścianie nawy w niedużych ramach wypisano nazwiska jej fundatorów. Między nawą, a prezbiterium kompletny ikonostas, pochodzący prawdopodobnie z XVIII w. Pośrodku prezbiterium ołtarz główny z XVIII w. W nawie późnobarokowy ołtarz boczny z II poł. XVIII w. z ikonami Matki Bożej z Dzieciątkiem w części środkowej i św. Jana Chrzciciela w zwieńczeniu.” M. i A. Michniewscy, M. Duda. *Cerkwie drewniane Karpat* s. 136-137.

²⁷ I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*.

²⁸ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*.

²⁹ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*.

³⁰ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelanem*.

opisywane wydarzenia miały miejsce zaledwie rok po zakończeniu stanu wojennego w Polsce³¹. Jednak najistotniejszą kwestią pozostawało zorganizowanie żywności, która była wówczas dostępna jedynie na kartki. Trwało to kilka miesięcy i zbierano głównie konserwy. Kolejnym zadaniem był transport wszystkich zgromadzonych rzeczy. Tamte wydarzenia ksiądz Bogdan Ogrodnik wspomina z sentymentem: „Targaliśmy te wszystkie garnki i konserwy do pociągu, ale nikomu z nas to nie przeszkadzało”³². Aby przygotować miejsce, Bogdan Trojanowski wraz z kilkoma innymi osobami pojechał do Nowicy kilka dni wcześniej. Pomieszczenie, które zostało wykorzystane, stanowił opuszczony dom po pewnej wdowie. Klerycy dostali do niego klucz od sołtysa, jednak dom i obejście wymagały doprowadzenia do porządku³³. Bogdan Trojanowski opowiada: „Wzięliśmy kawałek deski i napisaliśmy na nim *Копуна*³⁴ i powiesiliśmy nad wejściem. Więc początkowa nazwa nie była zbyt religijna”³⁵. Chłopcy spali w tym budynku, natomiast dziewczęta u jednej z rodzin. Uczestnicy myli się w potoczku. Ksiądz Jarosław Madzelań z uśmiechem dodaje, że odgrywał osobiście rolę „szlabanu” oddzielającego dwie grupy – przed zakrętem potoku myli się chłopcy, za zakrętem dziewczęta, a on siedział pośrodku. Podział obowiązków był bardzo konkretny. Każdy sumiennie je wykonywał. Chłopcy przygotowywali drewno na opał itp. Dziewczęta natomiast gotowały na „kuchni z fajerą na jeden garnek”³⁶. Ksiądz Bogdan Ogrodnik wspomina, że: „Każdy przykładł się do tego, co miał robić. To było proste, jeśli ktoś czegoś nie zrobi, to nie będziemy tego mieli, odpowiadaliśmy za siebie nawzajem”³⁷.

W ciągu dnia były dwa nabożeństwa: „duże” i „małe”. Jeżeli rano było „duże”, to wieczorem było „małe” i na odwrót. Przez „duże” nabożeństwo ksiądz Madzelań rozumiał np. Boską Liturgię (nie była ona sprawowana codziennie, tylko w niedziele i święta), „wsenocznoje”³⁸, nieszpory. „Małe” natomiast to „mołebień”³⁹, akatyst⁴⁰ itp. W ciągu dnia odbywały się też dwie konferencje, które miały charakter dialogowy i były prowadzone przez kleryków. Wieczory natomiast, jak wspomina ksiądz Madzelań, były „na szalamaj”⁴¹ (...) Drozdy grały na gitarach i wszyscy śpiewali⁴², czyli wszyscy wspólnie śpiewali do późnej nocy. Taki też był zamysł *Sarepty* – ważny i cenny był aspekt religijny, ale również poznawanie i czerpanie z bogactwa kultury ukraińskiej i łemkowskiej tradycji.

³¹ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*.

³² Tamże.

³³ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*.

³⁴ *Копуна* w jez. ukr. Karczma.

³⁵ I. Hubacz. *Wywiad z panem Bogdanem Trojanowskim*. Lwów 11.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/51-wywiad-z-panem-bogdanem-trojanowskim>

³⁶ Tenże. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelańem*.

³⁷ Tenże. *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*.

³⁸ „Wsenocznoje” – nabożeństwo dobowego koła w skład, którego wchodzi Uroczyste Nieszpory, Jutrznia i Pierwsza Godzina albo Wielka Komplet, Jutrznia i Pierwsza Godzina. Jest sprawowane przez całą noc poprzedzającą jedno z dwunastu głównych świąt, oraz odpust świątyni; całonocne czuwanie, całonocna straż. Por. H. Пуряева. *Словник Церковно-обрядової термінології*. Львів 2001 s. 40.

³⁹ „Mołebień” – nabożeństwo podczas, którego wyrażane są dziękczynienia lub prośby z powodu wydarzeń lub potrzeb w życiu całej wspólnoty lub konkretnej osoby. Por. Tamże s. 76.

⁴⁰ „Akatyst – (gr. ακάθιστο dosł. niesiadalny) – 1. pieśń cerkiewna składająca się z kontakionów i ikosów, podczas której nie wolno siedzieć. Najstarszym i najbardziej znanym akatystem jest Akatyst ku czci Bogurodzicy. Najbardziej znanym autorem akatystu jest Andrzej z Krety (ok. 660-740), którego Wielki Akatyst pokutny wykonuje się podczas Wielkiego Postu do dziś; 2. nabożeństwo cerkiewne, podczas którego śpiewa się Akatyst” G. Minczew. *Nowe Tablice czyli o Cerkwi, Liturgii, Nabożeństwach i utensyliach cerkiewnych. Wybór*. Tł. I. Petrov. Kraków 2007 s. 272.

⁴¹ *na szalamaj* – łemkowskie określenie zabawy – wieczornicy.

⁴² Bracia Drozd – uczestnicy *Sarepty*.

Pierwszy tydzień *Sarepty* koncentrowano wokół modlitwy i konferencji. Drugi natomiast przebiegał odmiennie – były to całodienne wędrówki po górach, odwiedzanie okolicznych wsi, cerkwi, spotkania z ciekawymi osobami. Przypominając to sobie, ksiądz Jarosław Madzelan wskazuje na pana Pawła Stefanowskiego⁴³ z Bielanki⁴⁴. W drugim tygodniu *Sarepta* brała również udział w Łemkowskiej Watrze⁴⁵.

Po zakończeniu pierwszej *Sarepty* wszyscy byli entuzjastycznie nastawieni i z niecierpliwością czekali na kolejną. Ksiądz Jarosław Madzelan prowadził ogółem pierwszych pięć *Sarept* w latach 1984-1989. Później został skierowany przez archimandrytę zakonu studytów do miejscowości Cyganek, aby tam stworzyć wspólnotę zakonną⁴⁶. Wówczas też rozpoczął się nowy etap *Sarepty*.

Jak widać, historia początku *Sarepty* jest zarazem bardzo, piękna jak i bardzo trudna. Zdecydowanie fenomenem jest to, w jakich okolicznościach się ona zrodziła i fakt, że ta idea przerodziła się w realne działania. Łatwo dostrzec, iż powstawała w ciężkich czasach i wymagała sporego wysiłku oraz ogromnego zaangażowania od osób, które powoływały ją do życia.

1.2. Rozwój działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*

W tym podrozdziale zostanie omówiona kwestia dalszego rozwoju *Sarepty*, jej sukcesów oraz przeszkód, które napotkała.

Przez pierwsze lata *Sarepta* działała w Nowicy. Kierowana była przez kleryków greckokatolickich z Lubelskiego Seminarium Duchownego oraz przez księdza Jarosława Madzelana. Każdego roku na *Sareptę* przybywało około 40-50 osób. Należy zaznaczyć, że nie wszyscy byli zwolennikami tego dzieła. Wiele osób krytykowało inicjatywę, najprawdopodobniej dlatego, że była czymś nowym, nieznanym i bano się, w jakim kierunku będzie się rozwijać. Istniało ryzyko, że może tworzyć się pewien „Kościół w Kościele”. Pomimo tego nie bacząc na wszelkie inne niedogodności, takie jak: brak warunków mieszkaniowych, sanitarnych czy brak funduszy, pionierzy *Sarepty* nie zrażali się i rozwijali ten ruch⁴⁷. Jak wspomina ks. Jan Łajkosz, mimo wszystkich problemów alumni, którzy podejmowali się zadania kontynuowania *Sarepty*, byli

⁴³ „Łemkowski poeta i działacz społeczny ur. w 1932 r. Jest etnografem i mistrzem rzemiosła artystycznego, działaczem społeczno-kulturalnym, publicystą i poetą, który opublikował kilka książek w kraju i za granicą. Wiele wierszy Stefanowskiego weszło na stałe do repertuaru łemkowskich zespołów artystycznych”. R. Drobysz. *Muzealnicza Pasja Poety*. „Gazeta Krakowska” 2003 nr 17 s. 8.

⁴⁴ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelanem*.

⁴⁵ Łemkowska Watra – największy coroczny łemkowski etnograficzny festiwal, który łączy łemkowskie środowisko z całego świata. Organizator – Zjednoczenie Łemków. Miejsce – wieś Żdynia (gorlicki powiat, woj. Małopolskie). Pierwsza Watra odbyła się 25 lipca 1982 r. i od tego czasu bez przerwy, w trzecim albo czwartym tygodniu lipca w Żdyni przy ognisku spotykają się ludzie, którzy starają się kultywować własne tradycje i kulturę śpiewem, tańcem oraz słowem. Każdego roku scenę Watry odwiedza blisko 50 zespołów z Polski, Ukrainy, Słowacji, Kanady i innych krajów. Na terenie Watry można spotkać oprócz niezliczonej ilości małych namiotów, namiot, w którym w czasie festiwalu odbywają się spotkania ze znanymi pisarzami oraz artystami. Na „Lemko – street”, czyli głównej ścieżce, jaka prowadzi od wejścia aż do sceny, jest mnóstwo miejsc, gdzie można kupić wyszywane koszule, różne ręczne wyroby, płyty, książki czy mapy. Por. P. Кабачій. *Лемків край*. „Український тиждень” 125: 2010 nr 12 s. 62-65.

⁴⁶ Ksiądz Jarosław Madzelan, wstępując do zakonu studytów, przyjął imię Jakub.

⁴⁷ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelanem*.

pełni ideałów i chociaż na ich drodze pojawiało się wiele przeszkód, to nie zważali na to⁴⁸. Klerycy lubelskiego seminarium bardzo mocno zaangażowali się w to przedsięwzięcie. Można powiedzieć, że każdego roku pojawiały się na *Sarepcie* nowe, chętne do pracy osoby.

We wrześniu 1984 klerycy, którzy byli współorganizatorami pierwszej *Sarepty*, zostali skierowani w różne rejony Polski w celu prowadzenia pracy katechetycznej z młodzieżą, co z jednej strony utrudniało dalsze działanie w *Sarepcie* w Nowicy, ale z drugiej strony dawało możliwość rozwijania tej idei w nowych miejscach. I tak na przykład Jan Łajkosz trafił do Pasłęka (k. Elbląga) pod opiekę księdza Jana Jaremina. Nauczał w Pasłęku oraz Elblągu. Był odpowiedzialny za katechizację młodzieży licealnej oraz pracującej, a od 1985 roku również za katechizację młodzieży studenckiej w Gdańsku. Pod koniec roku szkolnego doszedł do wniosku, że warto byłoby opracować jakąś formę zakończenia roku katechetycznego. Po konsultacjach zdecydowano, że pod koniec czerwca w miejscowości Cyganek (k. Gdańska) zostanie zorganizowany dwudniowy zjazd młodzieży o charakterze zarówno rekolekcyjnym, jak i rekreacyjnym – na wzór spotkania z poprzedniego lata w Nowicy⁴⁹. Wybrano Cyganek, ponieważ była to najstarsza parafia greckokatolicka w regionie, a także były tam dostępne pomieszczenia oraz plac. Dodatkowo funkcję proboszcza pełnił tam ks. Michał Bundz, przyjaciel Jana Łajkosza z seminarium. Na spotkanie przybyło wielu innych kapłanów z różnych parafii, którzy przywieźli ze sobą młodzież. Rok później, już pod nazwą *Mała Sarepta*, ponownie został zorganizowany taki zjazd. Nabral on większego charakteru, przyjechało jeszcze więcej młodzieży. Ksiądz Jan Łajkosz⁵⁰ zaprosił różnych gości, m.in. w celu wygłoszenia nauk. Byli to nie tylko duchowni, ale również działacze świeccy czy artyści⁵¹. Tradycja *Małej Sarepty* jest kontynuowana do dziś⁵².

Mimo zapałów przedstawicieli młodego duchowieństwa duża ilość starszych kapłanów ciągle odnosiła się sceptycznie do *Sarepty* i nie chciała zaakceptować tej formy. Jesienią 1985 roku zostali suspendowani ksiądz Jan Łajkosz oraz ksiądz Bohdan Prach, a w związku z tym, że byli oni współtwórcami *Sarepty*, pojawiły się jeszcze gorsze komentarze na temat tej idei⁵³. Należy też zwrócić uwagę na to, że w Polsce panował wówczas komunizm, Ukraiński Kościół Greckokatolicki nie był zalegalizowany, a wszelka działalność – tak jak *Sarepta*, czyli praca z młodzieżą – zwracała na siebie uwagę⁵⁴. Ten czynnik w sposób istotny wpływał na deprecjonowanie *Sarepty* przez starsze duchowieństwo, które bardzo często zasnęło w swoim życiu prześladowań ze strony władz. Można powiedzieć, że stałym filarem w kontynuacji idei *Sarepty* byli lubelscy klerycy. Każdego roku pomagali oni w organizacji letniego turnusu.

Stałym problemem organizacyjnym był brak odpowiednich warunków w Nowicy. Budynek wykorzystywany przez *Sareptę* podczas wakacji, przez resztę roku stał opuszczony. Był w bardzo

⁴⁸ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*.

⁴⁹ Pierwsze spotkanie młodzieży w Cyganku nie nosiło jeszcze nazwy *Sarepta*, ta nazwa pojawiła się dopiero na obozie wakacyjnym w lipcu 1985 r.

⁵⁰ W lipcu 1985 roku Jan Łajkosz otrzymał święcenia diakonatu oraz prezbiteriatu i jako wikariusz trafił do parafii w Pasłęku oraz w Elblągu.

⁵¹ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*.

⁵² Obecnie *Mała Sarepta* jest skierowana przede wszystkim do dzieci ze szkół podstawowych. Każdego roku w czerwcu katecheci z całego regionu przywożą dzieci do Cyganka na wspólną modlitwę oraz zabawę. Organizatorem *Małej Sarepty* jest Parafia Greckokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Elblągu oraz Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Cyganku. W 2014 roku *Mała Sarepta* zgromadziła prawie 500 uczestników. Por. *Prawie pół tysiąca uczestników Małej Sarepty w Cyganku*. [online] [dostęp 09.12.2014]. Dostępny w Internecie: <http://cerkiew.nazwa.pl/?p=5907>

⁵³ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*.

⁵⁴ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelanem*.

złym stanie, a w pewnym momencie stanowił wręcz zagrożenie dla przebywających w nim osób. Uczestnikom doskwierał również brak łazienek czy kuchni. Problematyczna stawała się też możliwość przyjazdu kapłana. Praktycznie każdy pracował na jakiejś parafii i nie było nawet nikogo, kto mógłby go zastąpić. Wszyscy zgodnie twierdzili, że – w sytuacji, w jakiej wówczas znajdował się Kościół Greckokatolicki w Polsce, czyli z tak małą liczbą kapłanów – kontynuowanie *Sarepty* jest możliwe tylko w wypadku organizowania jej w miejscu, w którym na stałe przebywałby kapłan⁵⁵.

W 1989 roku w czasie trwania turnusu pojawiły się jednocześnie trzy ważne czynniki poddające w wątpliwość przyszłość *Sarepty*. Pierwszy z nich stanowiła rezygnacja księdza Jarosława Madzelana, który z obiektywnych przyczyn nie mógł już prowadzić turnusów. Drugim była likwidacja sklepu w Nowicy, najbliższy znajdował się w Uściu Gorlickim. *Sarepta* nie posiadała samochodu, więc każdego dnia kilku chłopców musiało iść do sklepu oddalonego o siedem kilometrów i przynosić pełne plecaki prowiantu i innych potrzebnych artykułów dla około osiemdziesięciu osób. Trzecim powodem było zatrucie wodą z miejscowej studni. Dotknęło ono wielu uczestników turnusu. Wszystko to wpłynęło na decyzję o szukaniu nowego miejsca. W grupie kleryków prowadzących wówczas *Sareptę* znajdował się wówczas ksiądz Jarosław Czuchta. Po konsultacji z resztą zadzwonił on do ówczesnego proboszcza Komańczy księdza Jana Pipki z pytaniem, czy w przyszłym roku nie można by zorganizować *Sarepty* właśnie w Komańczy. Ksiądz Jan bez chwili wahania zgodził się. W taki właśnie *Sarepta* przeniosła się do Komańczy. *Sarepta* w Komańczy miała dużo lepsze warunki. Miejscowość jest bardziej dostępna, leży na szlaku turystycznym, prowadzą tu połączenia autobusowe oraz kolejowe. W pierwszym roku, co prawda, *Sarepta* w Komańczy nie posiadała jeszcze budynku, a uczestnicy spali w stodołach na sianie. Plan dnia był wzorowany na wcześniejszych z Nowicy⁵⁶.

Ksiądz Jan Pipka wspomina z uśmiechem na twarzy tę decydującą dla przyszłości *Sarepty* rozmowę telefoniczną: „Zadzwonili i powiedzieli, że *Sarepty* już nie będzie, że nie ma gdzie jej robić i czy nie mogliby przyjechać z *Sareptą* do Komańczy (...), a ja mam taką wadę, że nie potrafię odmawiać i się zgodziłem”⁵⁷. Tak rozpoczęła się przygoda ks. Jana Pipki z *Sareptą* i trwa ona do dziś⁵⁸.

W artykule z sierpnia 1991 r. umieszczonym w miesięczniku *Благовіт*⁵⁹ pojawia się pierwsza informacja na temat *Sarepty*. Lubomira Tchórz opisuje turnus *Sarepty*, który odbywał się na początku lipca 1991 roku. Prowadzącym był ksiądz Stefan Batruch. Autorka wymienia kilka istotnych okoliczności, np. to, że ksiądz Jan Pipka z pomocą parafian zakupił budynek specjalnie na potrzeby *Sarepty* oraz że w działalność są zaangażowani już nie tylko klerycy, którzy omawiają religijną tematykę, ale również studenci ukrainistyki, którzy ukazują młodzieży piękno ukraińskiej kultury. Ciekawym jest fakt, że liczba uczestników wynosiła ponad osiemdziesiąt osób. W artykule zwrócono również uwagę na wędrówki po górach oraz odwiedzanie ważnych dla Ukraińców miejsc

⁵⁵ Por. tamże.

⁵⁶ Por. J. Czuchta. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 1.

⁵⁷ Zob. *Nagranie ze spotkania na temat historii Sarepty z okazji XXX-lecia Sarepty*. Nowica 17.07.2014. AS II nr 1.

⁵⁸ Ksiądz Jan Pipka kieruje *Sareptą* od 1989 roku. Od powołania Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*, czyli od 2004 roku, jest on przewodniczącym zarządu. Koordynuje wszystkie turnusy oraz wszystkie akcje związane z działalnością *Sarepty*.

⁵⁹ *Благовіт* – dosłownie: *Dobra Nowina*. Gazeta wydawana od 1991 r. Opisuje wydarzenia, informacje etc. ważne dla ukraińskiej greckokatolickiej diaspory w Polsce. Przez długi czas było to jedyne czasopismo wydawane przez Ukraiński Kościół Greckokatolicki w Polsce, a bez wątpienia do dziś jest najbardziej popularnym wśród grekokatolików. Porusza praktycznie wszystkie ważne wydarzenia związane z Kościołem Greckokatolickim w Polsce. Dlatego też artykuły z tego czasopisma będą stanowiły zasadnicze źródło informacji o rozwoju *Sarepty*.

pamięci⁶⁰. O pozyskaniu nowego budynku w Komańczy wspomina również ksiądz Jarosław Czuchta, mówiąc, że po tym wydarzeniu: „Nastąpiła chyba nowa era dla *Sarepty*, łazienki i spanie na łózkach”⁶¹. Pieniądze na zakup budynku ksiądz Jan pozyskał od ukraińskiej emigracji w USA⁶². Z tego okresu ksiądz Czuchta przypomina sobie również moment odzyskania niepodległości przez Ukrainę. Gdy ją ogłoszono, trwała właśnie *Sarepta*. Dla uczestników było to bardzo wzniosłe i wzruszające przeżycie⁶³.

Siostra Ołena Mańkut opisuje swoje wrażenia z *Sarepty* na łamach tego samego czasopisma z września 1993 roku. Tekst rozpoczyna od słów: „*Sarepta* – rzeczywistość, która już wpisała się w świadomość ukraińskiej młodzieży w Polsce. Rzeczywistość, która przyniosła wiele dobra dla jej uczestników”⁶⁴. Przywołane fakty ukazywały niezbicie, że dziewięć lat po pierwszej *Sarepcie* stała się czymś oczywistym w świadomości młodych Ukraińców grekokatolików. Jest to również argument przemawiający za tym, że ruch ten zdobył już pewną renomę i był pozytywnie przyjmowany w środowisku. W dalszej części autorka umieściła świadectwa uczestników tamtego turnusu. W wypowiedziach bardzo silnie wybrzmiewają głębokie odczucia duchowne przeżyte podczas sakramentu pokuty i pojednania czy podczas wieczornych modlitw. Wszyscy zgodnie też podkreślali atrakcyjność górskich wędrówek. Z zamieszczonej w artykule fotografii wynika, że uczestników odwiedził biskup Jan Martyniak⁶⁵.

Należy tutaj również wspomnieć o ogromnym zaangażowaniu zakonnic ze Zgromadzenia Sióstr Służebnic NPM. Na początku lat dziewięćdziesiątych ksiądz Stefan Batruch zaangażował je do współpracy przy organizacji *Sarepty*. Siostry zajmowały się praktycznie wszystkim: gotowaniem, sprzątaniami, organizacją zajęć, opieką nad grupami, śpiewem, oprawą liturgiczną i przygotowaniem świątyni oraz wieloma innymi sprawami. Siostra Zofia Łebedowicz tak opisuje te wydarzenia: „Siostry zajmowały się przygotowywaniem posiłków dla młodzieży, gotowały i organizowały pracę w grupach odnośnie przygotowania śniadania i kolacji. Należy zauważyć, iż w tamtym czasie *Sarepta* utrzymywała się z drobnych ofiar finansowych, a posiłki były przygotowywane z tego, co można było kupić (na ile nas było stać) i z tego co przynieśli mieszkańcy Komańczy czy pobliskich miejscowości, którzy w ten sposób wspierali spotkania młodzieży ofiarując mleko, ser, warzywa czy owoce itp. Siostry oczywiście dbały również o porządek w cerkwi czy pomieszczeniach pod cerkwią, które służyły do różnego rodzaju spotkań młodzieży. Ponadto w pełni zaangażowane były również w formację młodzieży poprzez prowadzenie grup, śpiewu liturgicznego, przygotowywanie liturgii i wszelkich innych spotkań modlitewnych czy nabożeństw np. „weczirni”, „utrenii”, nocnych czuwań, śpiew kanonów itp. Siostry przygotowywały śpiewniki na *Sareptę*, modlitewniki do „utrenii” czy „weczirni”, tak aby młodzież mogła mieć teksty nabożeństw, w których brała udział. Teksty te przygotowywane były przed *Sareptą*, we własnym zakresie. Ich rola nie ograniczała się jedynie do spraw tzw. technicznych, przygotowywanie zaplecza technicznego, ale były w pełni zaangażowane w pracę formacyjną z młodzieżą. Siostry prowadziły rozmowy indywidualne, prace w grupach, spotkania wsparcia czy spotkania integracyjne na wesoło przy ognisku, w górach itp. Siostry starały się nawiązywać głębokie relacje z młodzieżą, aby towarzyszyć i wspierać ich później w życiu codziennym. Bardzo często spotkania na *Sarepcie* były kontynuowane po jej zakończeniu poprzez

⁶⁰ Por. Л. Тхір. *Релігія і будень*. „Благовіст” 1:1991 nr 8 s. 4.

⁶¹ Zob. J. Czuchta. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

⁶² Por. J. Pipka. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 2.

⁶³ Por. J. Czuchta. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

⁶⁴ О. Манькут. *Оновлене життя – зустріч з Богом*. „Благовіст” 3:1993 nr 9 (33) s. 4.

⁶⁵ Tamże.

szeroką korespondencję listowną, spotkania i rozmowy osobiste. Kontakty te przetrwały nawet do dzisiaj⁶⁶. W tym okresie zrodziła się również inicjatywa organizowana *Małych Sarept* w różnych miejscach w kraju aby gromadzić młodzież. W dużej mierze było to możliwe dzięki siostram, bo w czasie takich spotkań korzystano głównie z ich domów. Takich spotkań odbyło się w latach 1992-1995⁶⁷ aż dziewiętnaście.

We wrześniu 1994 roku w gazecie *Благовіт* pojawiła się relacja z turnusu autorstwa Bogdana Miklusa. Zawiera ona kilka ciekawych informacji. Jedną z nich jest stwierdzenie, że był to turnus studencki, na który przybyła duża ilość osób. We wspomnieniach przybliżona została również niespotykana przygoda, gdy uczestnicy podczas jednej z wędrówek po górach zawiązywali sobie oczy i musieli pozwolić, aby ktoś inny ich prowadził. Był to rodzaj wstępu do bardzo interesującej konferencji przeprowadzonej następnie przez księdza Stefana Batrucha. Autor opisuje również, że podczas tego turnusu współpracowano z rzymskokatolicką grupą Odnowy w Duchu Świętym, która w tym czasie miała swój obóz w pobliżu. Obie grupy organizowały wspólne modlitwy. Bogdan Miklusz podkreśla życzliwość, jaka panowała pomiędzy uczestnikami obydwu religijnych obozów. Wspomina również, że ostatniego dnia *Sarepty* wspólnota Odnowy w Duchu Świętym zorganizowała *Wylanie Ducha Świętego*⁶⁸. Jest to rzadko spotykana informacja, ponieważ ruchy charyzmatyczne w Kościele Greckokatolickim w tamtym okresie były mało znane i bardzo trudno jest znaleźć nawet wzmianki o przejawach ich działalności. Tym większa jest radość z faktu, że *Sarepta* już w roku 1994 miała mocny związek z taką wspólnotą. W innym artykule z tamtego czasu pojawia się ciekawostka o tym, że na turnusie byli obecni również uczestnicy z zagranicy⁶⁹.

W 1995 roku dzięki wsparciu finansowemu z USA na potrzeby *Sarepty* zostały zakupione w Komańczy dwie działki, w tym jedna z budynkiem, który rok później wyremontowano⁷⁰.

Uczestniczka letniego turnusu w 1996 roku, Anna Miśło, w artykule pt. „Релігійний табір – Сарепта '96” barwnie podzieliła się swoimi doświadczeniami. Podkreśliła ona pracę kleryka Arkadiusza Trochanowskiego jako jednego z prowadzących. Pomagali mu w niej inni klerycy z lubelskiego seminarium. Podobnie jak poprzednicy, podkreśliła głębokość przeżyć duchowych podczas spędzonych w Komańczy dwóch tygodni. Podała także kolejny przykład współpracy z grupami funkcjonującymi w Kościele Rzymskokatolickim, a konkretnie z Katolickim Stowarzyszeniem Młodzieży, które również przebywało wówczas w Komańczy. Obie grupy kilkakrotnie się spotykały, wspólnie się modliły, dzieliły się swoimi doświadczeniami. Opisane zostały również wycieczki grupy do skansenu w Sanoku oraz nad Zalew Soliński. Autorka wyraziła również swą radość z faktu odwiedzin turnusu przez biskupa Jana Martyniaka, który podczas tej wizyty pobłogosławił nowy budynek *Sarepty*, odśpiewał Boską Liturgię oraz skierował słowo do *sareptian*⁷¹.

Nieznany autor w artykule pt. „Куди на вакації?” z września 1997 roku oznajmia o fakcie otrzymania na stałe nowego budynku w Komańczy dla potrzeb *Sarepty*. Ponadto autor podkreśla oddanie i ogromny wkład pracy księdza Jana Pipki w ciągły rozwój *Sarepty*. Jedną z ciekawszych

⁶⁶ Z. Łebedowicz. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 14.

⁶⁷ Por. B. Czykało, Z. Łebedowicz. *Narys historii Prowincji Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Polsce w latach 01.01.1987 – 31.12.1997*. Warszawa 1999. s. 243.

⁶⁸ Por. Б. Міклюш. *Сарепта '94*. „Благовіт” 4:1994 nr 9 (45) s. 4.

⁶⁹ Por. Сареpticaнка. *Бог є моєю зіркою...*. „Благовіт” 4:1994 nr 9 (45) s. 4.

⁷⁰ Por. J. Pipka. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

⁷¹ Por. A. Miśło. *Релігійний табір – Сарепта '96*. „Благовіт” 6:1996 nr 9 (69) s. 4.

informacji jest ta, mówiąca o rekordowej ilości przybyłych, a było to ponad sto pięćdziesiąt osób⁷². Zdecydowanie jest to argument potwierdzający intensywny rozkwit *Sarepty*. Świadczy też o skali zainteresowania, jakim cieszyła się w tamtym okresie.

O pasjonujących konferencjach na temat sakramentów oraz liturgii obszernie pisze Paweł Kaczor⁷³. Wspomina również o wieczornych modlitewnych czuwaniach przy zapalonych świecach, które były źródłem bardzo głębokich przeżyć dla uczestniczących w nich osób. Pojawia też się wzmianka o kontaktach z przebywającą w Komańczy wspólnotą rzymskokatolicką, nie zostaje jednak ona nazwana. Opisana została także wizyta proboszcza przemyskiej katedry księdza mitrata Eugeniusza Popowicza⁷⁴, który skierował do obecnych słowo oraz przekazał uczestnikom ikony i krzyże od Metropolity Jana Martyniaka. Gościem turnusu były również Siostry Służebnice NPM, które przyjechały razem ze swoimi podopiecznymi, uczestniczkami młodzieżowych rekolekcji w Przemyślu. Obie grupy wspólnie modliły się nad grobem biskupa Teodora Majkowicza w Rzepedzi (k. Komańczy). Autor artykułu informuje, że w dwóch turnusach w roku 2000 wzięło udział ponad pięćdziesiąt osób. W końcowej części publikacji zwrócono uwagę na zaangażowanie parafian Komańczy, którzy byli bardzo życzliwi dla uczestników *Sarepty*. W turnusie wziął udział neoprezbiter ksiądz Grzegorz Nazar. Przez wiele wcześniejszych lat był on uczestnikiem *Sarepty* i jak podkreśla, jego powołanie zrodziło się w dużym stopniu dzięki *Sarepcie*⁷⁵. Należy zauważyć, że można wskazać wielu innych kapłanów czy kleryków Kościoła Greckokatolickiego, którzy twierdzą, że *Sarepta* zdecydowania pomogła im w podjęciu decyzji o wstąpieniu do seminarium, czy wręcz to, że na *Sarepcie* zrodziło się ich powołanie.

W 2003 roku z inicjatywy osób związanych z *Sareptą* staje się ona osobą prawną. To reguluje wiele kwestii, ponieważ np. wszystkie dotychczasowe inwestycje czy kupna obiektów były prowadzone przez parafię lub przez osoby prywatne. *Sarepta* nie mogła posiadać swego majątku. W tym samym roku *Sarepta* zwróciła się do Metropolity Przemysko-Warszawskiego o przekazanie ruin starej plebanii wraz z działką w Nowicy. Rok później wykonano remont tego budynku, dwa lata później postawiono jeszcze nowy budynek, a trzy lata później kolejny. W roku 2007 w Nowicy pojawiła się altanka, w 2008 – spichlerz i taras, a w 2012 – stodoła, która pełni funkcję świetlicy⁷⁶.

Z artykułu z września 2005 roku autorstwa ówczesnego kleryka Pawła Potocznego dowiadujemy się, że turnus w Nowicy odbywał się pod hasłem „Kościół – wspólnota wiernych”. Autor napisał o pewnym fenomenie *Sarepty*, a mianowicie o tym, że uczestnicy tego obozu prawie w stu procentach korzystają z sakramentu pokuty i pojednania. Autor podkreślił bogactwo nabożeństw, w których mogli uczestniczyć obecni na turnusie. Organizatorzy zaplanowali czas tak, aby w ciągu dwóch tygodni odsłużyć zarówno akatysty, nieszpory, jutrznię oraz wiele innych nabożeństw. Wielu z obecnych po raz pierwszy uczestniczyło w tych nabożeństwach i nie ukrywali oni zachwytu nad ich pięknem. Wśród świadectw uczestników wielokrotnie wysławiane jest zadowolenie z powodu położenia Nowicy. Większość pisała, że początkowo nie potrafili sobie wyobrazić, jak przeżyją dwa tygodnie bez zasięgu telefonii komórkowej czy bez sklepu, który znajdował się w miejscowości położonej sześć kilometrów dalej. Jednak wszyscy zgodnie stwierdzali, że po kilku

⁷² Por. Autor nieznany. *Куди на вакації?* „Благовіст” 7:1997 nr 9 (81) s. 4.

⁷³ Por. П. Качор. *Як добре знову приїхати на Саре́пту*. „Благовіст” 10:2000 nr 9 (117) s. 5.

⁷⁴ Ks. mitrat dr Eugeniusz Popowicz został mianowany 4 listopada 2013 roku przez papieża Franciszka biskupem pomocniczym Archieparchii Przemysko-Warszawskiej. Chirotonię biskupią otrzymał 21 grudnia 2012 r.

⁷⁵ Por. П. Качор. *Як добре знову приїхати на Саре́пту*.

⁷⁶ Por. J. Pipka. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

dniach dzięki tej „izolacji” odkrywali piękno miejsca, w którym się znajdują, głębię modlitwy, czas na refleksję czy lekturę Pisma Świętego⁷⁷.

Od 2009 ze wspólnej inicjatywy *Sarepty* i Stowarzyszenia Przyjaciół Nowicy są prowadzone międzynarodowe warsztaty pisania ikon. Od 2011 roku jest organizowana *Sarepta z ikoną* dla początkujących i jest to inicjatywa tylko *Sarepty*⁷⁸.

W ciągu trzydziestu lat działalności *Sarepty* wiele się w niej wydarzyło. Trzeba jednak podkreślić, że przez te trzydzieści lat nikomu nieznana *Sarepta*, która odbywała się w niezwykle trudnych – spartańskich wręcz warunkach i o której mało kto wiedział, dziś jest strukturą posiadającą osobowość prawną. Każdego roku organizuje też około sześciu turnusów i gromadzi około dwustu uczestników. Natomiast nazwa *Sarepta* jest dziś znana dla każdego grekokatolika w Polsce.

1.3. Sarepta Sydońska w kontekście działalności proroka Eliasza – recepcja we wschodniej tradycji liturgicznej

Po wcześniejszym przedstawieniu genezy oraz rozwoju *Sarepty*, teraz zostanie przybliżone od strony geograficznej i historycznej biblijne miasto Sarepta oraz zostanie opisana działalność proroka Eliasza. Dzięki temu można będzie lepiej zrozumieć, dlaczego nazwa właśnie tego biblijnego miasta została wybrana na określenie ruchu młodzieży grekokatolickiej oraz dlaczego prorok Eliaś został jej patronem.

Sarepta to fenickie miasto portowe w okolicach Sydonu. Samo słowo *sarepta* oznacza dosłownie z języka hebrajskiego hutę, miejsce wytopu metalu⁷⁹. Starotestamentowa nazwa to również Zarpāt, w inskrypcjach asyryjskich Sārīptan, po egipsku Zarpūta. Dzisiejsze Sarafand (Liban), 12 km na południe od Sydonu i 23 km na północ od Tyru, znajduje się dalej w głębi lądu, podczas gdy ruiny dawnej Sarepty leżą na samym wybrzeżu⁸⁰. Na temat Sarepty pisze Józef Flawiusz, mówiąc, że była daleko od Sydonu i Tyru, leżała mniej więcej pośrodku pomiędzy tymi miejscowościami⁸¹. W swoim dziele *Onomasticon*⁸² Euzebiusz z Cezarei pisze, że Sarepta znajdowała się w Fenicji lub w Syrii Secundzie w pobliżu Góry Karmel⁸³. Z *Onomastikonu* dowiadujemy się również, że

⁷⁷ Por. П. Поточни. *Церква – спільнота вірних*. „Благовіст” 15:2005 nr 9 (177) s. 7.

⁷⁸ Por. J. Pipka. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

⁷⁹ Por. F. Vinzenz Reiterer. *Sarepta*. NLB s. 668.

⁸⁰ Por. *Sarepta*. LB s. 722.

⁸¹ Por. *Zarephath*. [online] [dostęp 14.03.2014]. Dostępny w Internecie: <http://www.internationalstandardbible.com/Z/zarephath.html>

⁸² „Onomastikon – alfabetyczny wykaz nazw miejscowości Palestyny wymienionych w Biblii. Jego autorem jest Euzebiusz (zm. w 339 r.). Pismo to jest jeszcze dzisiaj ważne dla topografii Palestyny”. H. Mohrdiek. *Onomastikon*. PSB s. 895.

⁸³ „Góra Karmel – Karmel (hebr. winnica Boga). Grzbiet góry, która wznosi się ponad przylądkiem Hajfy i rozciąga się ok. 20 km w kierunku południowo-wschodnim. w głąb kraju oraz osiąga wysokość 550 m n.p.m.; piękno tego miejsca sławione jest ze względu na jego drzewostan, jego wyeksponowane położenie oraz bujną roślinność. Góra ta stawiana jest przez teksty biblijne w jednej linii z Libanem, Baszanem i Taborem (Pnp 7,6; Iz 33,9; 35,2; Jr 46,18; 50,19). W dolinie jaskiń” po zach. stronie znaleziono ludzkie szkielety z czasów od 40 000 do 30 000 lat prz. Chr. W epoce ST Karmel odgrywał ważną rolę zwłaszcza w czasach proroka Eliasza, ponieważ tam od bardzo dawna znajdowały się miejsca składania ofiar. Tam też doszło do decydującej potyczki pomiędzy prorokiem Eliaszem i prorokami Baala, którzy ostatecznie zostali zwyciężeni przez wyrok Boży (1 Krl 18). Także Elizeusz zatrzymywał się niejednokrotnie na górze Karmel (2 Krl 2,25; 4,25)”. F. Gradl. *Karmel*. NLB s. 341-342.

w mieście w czasie redakcji dzieła znajdował się kościół proroka Eliasza⁸⁴. Lokalizacja miasta musiała się zmienić na początku XII wieku, ponieważ jeszcze w czasie wypraw krzyżowych znajdowało się nad brzegiem morza. Po starym mieście pozostały dwie grupy ruin, jedna nad samym brzegiem a druga na południu. W południowej grupie znajdują się sarkofagi, kolumny i marmurowe płyty, co wskazuje na to, że było to miasto o dużym znaczeniu. Pierwotnie sydońskie miasto przeszło pod panowanie Tyru po inwazji asyryjskiego króla Szalmanesera IV w 722 roku przed Chrystusem. Ponownego podboju po buncie dokonuje król Sennacheryb w 701 roku przed Chrystusem. Świątynia w mieście znajdowała się nad brzegiem. Krzyżowcy w tym miejscu zbudowali kaplicę, gdyż uważali, że tam znajdował się dom wdowy, do której przybył Eliasza⁸⁵. Wykopiska w latach 1969-1974 prowadzone przez J. Pritcharda dostarczyły dowodów na istnienie fenickiej kultury materialnej na jej rdzennych terenach. Sarepta była zamieszkała od 1600 roku przed Chrystusem. W IX wieku przed Chrystusem gościem wdowy w Sarepcie był prorok Eliasza. Około IV wieku chrześcijańscy pielgrzymi zatrzymywali się w Sarepcie w drodze do Ziemi Świętej. Informacje z VI wieku mówią nam o znanym w mieście kościele Świętego Eliasza, jednak później miasto zaczęło podupadać. W XIII wieku w mieście istniało tylko osiem domów⁸⁶.

W Piśmie Świętym dwa razy pojawia się Sarepta: w Pierwszej Księdze Królewskiej 17, 9 oraz w Ewangelii św. Łukasza 4, 26⁸⁷. W Starym Testamencie w Pierwszej Księdze Królewskiej pojawia się opis tego, jak Bóg wysłał proroka Eliasza do Sarepty niedaleko Sydonu. Bóg objawia dla proroka, że będzie mieszkał u pewnej wdowy. Eliasza spotyka ją u wejścia do miasta, prosi ją o wodę oraz chleb. Kobieta jednak może dać mu tylko wodę, ponieważ ze względu na ogromny głód w kraju nie ma już pieczywa, oznajmia prorokowi, że ma w domu tylko trochę mąki w dzbanie i trochę oliwy w baryłce. Eliasza jednak prosi kobietę, aby przygotowała mu podpłomyk, a później taki sam dla siebie i dla swego syna, ponieważ Bóg sprawi, że dzban z mąką oraz baryłka z oliwą nie wyczerpią się do czasu aż spadnie deszcz. Słowa te okazały się prawdą i prorok zamieszkał u wdowy. Niebawem jednak syn kobiety ciężko zachorował i zmarł. Kobietę ogarnęła ogromna rozpacz, a prorok usilnie się modlił, zarzucając Panu, że nie ochronił przed śmiercią domu, który dał mu schronienie. Pan wysłuchał modlitw Eliasza i przywrócił życie chłopcu. Wtedy wdowa uwierzyła naprawdę, że Eliasza jest prorokiem, a jego słowa są prawdziwie natchnione przez Boga⁸⁸.

Opowieść o wdowie w Sarepcie (1 Krl 17,1) rozpoczyna cykl opowiadań o Eliaszu, które trwają do 2 Krl 2,13. Pierwszy kompleks (1 Krl 17,1-19,18) został dodany do opowiadań o Eliaszu stosunkowo później. Ten kompleks formował się w kręgach obrońców jahwizmu i jest to widoczne w samym tekście. W rozdziale siedemnastym spotykamy opis Eliasza przy potoku Kerit (1 Krl 17,1-7) oraz opis wydarzeń w Sarepcie (1 Krl 17,8-24). Sam opis wydarzeń w Sarepcie składa się natomiast z dwóch części: pierwsza to opis sytuacji głodu oraz cud rozmnożenia, druga natomiast to opis wskrzeszenia syna wdowy. Ideą przewodnią tego opisu jest walka jahwizmu z baalizmem za panowania Achaba i jego żony Izebel. Autor biblijny nie podkreśla tego, że prorok Eliasza udaje się do kraju pogan, co uwiódniło się w późniejszej tradycji biblijnej (por. Łk 4,25n). W tradycji patrystycznej wdowa z Sarepty stała się typem pogan powołanych do prawdziwej wiary.

⁸⁴ Zob. Eusebius Caesariensis. *The Onomasticon / by Eusebius of Caesarea Carta*. Jerozolima 2003 s. 76.

⁸⁵ Por. W. Ewing. *Zarephath*. W: *The International Standard Bible Encyclopedia*. T. 5. Red. J. Orr. Chicago 1915 s. 3132.

⁸⁶ Por. T. McClellan. *Sarepta*. EB s. 1088.

⁸⁷ Por. *Sarepta*. KB s. 1048.

⁸⁸ Por. 1 Krl 17,8-24.

W owej narracji autor kontrastowo podkreślił, że w Izraelu oczekiwano deszczu od Baala⁸⁹, ale nie doczekano się, natomiast w kraju pogan wiara fenickiej kobiety ratuje od głodowej śmierci ją oraz jej syna. To opowiadanie jest podobne do cudownego rozmnożenia oliwy i chleba, które znajduje się w cyklu opowiadań o Elizeuszu (2 Krl 4,1-7. 42-44) oraz do nowotestamentowego opisu rozmnożenia chleba (Mt 14,13-21;15, 29-39). Następnie pojawia się opis wskrzeszenia syna wdowy (1 Krl 17,17-24). Istnieją dwie interpretacje tego opisu. Pierwsza z nich skupia się na próbie wyjaśnienia, dlaczego syn wdowy umiera. Nasuwa się pytanie: po co cud z oliwą i mąką, który uchronił rodzinę przed śmiercią, skoro ta i tak ich dotyka chwilę później? Co więcej, to prorok wypowiada obietnicę do kobiety i jej syna w imieniu Boga, że nie umrą. To właśnie te słowa wyrzuca wdowa Eliaszowi w akcie rozpacz. Wydarzenie doprowadza Eliasza do kryzysu. Susza miała być karą za bałwochwalczy grzech, ale teraz ofiarą jest niewinny chłopiec. Jednak dzięki wierze i posłuszeństwu proroka wobec Boga chłopiec ożywa. Dzięki temu kobieta zaczyna naprawdę wierzyć szczerą wiarą i nazywać Boga Panem. To wydarzenie było potrzebne do tego, aby zarówno ona jak i prorok mogli się umocnić w swej wierze⁹⁰. Historia początkowo wydaje nam się bardzo spójna i wydaje się nam oczywistym, że chodzi tu o syna wcześniej wspomnianej wdowy, jednak dogłębna egzegeza budzi pewne wątpliwości. Otóż druga interpretacja twierdzi, że chodzi tutaj o dwie różne wdowy. Przemawiają za tym trzy argumenty. Po pierwsze, w opisie zarówno wydarzeń przy potoku Kerit jak i w opisie spotkania pojawia się informacja o suszy i głodzie. W opisie wskrzeszenia nie ma o tym mowy. Po drugie, w opisie wskrzeszenia wdowa jest nazwana „panią domu” (głową rodziny), kiedy wcześniej była określana po prostu jako wdowa. Należy zaznaczyć, że zwrot „pani domu” odnosił się wówczas do osób zamożnych, co sprzeciwiałoby się pozycji wdowy z Sarepty, która żyła z jałmużny. Po trzecie, z reakcji wdowy po śmierci syna wynika, że kobieta nie wiedziała nic o wcześniejszym cudzie rozmnożenia oliwy i mąki. Gdyby o nim wiedziała, żywiłaby nadzieję na jakiś ratunek z tej sytuacji, poza tym nie łączyłaby swego nieszczęścia z faktem przybycia proroka. Następnie czytamy opis wskrzeszenia. Eliasza zabrał ciało chłopca do swego mieszkania, tam modlił się nad chłopcem oraz trzy razy się na nim położył. Ten zabieg jest związany z wiarą w to, że właściwa człowiekowi siła vitalna uchodzi przez ciało i przez nie wchodzi na nowo. To wydarzenie jest podobne do wskrzeszenia uczynionego przez Elizeusza (por. 2 Krl 4,18-37) oraz do wydarzenia w Troadzie podczas działalności misyjnej św. Pawła⁹¹. Należy również wspomnieć o drobnych różnicach, które dostrzegamy w *Septuagincie*. Opis wydarzeń w Sarepcie odnajdujemy w Trzeciej Księdze Królewskiej (3 Krl 17,7-24). W tłumaczeniu *Septuaginty* podczas spotkania wdowy z Eliaszem przy potoku, ta mówi mu o swoich dzieciach (w liczbie mnogiej), a nie o synu: „Na życie Pana, twojego Boga! Nie mam ani jednego gotowego podpłomyka, jedynie garść mąki w dzbanie i trochę oliwy w baryłce. Zebrałam te dwa drewnianki i idę teraz, aby przygotować to sobie i moim dzieciom. Zjemy, a potem trzeba nam będzie umrzeć” (3 Krl 17,12)⁹². Druga różnica dotyczy rytuału podczas wskrzeszenia chłopca,

⁸⁹ „Baal – (pan, właściciel), ważne zachodniosemickie określenie Boga. Również Jahwe nazywany był Baalem. Ponieważ jednak Baal nie tylko jest bogiem nieba (w Syrii), ale także (w Kanaanie) jest, i to głównie, bóstwem wegetacji, przeto w wyniku konfrontacji wiary w Jahwe z kananejskimi kultami Baala zostaje on w Starym Testamencie uznany za „bożka”. Zarówno jednak kult Baala, jak i jego żeńskiego odpowiednika – Aszery, były szeroko rozpowszechnione również w Izraelu. Świętym zwierzęciem Baala był byk, symbol siły męskiej, płodności i burz przynoszących deszcz. Do jego kultu należały: wyżyny, ołtarze i rozwiązłość seksualna. Prorocy, przede wszystkim Eliasza, Ozeasz i Jeremiasz, walczyli z kultem Baala, ponieważ nie można go było, i to z zasadniczych racji, pogodzić z wiarą Jahwe”. G. Herrgott. *Baal*. PSB s. 79.

⁹⁰ Por. B. Costacurta. *Eliasza*. Kraków 2010 s. 26-28.

⁹¹ Por. J. Łach. *Księgi 1 – 2 Królów. Wstęp – przekład z oryginału. Komentarz – ekskursy*. Poznań 2007 s. 315-323.

⁹² Por. *Septuaginta czyli Biblia Starego Testamentu wraz z księgami deuterokanonicznymi i apokryfami*. Red. R. Popowski. Warszawa 2013 s. 478-489.

według *Septuaginty* prorok trzykrotnie chuchnął na chłopca: „I trzy razy chuchnął na chłopca, a potem przywołał Pana mówiąc: O Panie, Boże mój, niech wróci tchnienie tego chłopca do niego.” (3 Krl 17,24)⁹³.

Druga informacja o Sarepcie pojawia się w Ewangelii św. Łukasza: „Naprawdę, mówię wam: Wiele wdów było w Izraelu za czasów Eliasza, kiedy niebo pozostawało zamknięte przez trzy lata i sześć miesięcy, tak że wielki głód panował w całym kraju; a Eliasza do żadnej z nich nie został posłany, tylko do owej wdowy w Sarepcie Sydońskiej” (Łk 4,25-26). Słowa te są wypowiedziane przez Jezusa podczas jego nauczania w synagodze. Jezus uświadamia swoim słuchaczom, że to poganie, a nie Żydzi, przyjęli posłanie proroków Starego Testamentu. Sydon oraz Syria były krajami najbardziej pogardzanymi przez Żydów. Nawiązując do wdowy z Sarepty, Jezus ujawnia swoim słuchaczom, że nie przyjmie Go Nazaret, lecz uczynią to nie-Żydzi⁹⁴.

Z biblijną Sareptą ściśle powiązana jest osoba proroka Eliasza, jednego z najśłynniejszych proroków Starego Testamentu. Pochodził on z Tiszbe w Gileadzie. Jego działalność przypadła na okres panowania królów Achaba (873-853 prz. Chr.) oraz Ochozjasza (853-852 prz. Chr.). W Piśmie Świętym nie ma żadnej księgi jego autorstwa, jednak obszerną wiedzę na jego temat posiadamy z Pierwszej i Drugiej Księgi Królewskiej⁹⁵. Eliasza wyróżniał się wyglądem zewnętrznym, nosił płaszcz z sierści i przepasywał się skórzanym pasem. Eliasza poświęcił się całkowicie misji oczyszczenia prawdziwej wiary z elementów pogańskich. Nadmierna tolerancja króla Achaba sprawiła, że do religii jahwistycznej wkraść się bałwochwalczy kult. Achab wprowadził synkretyzm, który łączył kult Jahwe z kultem fenickich bóstw. Eliasza stanął w obronie jedyne prawdziwego Boga Jahwe. Był on prorokiem inspirowanym mocą Bożego Ducha. To prorok zakochany w jahwiźmie, który z utęsknieniem wspominał czasy pierwotnej religii, a zarazem wiedział i podkreślał, że jakakolwiek reforma religijna musi być osadzona w teraźniejszości. Eliasza nie był lubiany ani tolerowany. Jego obecność na dworze wręcz drażniła króla. Był on również częstym obiektem dworskich intryg. Gdy tylko rozgniewał króla, ten skazywał go na wygnanie. Eliasza zachowywał ciągle głęboką relację z Jahwe. Biblijny opis mówi nam, jak Bóg wysłał kruki z pożywieniem do Eliasza, gdy ten schronił się na górze Horeb. Znaną również jest historia o tym, jak Eliasza po wzniesieniu modlitwy do Jahwe pokonuje 400 kapłanów Baala na Górze Karmel⁹⁶. Jednak prorok Eliasza w powszechnym przekonaniu jest nam znany nie z tych opowieści, lecz z historii o jego legendarnym wzięciu do nieba na ognistym rydwanie. Eliasza nazywany jest nieraz prorokiem ognia. Księga Syracha mówi nam: „Następnie powstał Eliasza, prorok jak ogień, a słowo jego płonęło jak pochodnia” (Syr 48,1). Ogień towarzyszy Eliaszowi w całym okresie jego działalności. To ogień nie przyjmuje ofiary kapłanów Baala, a przyjmuje ofiarę Eliasza, to ogień spada na żołnierzy króla Ochozjasza, którzy chcą pojmać proroka, ogień zabiera Eliasza do nieba i wreszcie samo słowo Eliasza jest jak ogień⁹⁷. Imię Eliasza oznacza „Pan jest moim Bogiem”⁹⁸.

Postać Eliasza jest jedną z najbardziej tajemniczych a zarazem intrygujących w Piśmie Świętym. W ostatnim fragmencie dziewiętnastego rozdziału Pierwszej Księgi Królewskiej czytamy historię powołania Elizeusza, ucznia, którego Bóg posłał dla Eliasza. Obaj wiedzą, że czas Eliasza zbliża się

⁹³ Por. tamże.

⁹⁴ Por. C. Keener. *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*. Warszawa 2000 s. 133.

⁹⁵ Por. F. Vinzenz Reiterer. *Eliasza*. NLB s. 180-181.

⁹⁶ Por. A. Salas. *Prorocy. Zwiastuni Boga żywego*. Tł. E. Krzemińska. Częstochowa 1999 s. 42-48.

⁹⁷ Por. *Powstał Eliasza, prorok jak ogień*. „Nasza Arka” 2011 nr 7 (127) s. 6-7.

⁹⁸ Por. B. Costacurta. *Eliasza*. s. 12.

do końca, a oni sami idą w ostatnią podróż razem. Jest to podróż szlakiem charakterystycznych miejsc Ziemi Obiecanej. Wychodzą z Gilgal niedaleko Jerycha, udają się do Betel, miejsca na pograniczu terytorium Efraima i Beniamina, gdzie Abraham wznosił ołtarz, również tutaj Jakubowi przysniła się drabina z aniołami. W Betel znajdowało się bardzo ważne dla Żydów sanktuarium. Następnie obaj udają się do Jerycha, miasta zdobytego przez Jozuego, a później przekraczają Jordan. Podczas przekraczania rzeki Eliaz postawił Elizeuszowi decydujące pytanie o to, co ma dla niego uczynić przed swym odejściem. Elizeusz prosi o synowskie dziedzictwo, dwie trzecie majątku, czyli w tym przypadku o dwie trzecie ducha Eliasza. Wówczas dzieje się najdziwniejsze. Eliaz znikną. Pośród wichru pojawia się ognisty wóz, który zabiera proroka do nieba. W historii Eliasza możemy odnaleźć historię Izraela oraz każdego wierzącego. W chwili odejścia jednak nie spotykamy dokładnego opisu tego, jak ono się odbywa. Nastaje brak widzialności aż do czasu ostatecznego wypełnienia, kiedy Jezus przekroczy Jordan. Po zmartwychwstaniu Chrystus, po tym jak stał się na chwilę widoczny, unosi się do nieba i znikną, podobnie jak Eliaz zabrany przez obłok, pozostawiając jednakże swego Ducha. W dzień Pięćdziesiątnicy „gwałtowny wichur” sprawi, że pojawi się „szum z nieba” jako ostateczne objawienie zbawienia, przebaczenia i miłości⁹⁹.

Za sprawą Ojców Kościoła Eliaz był jednym z proroków otaczanych największą czcią, uważano go za człowieka nieugiętej wiary, skutecznej modlitwy oraz inspiratora pustelniczego życia. Ma to swoje odbicie w ikonografii. Eliaz jest bardzo często umieszczany zarówno w rzędzie prorockim ikonostasu, jak i również na ikonach samodzielnych, przedstawiających wydarzenia z jego życia. W ikonografii bizantyńsko-ruskiej jest on przedstawiany jako starzec z długą brodą, w płaszczu z koziej skóry (błędnie przybierał on nieraz cechy płaszcza królewskiego). Często również Eliaz jest przedstawiany ze zwojem lub jako postać siedząca przy skalnej grocie. Najczęstszym przedstawieniem Eliasza jest jego wniebowzięcie na ognistym wozie na podstawie wizji jego ucznia Elizeusza. We wschodniej tradycji Ojców Kościoła ta tajemnicza wizja była interpretowana jako antycypacja losu dusz zbawionych przez Zmartwychwstanie Chrystusa. Wschodnia tradycja wspomina Eliasza dwudziestego lipca (drugiego sierpnia według kalendarza gregoriańskiego)¹⁰⁰. Ikonografia ukazuje kilka motywów proroka Eliasza, między innymi scenę karmienia Eliasza przez kruki, spotkanie Eliasza z Achabem, sprowadzenie przez proroka ognia z nieba, zabicie kapłanów obrzydliwości, scenę obudzenia Eliasza przez anioła, namaszczenie Elizeusza, uderzenie płaszczem w wody Jordanu i oczywiście słynne wniebowzięcie Eliasza. W tradycji ikonograficznej pojawia się również wątek pobytu Eliasza w Sarepcie. Są to ikony błogosławienia przez Eliasza mąki i oliwy. Przedstawiają one dom, a w nim kobietę trzymającą dwa naczynia oraz proroka, który je błogosławi. Podobnie częste są przedstawienia aktu wskrzeszenia syna. Na tego typu ikonie widać wysoki dom, a na jego dachu łożo, na którym siedzi chłopiec trzymany przez Eliasza za rękę, gdy ten wdmuchuje chłopcu tchnienie w usta, za nimi stoi kobieta¹⁰¹. Eliaz pojawia się również wraz z Mojżeszem na ikonie Przemienienia Pańskiego.

Hymnografia liturgiczna tradycji wschodniej bardzo bogato opisuje postać proroka Eliasza. Jedną ze stychy¹⁰² jutrzni święta proroka Eliasza streszcza jego działalność w taki sposób:

⁹⁹ Por. tamże s. 55-63.

¹⁰⁰ Por. M. Janocha. *Ikony w Polsce. Od średniowiecza do współczesności*. Warszawa 2008 s. 304.

¹⁰¹ Por. Dionizjusz z Furny. *Hermeneia czyli objaśnienie sztuki malarzkiej*. Tł. I. Kania. Red. M. Smorąg Różycka. Kraków 2011 s. 72-74.

¹⁰² Stychyra (z gr. στιχηρα dosł. dużo wersów) — gatunek hymnograficzny, strofa dodawana do wersu (najczęściej pochodzącego z psalmu). Stychyra składa się z 4, 6, 8 albo 10 wersów i tematycznie wiąże się z psalmami. Stychyry dzielą się na: 1) Stychyry na stychowni, czyli stychyry śpiewane pod koniec nieśporów i jutrzni po wersach zaczerpniętych z różnych psalmów albo innych ksiąg starotestamentowych; 2) stychyry chwalebne, śpiewane po tak

„Rozpalony gorliwością przez Boga, Ty błogosławiony jawnie osądziłeś niezachowujących prawa królów, oraz mężnie pokonałeś fałszywych kapłanów, ogień wodą rozpalileś. Ty dzieliłeś cudownie rozmnożone pożywienie, wody Jordanu swym płaszczem rozdzieliłeś. Módl się, aby nasze dusze zostały zbawione”¹⁰³.

Sarepta nie jest często wspominanym miastem w Piśmie Świętym, jednak dziś ta nazwa bez wątpliwości jest znana dla każdego grekokatolika w Polsce. Stało się tak ze względu na działalność bractwa młodzieży grekokatolickiej, które przyjęło właśnie tę nazwę. Podsumowując pierwszy rozdział publikacji, można bez wątpienia stwierdzić, że historia *Sarepty* jest burzliwa, jej początki były bardzo trudne, a jej dalszy rozwój też nie przyszedł łatwo. Jednak mimo braku wyraźnych struktur przez wiele lat zawsze znajdowali się ludzie, którzy wkładali ogrom pracy i serca w *Sareptę*. Mimo różnych liderów i zmian, jak to określił ksiądz Madzelań: „*Sarepta* zawsze będzie tą samą *Sareptą*, bo w niej zawsze pojawia się prorok”¹⁰⁴. Dzięki temu po trzydziestu latach mamy do czynienia z fenomenem w ewangelizacji i katechizacji młodzieży grekokatolickiej. *Sarepta* miała swoje lepsze i gorsze chwile, ale mimo wszystko trwała na wzór biblijnej Sarepty. Ksiądz Jan Łajkosz, którego możemy nazwać ojcem chrzestnym *Sarepty*, ze względu na to, że to on nadał jej takie imię, wspomina, iż dostrzegał w miejscu, do którego przyjechali tę biblijną Sareptę – miejsce tak ubogie, w którym z jednej strony wszystkiego brakuje, a z drugiej jest tam wszystko, co do życia niezbędne. Miejsce, w którym każdy daje innym wszystko, co ma i okazuje się, że to się nigdy nie kończy: „ponieważ Bóg sprawi, że dzban z mąką oraz baryłka z oliwą nie wyczerpią się” (1 Krl 17,14).

zwanych psalmach chwalebnych (ostatnich trzech psalmach rozpoczynających się słowami „Chwalcie Pana”) i 3) stychyry na „Do Ciebie wołam, Panie”, śpiewane podczas niesporów po Ps 140/141, rozpoczynającym się od słów „Do Ciebie wołam, Panie”. G. Minczew. *Nowe Tablice czyli o Cerkwi, Liturgii, Nabożeństwach i utensyliach cerkiewnych. Wybór*. Tł. I. Petrov. Kraków 2007 s. 285.

¹⁰³ Молитвослов. Часослов – Октоїх – Тріодь – Мінея. Рим-Торонто 1990 s. 995.

¹⁰⁴ I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelańem*.

Rozdział II

Współczesne podstawy działalności Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*

W drugim rozdziale zostaną omówione niektóre aspekty działalności statutowej *Sarepty*, takie jak: cele i zadania *Sarepy* oraz prawa i obowiązki członków stowarzyszenia. Punkty te zostaną poddane weryfikacji, która określi, czy są one rzeczywiście realizowane, czy nie oraz wskaże możliwe sposoby rozwoju.

2.1. Cele i zadania Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*

Stowarzyszenie *Sarepta* od roku 2003 z inicjatywy samych członków przybrało status osobowości prawnej. Na mocy kanonu 575 § 1¹⁰⁵ Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich Jego Ekscelencja Arcybiskup Jan Martyniak Metropolita Przemysko-Warszawski erygował stowarzyszenie *Sarepta* 12 marca 2003 roku. Artykuł 2.1 statutu mówi: „Stowarzyszenie *Sarepta* posiada osobowość prawną i działa w oparciu o przepisy Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, statutu oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej”¹⁰⁶.

Rozdział II statutu określa cele i zadania Stowarzyszenia *Sarepta*. Pierwszy punkt kładzie nacisk na: „kształtowanie postaw chrześcijańskich swoich członków w życiu codziennym, udzielanie wzajemnej pomocy oraz budowanie więzi braterstwa”¹⁰⁷. Założenie tego punktu jest całkowicie zgodne ze znajdującą się w adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Catechesi tradendae* definicją stowarzyszeń, gdzie papież wyjaśnia, że mają one być nastawione na duchowe ćwiczenia oraz że przyniosą sukces, jeżeli znaczna uwaga będzie położona na religijną formację członków¹⁰⁸. Próbując odpowiedzieć na pytanie, jak ten punkt jest realizowany, zacytuję świadectwo Eweliny (uczestniczki *Sarepty* dla gimnazjum z 2013 roku): „Dzięki *Sarepcie* poznałam nowych ludzi, którzy stali się mi przez te dwa tygodnie bliżsi i czuję jakbym znała ich od dawna. *Sarepta* zbliżyła mnie do Boga i dodała więcej śmiałości do tego, co robię. Uświadomiłam sobie, że nic nie dzieje się przypadkowo, tylko to wszystko przypisuje nam Bóg. To dzięki Niemu jest tak a nie inaczej i powinniśmy to uszanować. Nawet gdy jest źle, wtedy trzeba się podnieść i wierzyć, że będzie już tylko lepiej. *Sarepta* uczy nas w pewnym sensie, jak powinniśmy postępować i jak żyć. Te doświadczenia zostaną w nas na zawsze”¹⁰⁹.

¹⁰⁵ „Władzą kompetentną do erygowania lub aprobaty stowarzyszeń chrześcijan i ich konfederacji jest: 1° dla stowarzyszeń eparchialnych Biskup eparchialny, nie zaś administrator eparchii, za wyjątkiem jednak stowarzyszeń, których erekcja na mocy przywileju apostolskiego lub patriarchalnego została zarezerwowana innym” (KKKW 575 § 1).

¹⁰⁶ SSBMGS Art. 2.1.

¹⁰⁷ Tamże. Art. 3.1 pkt 1.

¹⁰⁸ Por. CT 70.

¹⁰⁹ Świadectwo 2013 nr 4.

Drugi punkt statutu wyznacza kolejny cel, czyli: „podnoszenie poziomu intelektualnego i moralnego w oparciu o naukę Kościoła Katolickiego, w duchu tradycji Wschodniej celem kształtowania osobowości i wychowania młodego chrześcijanina”¹¹⁰. Odpowiedzią na ten punkt jest wypowiedź autorstwa „Hani znad morza”: „Bardzo się cieszę, że poznałam wielu nowych ludzi. Przede wszystkim jednak *Sarepta* to były dla mnie rekolekcje, które mocno zbliżyły mnie do Boga. Pogłębiłam swoją wiedzę na temat religii i historii Cerkwi Greckokatolickiej. Dla mnie *Sarepta* była czymś więcej niż letnim obozem. Było to spotkanie z Bogiem, przemyślenia o swojej wierze i pogłębianie jej. Teraz czuję się naprawdę blisko Boga”¹¹¹.

Trzeci punkt statutu postuluje: „rozbudzanie u młodzieży zainteresowania Kościołem Greckokatolickim, jego tradycją, liturgią, duchowością, historią i teologią”¹¹². Zagadnienie to zostało omówione w artykule pt. „W nowych ruchach religijnych uczę się katechezy”, zamieszczonym w miesięczniku *Katecheta*: „Bardzo duży akcent na *Sarepcie* jest położony na rozumienie oraz przeżywanie Liturgii. W tradycji wschodniej liturgia jest w całości nabożeństwem śpiewanym, ale nie wykorzystuje się żadnych instrumentów podczas nabożeństw. Jest jedna osoba odpowiedzialna za śpiew – diak, ale dla pełnego przeżycia Liturgii muszą być zaangażowani w to wszyscy. To właśnie staramy się robić na *Sareptach*, nie wyręczamy młodych ludzi podczas Liturgii, to na ich barkach spoczywa to, aby była ona piękna i dynamiczna. Oprócz tego duży akcent jest położony na wyjaśnianie Liturgii, znaczenia symboli, gestów, utensylii, głębi modlitw, znaczenia występowania elementów jawnych oraz ukrytych. Okazuje się, że Liturgia jest całkiem inaczej przeżywana przez młodych ludzi, gdy wiedzą, co ona oznacza oraz gdy biorą w niej aktywny udział. W jednym ze świadectw przeżycia *Sarepty* jedna z uczestniczek napisała: «Zupełnie inaczej przeżywałam Mszę Świętą oraz inne nabożeństwa, gdy zrozumiałam, że jest to mój czas z Bogiem, w którym on przychodzi specjalnie do mnie aby mnie wysłuchać» – Ania 14 lat. Okazuje się, że kiedy młody człowiek zrozumie Liturgię oraz bogactwo duchowe, które się w niej kryje to wówczas zaczyna w niej dostrzegać również wskazówki czy odpowiedzi na jego pytania egzystencjalne. Najpiękniejszym jest usłyszeć od młodego człowieka, że zrozumiał, że Kościół ma mu coś do zaoferowania, i to naprawdę dużo oraz że w tym Kościele dostrzegł on Jezusa Chrystusa, który jest obecny w jego życiu”¹¹³.

Punkt czwarty statutu dotyczącego *Sarepty* zaleca: „budowanie wśród młodzieży postawy ekumenicznej i wzajemnej tolerancji w odniesieniu do ludzi innych kultur i religii zgodnie z nauką Soboru Watykańskiego II”¹¹⁴. Również to zadanie jest dobrze realizowane podczas *Sarept*. Zarówno w trakcie turnusów w Komańczy, jak i w Nowicy, wśród stałych elementów jest odwiedzanie cerkwi prawosławnych z tamtego rejonu oraz poznawanie Łemkowszczyzny. Uczestniczka jednego z turnusów dla gimnazjum z 2014 roku wspomina w swoim świadectwie na temat *Sarepty*: „Bardzo się cieszę, że odwiedziliśmy prawosławną cerkiew w Komańczy, jest piękna! Oprócz tego dowiedziałam się wiele na temat prawosławia i wreszcie jestem w stanie powiedzieć, jaka jest różnica między prawosławnymi a grekokatolikami oraz co jest dla nas wspólne. Zawsze miałam z tym problem. Wiele wiedzy na temat relacji pomiędzy różnymi wyznaniem zdobyłam dzięki konferencji na temat patriarchy Josyfa Slipyja i jego nauczania”¹¹⁵.

¹¹⁰ SSBMGS Art. 3.1 pkt 2.

¹¹¹ Świadectwo 2013 nr 1.

¹¹² SSBMGS Art. 3.1 pkt 3.

¹¹³ I. Hubacz. *W nowych ruchach religijnych uczę się katechezy*. „Katecheta” 58:2014 nr 7-8 s. 98-99.

¹¹⁴ SSBMGS Art. 3.1 pkt 4.

¹¹⁵ Świadectwo 2014 nr 7.

Punkt piąty celów i zadań daje kolejną wytyczną: „zachęcanie młodzieży do czynnego uczestnictwa w życiu Kościoła poprzez włączanie się do pracy pastoralnej na szczeblu parafii, dekanatów i Archidiecezji”¹¹⁶. Ten punkt pokrywa się z pierwotnymi założeniami twórców *Sarepty*. Zarówno ksiądz Jarosław Madzelań, jak i ksiądz Jan Łajkosz, wspominają, że *Sarepta* miała przyczynić się do tego, by osoba, która w niej uczestniczy, była bardziej zaangażowana w życie parafii po powrocie oraz służyła pomocą dla duszpasterzy¹¹⁷. Jeden z uczestników *Sarepty* w 2014 roku napisał: „W czasie *Sarepty* pierwszy raz w życiu czytałem Apostoła¹¹⁸, strasznie się bałem, ale udało się. Wszyscy mnie chwalili, że dobrze mi wyszło. Możliwe, że gdy wrócę do domu, to spróbuję czytać u siebie w cerkwi”¹¹⁹. Trzeba jednak przyznać, że niestety często jest również tak, że młodzież szczerze angażuje się na *Sarepcie*, a po powrocie do parafii jest bierna. To zdecydowanie stanowi wyzwanie dla organizatorów: co zrobić, aby to zmienić?

Jako szósty cel statutu wymienia: „dbanie o rozwój fizyczne młodzieży poprzez promowanie aktywnego wypoczynku i zdrowego sposobu życia”¹²⁰. Potwierdzeniem realizacji tego punktu są już nawet miejsca, w których odbywają się letnie *Sarepty*, czyli Komańcza i Nowica. Komańcza jest oddalona 40 km od Sanoka i leży na pograniczu Beskidu Niskiego i Bieszczad¹²¹. O dużej ilości okolicznych atrakcji możemy przeczytać w jednej z agroturystycznych ofert Komańczy: „pieszy szlak czerwony na Chryszczatą i dalej w Bieszczady lub w Beskid Niski; niebieski graniczny; ścieżka przyrodniczo-historyczna wokół Komańczy; Dróżka Prymasa Tysiąclecia ks. kard. Stefana Wyszyńskiego; Szlak Papieski rowerowy po Beskidzie Niskim; Szlak Ikon doliną Oślawy; Szlak Architektury Drewnianej; ścieżka przyrodnicza przez rezerwat «W przełomie Jasiołki»”¹²². Marcin, uczestnik turnusu dla gimnazjum w 2013 roku, pisze: *Sarepta* była dla mnie cudownym miejscem, ponieważ poznałem trochę język łemkowski i Łemkowszczyznę. Poznałem fajnych ludzi. Odpocząłem od komputera i TV”¹²³. Należy podkreślić, że Komańcza jest jednak miejscowością na miarę XXI wieku, posiada połączenie autobusowe z Sanokiem, jest kilka sklepów, poczta, zasięg telefonii komórkowej itp. Nowica natomiast to prawdziwa perełka, jeśli chodzi o miejsce na zdrowy wypoczynek. Jest położona w Beskidzie Niskim 20 km od Gorlic. W miejscowości w pewnym sensie życie się zatrzymało, nie ma zgiełku, jest mało samochodów, nie ma zasięgu telefonii komórkowej, a wokół znajduje się wiele miejsc, w które warto się wybrać. W miesięczniku *Voyage*, poświęconym podróżom, autorka pisze: „Wszyscy zgodnie podkreślają, że w Nowicy widzi się więcej. Wędrując leśną drogą na Leszczyny, spotkać można świeży trop wilka, niemal wdepnąć w legowisko sarny w łopianach, spotkać zygzakowatą żmiję na kamieniu. Można stanąć oko w oko z kuną czy lisem. Są tacy, którzy widzieli niedźwiedzia. I ptaki, mnóstwo ptaków. Rozśpiewane w lesie, polujące nad łąkami. Usłyszeć można nawet złowrogie krakanie kruk. Człowiek jest tu blisko przyrody. Trochę jak na średniowiecznych obrazach Hieronima Boscha, gdzie ludzie, rośliny i zwierzęta żyją zgodnie tuż obok siebie. I podobnie jak w te obrazy można się godzinami w Nowicę wpatrywać. Wszystko występuje tu w skali mikro: małe poletka, nieduże ogródki,

¹¹⁶ SSBMGS Art. 3.1 pkt 5.

¹¹⁷ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Jarosławem Madzelańem*. Lwów 10.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta-2/o-bractwie/historia-sarepty>; tenże. *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*. Górowo Iławeckie 26.12.2013 r. [online] [dostęp 10.01.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/56-wywiad-z-ksiedzem-mitratem-janem-lajkoszem>

¹¹⁸ Pierwsze czytanie liturgii słowa w liturgii bizantyńskiej.

¹¹⁹ Świadek 2014 nr 11.

¹²⁰ SSBMGS Art. 3.1 pkt 6.

¹²¹ Por. P. Luboński. *Bieszczady. Przewodnik dla prawdziwego turysty*. Przewodnik. Pruszków 2012 s. 301.

¹²² Zob. *Agroturystyka Być* [online] [dostęp 24.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://meteor24.pl/info/agroturbyc/>

¹²³ Świadek 2013 nr 8.

mikrospołeczność. Ten mikrowszechświat ma też wymiar makro. Człowiek mógłby ogarnąć wzrokiem Nowicę w jednej chwili i pójść dalej. A tymczasem zatrzymuje się co krok¹²⁴. Tak samo odbierają Nowicę *sareptianie*, dla których jest ona miejscem, gdzie mogą odpocząć od ciągłego pośpiechu i zgiełku. W jednym z wywiadów do gazety *Наше Слово*, ksiądz Jan Pipka zapytany o to, jak młodzież reaguje na taką cyfrową izolację, wyjaśnia, że nie jest to z początku łatwe, ponieważ młodzież coraz częściej żyje wirtualnie i nie potrafi funkcjonować bez *Facebooka* czy smsów. Jednak po kilku dniach okazuje się, że odkrywają coś lepszego od tej techniki. Tym czymś (kimś) jest kontakt z drugą osobą. Bardzo często dopiero w takim miejscu człowiek uczy się kontaktu z inną osobą¹²⁵.

Punkt siódmy dokumentu jako kolejny cel podaje: „zapoznajowanie młodzieży z dorobkiem kultury narodowej i etnicznej”¹²⁶. Tu należy zwrócić uwagę na topograficzne położenie miejscowości. Już na pierwszą *Sareptę* wioska Nowica została wybrana właśnie dlatego, że było to miejsce, w którym była (i ciągle jest) widoczna spuścizna kultury łemkowskiej. Oprócz udziału w działaniach stricte katechetycznych organizatorzy pierwszych *Sarept* chcieli zapewnić młodym ludziom poznanie ich dziedzictwa oraz wzbudzenie zachwyty nad nim¹²⁷. Również i Komańcza jest specyficzna, jeśli chodzi o bogactwo etniczne – do dziś miejscowość ma charakter wielokulturowy. We wsi mieszkają Polacy, Ukraińcy oraz Łemkowie. Poza tym część Ukraińców i Łemków to grekokatolicy, a część to prawosławni. W Komańczy historycznie mieszkali Łemkowie, ale już w sąsiedniej wiosce – Ukraińcy¹²⁸. Nowica natomiast może się poszczycić szczególną osobą, jeżeli mamy na myśli szerzenie kultury etnicznej. Mieszkańcem tej małej miejscowości był poeta Bohdan Ihor Antonycz. Poeta urodził w 1909 roku w Nowicy, był synem grekokatolickiego proboszcza. O jego poezji na łamach *Kuriera Galicyjskiego* pisze Agnieszka Sawicz: „Poszukiwania własnej drogi wyraźne w zróżnicowanym tematycznie zbiorze «Przywitanie życia», w kolejnym tomie «Trzy pierścienie» stały się liryką pełną radości istnienia, zakorzenioną w pięknie łemkowszczyzny, którą ukochał nawet Bóg, jaki przyszedł na świat w Dukli. Zachwyt nad światem płynnie przerodził się w opowieści z «Księgi Lwa», gdzie tytułowy Lew ma swe korzenie w motywach, do jakich poeta sięgał już w poprzednich tomach – słońcu, ogniu, złocie, odwadze. Lecz Lew to też symbol miasta, w którym Antonycz osiadł i tworzył – Lwowa i do tego nawiązuje między innymi w wierszu „Plac Aniołów”. Nie mniej widać, że poeta postrzegał Lwów głównie jako miasto dostojne i dalekie od ludzi. Swoistą kwintesencją antonyczowskiej poezji są wiersze takie, jak wchodzące w skład tomu «Zielona Ewangelia»”¹²⁹. Poeta był niezwykle wierzącym człowiekiem, a zarazem propagował kulturę Łemków, widząc w niej ciągłą obecność Boga¹³⁰. Znaczącym wydaje się być fakt, że ośrodek *Sarepty* w Nowicy znajduje się w miejscu, gdzie wcześniej była plebania. To właśnie na tym podwórku Bohdan Ihor Antonycz stawiał swoje pierwsze kroki jako poeta. Na terenie ośrodka znajduje się również tablica pamiątkowa poświęcona poecie¹³¹.

¹²⁴ A. Rodowicz. *Beskid Niski. Planeta Nowica*. [online] [dostęp 25.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.voyage.pl/polska/3841/planeta-nowica>

¹²⁵ Por. Г. Сподарик, П. Лоза. *Щоб молитва смакувала*. „Наше Слово” 59:2014 nr 33 (2975) s. 6.

¹²⁶ SSBMGS Art. 3.1 pkt 7.

¹²⁷ Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzellanem*.

¹²⁸ Por. E. Myrdak. *Kultywowanie tożsamości narodowej i kulturowej na terenie Komańczy*. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.profesor.pl/publikacja,6867,Artykuly,Kultywowanie-tozsamosci-narodowej-i-kulturowej-na-terenie-Komanczy>

¹²⁹ A. Sawicz. *Bohdan Ihor Antonycz – poezja zielonego człowieka*. „Kurier Galicyjski” 3: 2010 nr 1 (101) s. 19.

¹³⁰ Por. tamże.

¹³¹ Por. Г. Сподарик, П. Лоза. *Щоб молитва смакувала*.

W punkcie ósmym statutu pojawia się następujący cel: „uwrażliwianie młodzieży na problemy społeczne: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, pornografia oraz prowadzenie działań profilaktycznych”¹³². Wymienione tematy są nieodłącznym elementem każdej *Sarepty*. W regulaminie obozów w punktach 8-10 możemy przeczytać: „8. Nie spożywać napojów alkoholowych. 9. Nie palić papierosów i wyrobów tytoniowych. 10. Nie zażywać środków odurzających”¹³³. Na *Sareptach* zawsze odbywają się konferencje powiązane z zasygnalizowaną tematyką. Są też zapraszani specjaliści „z zewnątrz” w celu przeprowadzenia specjalistycznych konferencji – psychologowie, lekarze¹³⁴. Sądzę, że do wspomnianych w punkcie regulaminu działań profilaktycznych można dołączyć wypowiedź Karoliny, uczestniczki *Sarepty* w 2014 roku: „Bardzo dużo dały mi konferencje na temat symboli magicznych i okultyzmu oraz na temat *gender*. Muszę przyznać, że tematyka okultyzmu zawsze mnie interesowała, nosiłam różne bransoletki, które dopiero teraz się dowiedziałam, co oznaczają. Jeśli chodzi o *gender*, to nigdy nie traktowałam tych dyskusji poważnie, bo tak naprawdę nie wiedziałam, o co w tym chodzi. Teraz patrzę się na to zupełnie inaczej”¹³⁵.

Ochrona dziedzictwa narodowego Ukraińców w Polsce¹³⁶ stanowi treść dziewiątego punktu celów i zadań. Jest to koncepcja, która zrodziła się już w głowach twórców *Sarepty*. Sądzę, że najlepszym przykładem urzeczywistniania tego celu jest to, że na wielu turnusach są prowadzone akcje sprzątania cmentarzy czy restaurowania kamiennych krzyży występujących w tym regionie¹³⁷.

Punkt dziesiąty zadań określonych w statucie zwraca uwagę na edukację ekologiczną młodego pokolenia¹³⁸. Sądzę, że najtrafniejszym wyjaśnieniem będzie zacytowanie jednej z uczestniczek *Sarepty* w 2014 roku: „Bardzo się cieszę, że wyszliśmy na Połoninę Wetlińską, nigdy nie zapomnę tego widoku. Poza tym po raz pierwszy byłam w parku narodowym. Strasznie mnie nudziło, kiedy przed wejściem opiekunowie mówili nam, co to jest ten park narodowy i co można, a czego nie można w nim robić, ale kiedy strażnik chciał mi potem wypisać mandat, bo krzyczałam do koleżanki, to zrozumiałam, dlaczego nam to mówili”¹³⁹.

Bardzo istotnym jest zapis: „Swoje cele i zadania Stowarzyszenie *Sarepta* realizuje przy współpracy z duchowieństwem Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej i alumnami Obrządku Greckokatolickiego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie”¹⁴⁰. *Sarepta* na początku funkcjonowała dzięki klerykom i duchowieństwu, i tak jest dziś. Każdy kleryk Archieparchii Przemysko-Warszawskiej jest zobowiązany do tego, aby w czasie wakacji pomóc w organizacji *Sarepty* i uczestniczyć w co najmniej jednym jej turnusie¹⁴¹. Klerycy nie tylko biorą udział w letnich obozach jako opiekunowie, ale też pomagają w wielu innych sprawach związanych z *Sareptą*, takich jak: prowadzenie strony internetowej, przygotowanie sprawozdań z turnusów,

¹³² SSBMGS Art. 3.1 pkt 8.

¹³³ RUOMS.

¹³⁴ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2012. AS I nr 3.

¹³⁵ Świadectwo 2013 nr 35

¹³⁶ Por. SSBMGS Art. 3.1 pkt 9.

¹³⁷ Por. П. Поточни. Церква – спільнота вірних. „Благовіст” 15:2005 nr 9 (177) s. 7.

¹³⁸ Por. SSBMGS Art. 3.1 pkt 10.

¹³⁹ Świadectwo 2013 nr 26

¹⁴⁰ Por. SSBMGS Art. 4.2.

¹⁴¹ Por. Metropolia Przemysko-Warszawska Kościoła Greckokatolickiego (Bizantyjsko-Ukraińskiego) w Polsce. Правильник семінаристів і випускників духовної семінарії Перемисько-Варшавської Архієпархії і Броцлавсько-Гданської Єпархії. Ч. л.368/ VII/2014. Pkt 10.

pomoc przy organizacji obozów poza okresem wakacyjnym¹⁴². Alumni wspierają *Sareptę* również pracą fizyczną. Podczas weekendu majowego w 2013 roku w ramach wyjazdu formacyjnego klerycy greckokatoliccy pojechali do Komańczy. Tam każdy dzień po porannej Boskiej Liturgii poświęcili pracy, wycinając drzewa i krzaki, porządkując teren, sprząając ośrodek, kosząc trawę itp.¹⁴³. Również duchowieństwo jest oddane *Sarepcie*. Kierownikiem każdego turnusu jest kapłan. W realiach Kościoła Greckokatolickiego w Polsce często jest to bardzo trudne z racji małej ilości kapłanów. Księża prowadzą turnusy w czasie swoich urlopów, bywa, że kierują kilkoma turnusami jednego roku. Również hierarchowie Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego są zaangażowani w *Sareptę* i starają się pomóc jej w każdy możliwy sposób, przede wszystkim modląc się za jej członków, ale również wspierając *Sareptę* materialnie. Tradycją stało się również to, że każdego roku biskupi starają się odwiedzać letnie turnusy, aby spotkać się z młodzieżą, prowadzącymi księżmi i wychowawcami i osobiście skierować do nich wszystkich pasterskie słowo¹⁴⁴.

Jak widać, mimo pewnych nieścisłości w samym statucie *Sarepty*, to określone w nim zadania są dosyć dobrze realizowane. I jest to stwierdzenie jak najbardziej obiektywne, gdyż zostało sformułowane na podstawie wypowiedzi samych uczestników *Sarept*.

2.2. Członkowie Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta* oraz ich prawa i obowiązki

W pierwszym paragrafie zostały omówione cele i zadania stowarzyszenia. W drugim natomiast analizie zostaną poddane artykuły statutu dotyczące członków stowarzyszenia oraz ich praw i obowiązków.

Artykuły szósty i siódmy rozdziału trzeciego określają prawa i obowiązki członków Stowarzyszenia *Sarepta*. Jednak przed określeniem praw i obowiązków należy wskazać, kim są jego członkowie. Statut wymienia podział na członków zwyczajnych oraz członków wspierających¹⁴⁵. Należy jednak powiedzieć o procesie rozwoju członkostwa w Stowarzyszeniu. Otóż do czasu prawnego uregulowania statusu Stowarzyszenia nie możemy mówić o członkach zwyczajnych oraz członkach wspierających. Nie oznacza to jednak, że nie było osób, które pomagałyby w pracy *Sarepty*. Było ich wiele i były to osoby bardzo zaangażowane. Biorąc pod uwagę historię Stowarzyszenia *Sarepta*, możemy wyróżnić trzy grupy osób, które zostały członkami Stowarzyszenia. Pierwszą grupę możemy określić mianem grupy założycieli. To osoby, które podpisały się pod wnioskiem o rejestrację *Sarepty* jako osoby prawnej i złożyły go do odpowiednich władz. Druga grupa to osoby, które są ściśle związane z *Sareptą* praktycznie od początku jej istnienia, pomagają w jej funkcjonowaniu, czują się *sareptianami*, ale nigdy nie złożyły deklaracji członkostwa w Stowarzyszeniu, chociaż de facto ciągle z nim współpracują. I trzecia grupa to osoby, które złożyły pisemną deklarację, na podstawie której zostały członkami

¹⁴² Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*. AS I nr 4.

¹⁴³ Por. I. Губач. *Табір "Травнева Лемківщина" - праця-молитва-інтеграція*. [online] [dostęp 1.12.2014]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/76-2014-05-06-12-09-18>

¹⁴⁴ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*. AS I nr 4; О. Манькут. *Оновлене життя – зустріч з Богом*. „Благовіст” 3:1993 nr 9 (33) s. 4; А. Місіло. *Релігійний табір – Сарепта '96*. „Благовіст” 6:1996 nr 9 (69) s. 4; П. Качор. *Як добре знову прийти на Сарепту*. „Благовіст” 10:2000 nr 9 (117) s. 5.

¹⁴⁵ Por. SSBMGS Art. 6-7.

zwyczajnymi lub wspierającymi¹⁴⁶. Obecnie¹⁴⁷ Stowarzyszenie liczy trzydziestu pięciu członków. Pozytywny wpływ na działanie Stowarzyszenia ma fakt, że członkami są zarówno osoby, które były w *Sarepcie* od początków, jak również osoby, które brały udział w turnusach i to zaowocowało przyłączeniem się do Stowarzyszenia oraz osoby, które nie miały wcześniej nic z nią wspólnego, a jednak pragną pomagać w jej rozwoju. Wszyscy członkowie wymieniają się doświadczeniami, świeżym spojrzeniem na działanie *Sarepty*. Każdy ma prawo wypowiedzenia swojego zdania oraz przedyskutowania istotnych kwestii z innymi. Wszystkie ważne decyzje po przedyskutowaniu są poddawane głosowaniu na Zgromadzeniu Powszechnym. Pozostałe są podejmowane kolegalnie przez członków Zarządu. Podobnie jak w każdym stowarzyszeniu, członkowie posiadają swoje prawa i obowiązki.

Poniżej przytoczony zostanie katalog pięciu podstawowych praw członków Stowarzyszenia. W dalszej części publikacji będą one szczegółowo omówione. Oto wspomniane zapisy: „Członkowie mają prawo:

1. korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego Stowarzyszenia *Sarepta*
2. uczestniczyć w życiu i działalności Stowarzyszenia *Sarepta* oraz wpływać na kształt stowarzyszenia
3. korzystać z pomocy, urządzeń i obiektów stowarzyszenia
4. posiadać legitymację Stowarzyszenia *Sarepta*
5. uczestniczyć w zebraniach stowarzyszenia, w szczególności, gdy podejmowane są postępowania dotyczące jego osoby¹⁴⁸.

Pierwsze z wymienionych praw (1. korzystanie z czynnego i biernego prawa wyborczego Stowarzyszenia *Sarepta*) jest bardzo ważne dla funkcjonowania Stowarzyszenia. Istotnym problemem jest to, że członkowie Stowarzyszenia *Sarepta* to osoby, które są rozsiane po całym kraju, a niektóre przebywają nawet za granicą. W związku z tym dużym problemem jest zebranie Zgromadzenia Powszechnego nawet raz w roku, a co się z tym wiąże również osiągnięcie wymaganego quorum do wyboru nowych władz. Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest samo Zgromadzenie Powszechne Członków. Ci zaś raz na trzy lata spośród swojego grona wybierają w tajnym głosowaniu Zarząd, w skład którego wchodzi przewodniczący, dwóch zastępców przewodniczącego, sekretarz i ekonom oraz trzyosobową Komisję Kontrolną¹⁴⁹.

Jako drugie prawo członków Stowarzyszenia jest wymieniona możliwość uczestniczenia w życiu i działalności Stowarzyszenia *Sarepta* oraz wpływania na kształt stowarzyszenia. Z tego prawa członkowie Stowarzyszenia również aktywnie korzystają. Dla przykładu wymienię niektóre sprawy ze Zgromadzenia Powszechnego Członków w listopadzie 2014 r. To obecni członkowie wspólnie ustalali takie kwestie jak: wstępne terminy turnusów w 2015 r., warunki pozyskania nowej nieruchomości w Nowicy, kwestie współpracy z innymi organizacjami, powołanie koordynatorów dekanalnych do spraw *Sarepty* oraz wiele innych¹⁵⁰. W czasie dyskusji na te tematy członkowie zgłaszali swoje propozycje, które były uwzględniane, a kwestie sporne były poddawane głosowaniu.

¹⁴⁶ Por. *Lista członków Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej Sarepta*. AS I nr 11.

¹⁴⁷ Stan z 27.11.2014 r.

¹⁴⁸ SSBMGS Art. 6.

¹⁴⁹ Por. tamże. Art. 10.1.

¹⁵⁰ Por. *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2014*. AS I nr 13.

Trzeci punkt mówi o możliwości korzystania przez członków z pomocy, urządzeń oraz obiektów Stowarzyszenia. Jest to oczywisty zapis, członkowie czasami korzystają z tej możliwości, np. poprzez wykorzystanie obiektów w Komańczy czy Nowicy poza sezonem turnusowym.

Czwarte z praw członków Stowarzyszenia mówi o posiadaniu legitymacji członkowskiej. Niestety jest to punkt martwy. Choć Stowarzyszenia jest osobą prawną od 2003 r., to aż do dzisiejszego dnia nie powstała legitymacja członkowska. Zdecydowanie jest to uchybienie, które należałoby naprawić.

Jako piąte jest wskazane prawo członka do uczestniczenia w zebraniach Stowarzyszenia, w szczególności, gdy podejmowane są postępowania dotyczące jego osoby. To również funkcjonuje dosyć sprawnie. Wszyscy członkowie Stowarzyszenia są powiadamiani odpowiednio wcześniej przez Sekretarza Zarządu o planowanych spotkaniach czy akcjach¹⁵¹.

Artykuł siódmy rozdziału trzeciego określa natomiast obowiązki członków Stowarzyszenia *Sarepta*. „Członkowie Stowarzyszenia mają obowiązek:

1. realizować cele i zadania stowarzyszenia,
2. przestrzegać Statutu Stowarzyszenia *Sarepta* i wykonywać postanowienia organów stowarzyszenia,
3. postępować w życiu prywatnym i publicznym zgodnie z zasadami chrześcijańskimi,
4. regularnie płacić składki członkowskie,
5. wykonywać pracę na rzecz Stowarzyszenia *Sarepta*.
6. dbać o dobre imię swojego Kościoła i Stowarzyszenia *Sarepta*”¹⁵².

Jako pierwszy wymieniony jest obowiązek realizacji celów i zadań Stowarzyszenia. Już we wcześniejszych etapach publikacji zostało wykazane, że jest to punkt z całego katalogu obowiązków, który z całą pewnością jest w Stowarzyszeniu przestrzegany. Dla wszystkich członków Stowarzyszenia priorytetem jest rozwój i funkcjonowanie Stowarzyszenia.

Drugi obowiązek obliczone członków Stowarzyszenia do przestrzegania statutu oraz do wykonywania postanowień organów Stowarzyszenia. Zapis ten również sprawdza się w praktyce – często do pewnych zadań są wyznaczane poszczególne osoby, co pomaga rozłożyć pracę pomiędzy wszystkich członków Stowarzyszenia¹⁵³. Oczywiście każdy ma prawo do tego, aby nie przyjąć jakiegoś zadania, jednak zdarza się to jedynie w przypadku braku czasu czy możliwości realizacji danego zadania, a nie np. z powodu braku chęci.

Kolejnym z wymienionych obowiązków jest postępowanie w życiu prywatnym i publicznym zgodnie z zasadami chrześcijańskimi. Jest to punkt, który jest niezwykle trudno omówić, gdyż niełatwo jest go zweryfikować, czy pytać o to konkretne osoby. Jednak znając członków Stowarzyszenia, można stwierdzić, że są to osoby, które w swoim życiu kierują się wiarą, mają silną relację z Panem Bogiem, a w swoich parafiach są zazwyczaj aktywnie zaangażowani¹⁵⁴.

¹⁵¹ Por. *Baza kontaktów e-mail Stowarzyszenia Sarepta*. AS II nr 2.

¹⁵² SSBMGS Art. 7.

¹⁵³ Por. *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2014*.

¹⁵⁴ Por. В. Демченко. *Безперервна молитва життя*. [online] [dostęp 4.02.2015]. Dostępny w Internecie: <http://dyvensvit.org/articles/9664.html>

Czwarty z wymienionych obowiązków to płacenie regularnych składek członkowskich. Przy próbie stwierdzenia, czy ten obowiązek jest przestrzegany, pojawia się pewien problem. Otóż, w Stowarzyszeniu w chwili obecnej nie ma praktyki regularnych wpłat darowizn na jego funkcjonowanie. Jednak wszyscy członkowie w różny sposób regularnie wpierają *Sareptę*, czy to poprzez wpłaty finansowe, czy też poprzez przekazanie jakiegoś mienia na rzecz *Sarepty*, czy też poprzez wkład własnej pracy. Mamy do czynienia z wieloma przypadkami, gdy ludzie wykonujący prace na rzecz *Sarepty*, np. jakieś naprawy, nie pobierali z tego tytułu żadnych opłat, lecz prosili to potraktować jako ich wkład w *Sareptę*¹⁵⁵.

Następny obowiązek każdego członka Stowarzyszenia to wykonywanie pracy na rzecz *Sarepty*. Tutaj nie ma żadnej wątpliwości co do przestrzegania tego przepisu. Wszyscy członkowie są zaangażowani w wykonywanie pracy na rzecz Stowarzyszenia. Są to różne formy, np. niektórzy wykonują określone prace na terenie ośrodków *Sarepty*¹⁵⁶, drudzy zajmują się administrowaniem stroną internetową oraz fanpagiem na Facebooku, inni mailingiem, a jeszcze inni przygotowaniem materiałów reklamowych, tłumaczeniem i edycją tekstów czy księgowością¹⁵⁷. Zadań jest bardzo wiele. Oczywiście nikt nie jest w stanie zapanować nad wszystkim, ale właśnie w tym można dostrzec piękno funkcjonowania Stowarzyszenia, bo tutaj każdy wykorzystuje swoje możliwości i talenty oraz realizuje się w różnych działaniach. Właśnie dzięki ciężkiej pracy, często niewidocznej, poszczególnych osób, cała struktura *Sarepty* znakomicie funkcjonuje.

Szóstym z wymienionych obowiązków członków jest dbanie o dobre imię swojego Kościoła i Stowarzyszenia *Sarepta*. Jest to zrozumiałe, każdy członek winien dbać o dobry wizerunek zarówno Kościoła Greckokatolickiego w Polsce, jak i *Sarepty*. Można powiedzieć, że ten ostatni z wymienionych obowiązków zawiera w sobie najważniejsze przesłanie. Kryje się w nim postulat, że prawdziwy *sareptianin* powinien być apostołem wiary, tradycji oraz *Sarepty* pośród innych. Faktem jest również to, że żadna ulotka reklamowa, żadne opracowanie naukowe, czy najlepiej przygotowana strona internetowa, nie zastąpią autentycznego świadectwa żywej osoby, która dzieli się z innymi tym, kim jest, co czuje i w co wierzy.

Na zakończenie omawiania części statutowej należy powiedzieć, że w grudniu 2014 roku została powołana przez Zarząd Stowarzyszenia trzyosobowa komisja, która ma na celu poprawianie błędów pojawiających się w statucie, usunięcie przepisów, które są „martwe” oraz wprowadzenie nowych, które są istotne dla funkcjonowania Stowarzyszenia. Prace mają być ukończone i przekazane Metropolii Przemysko-Warszawskiemu w celu zapoznania i zatwierdzenia przed kolejnym Zgromadzeniem Powszechnym Stowarzyszenia zaplanowanym na październik lub listopad 2015 roku¹⁵⁸.

Po analizie najważniejszych punktów statutu można stwierdzić, że są one realizowane. Członkowie Stowarzyszenia wykonują ogromną pracę, aby funkcjonowanie całej *Sarepty* przebiegało jak najlepiej i aby każdego roku udawało się eliminować błędy z poprzedniego. Należy oczywiście zaznaczyć, że w statucie niestety trafiają się błędy oraz zapisy nie do końca zrozumiałe i powinny być one poprawione.

¹⁵⁵ Por. J. Pipka. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 2.

¹⁵⁶ Por. I. Губач. *Табір "Травнева Лемківщина" - праця-молитва-інтеграція*.

¹⁵⁷ Por. *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków* 22.10.2014.

¹⁵⁸ Por. *Baza kontaktów e-mail Stowarzyszenia Sarepta*.

Rozdział III

Współczesne kierunki rozwoju Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*

Ostatni rozdział niniejszej publikacji dotyczy obecnego stanu oraz kierunków rozwoju *Sarepty*. Zostaną ukazane najistotniejsze osiągnięcia i zagrożenia współczesnej *Sarepty*. Na podstawie zgromadzonych danych oraz innych zebranych materiałów zostaną zaproponowane postulaty, które mogłyby pomóc w rozwoju i dalszym ukierunkowaniu *Sarepty*. Istotną rolę w tworzeniu tego rozdziału odegrają wyniki badań sondażu diagnostycznego przeprowadzonego podczas turnusów *Sarepty* dla gimnazjalistów w latach 2013-2014.

3.1. Osiągnięcia

Osiągnięcia *Sarepty*, po trzydziestu latach jej działalności, możemy rozpatrywać na kilku płaszczyznach, a dokładnie:

- a) osiągnięcia materialne – czyli nowo pozyskane obiekty, remonty, sprzęty itp.;
- b) osiągnięcia w działaniu – czyli powstałe w wyniku ewolucji programu *Sarepty* oraz widoczne w nowych kierunkach jej rozwoju;
- c) osiągnięcia duchowe – czyli wszystko to, co ma wpływ na duchowość człowieka, jego relację z Panem Bogiem;
- d) osiągnięcia intelektualne – czyli rozwój wiedzy oraz świadomości uczestników;
- e) osiągnięcia osobowościowe – czyli wykształcenie i uformowanie osób, które żyją następnie *Sareptą* w całym swoim życiu poza Stowarzyszeniem, są jej apostołami.

Zdecydowanie można by tu wymienić jeszcze inne kategorie, ale sądzę, iż te są najistotniejsze.

Zaczynając od osiągnięć materialnych, należy zaznaczyć, że do 2003 roku *Sarepta* nie była osobą prawną, w związku z czym nie mogła też posiadać żadnych własnych dóbr. Po przeniesieniu *Sarepty* do Komańczy ksiądz Jan Pipka starał się o pozyskanie budynków dla działalności *Sarepty*, lecz z prawnego punktu widzenia pozyskiwał je jako Parafia Greckokatolicka w Komańczy, z zaznaczeniem, że ich przeznaczeniem ma być użytkowanie przez *sareptian*¹⁵⁹. Od czasu zarejestrowania przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁶⁰ Stowarzyszenie Bractwo Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta* mogło się starać o posiadanie własnych dóbr przeznaczonych na cele statutowe. Można tu wymienić przekazanie przez Metropolitę Przemysko-Warszawskiego budynku wraz przylegającą działką po dawnej plebanii w Nowicy w 2003 roku¹⁶¹. Rok później na

¹⁵⁹ Por. J. Pipka. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 2.

¹⁶⁰ Zob. *Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie nadania osobowości prawnej Stowarzyszeniu Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej Sarepta*. Dz. U. 2003 nr 139 poz. 1336. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20031391336>

¹⁶¹ Por. *Dekret Arcybiskupa Jana Martyniaka Metropolity Przemysko-Warszawskiego Kościoła Greckokatolickiego*. Przemysł 20.05.2003 r. L. Dz. 211/V/03. AS I nr 9.

cele statutowe *Sarepty* został przekazany również budynek w Krynicy-Zdroju¹⁶². W 2013 roku w ośrodku w Nowicy wybudowano nowy obiekt, tzw. *stodolę*, która pełni funkcję auli przeznaczonej na spotkania¹⁶³. W 2014 roku zaczęto zagospodarowywać skarpe położoną za ośrodkiem w Komańczy. Zakupiono kołdry oraz pościel do obydwu ośrodków, aby uczestnicy nie musieli przywozić z sobą śpiworów. Zakupiono również dużo różnorodnego oprzyrządowania i wyposażenia: projektor multimedialny, kamizelki odblaskowe, tablicę konferencyjną, sprzęt sportowy oraz wiele innych¹⁶⁴.

Jeśli chodzi o osiągnięcia w funkcjonowaniu *Sarepty*, to można tu wymienić wiele aspektów. Już od samego początku ciągle starano się rozwijać i modyfikować program¹⁶⁵. Po tym, jak w latach pięćdziesiątych XX wieku nawet sceptycy zaczęli być pozytywnie nastawieni do *Sarepty*, o wiele łatwiejsze stało się rekrutowanie młodzieży. Dla grekokatolików w Polsce stało się czymś naturalnym, że w czasie wakacji młodzież wyjeżdżała na turnusy *Sarepty*. Kapłani ogłaszali tę informację w parafiach. Już od 1991 roku trzeba było organizować kilka turnusów w ciągu jednych wakacji ze względu na dużą liczbę zainteresowanych osób¹⁶⁶. Programy *Sarepty* są zazwyczaj uzależnione od wizji poszczególnych prowadzących turnusy¹⁶⁷. Można to odbierać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Z jednej strony, pewien porządek wprowadziłoby ujednolicenie programów, jednak patrząc z drugiej strony, obecnie każdy z prowadzących układa program według tematyki, w której sam czuje się dobrze. Dzięki temu są to przeważnie turnusy prowadzone z pasją.

Po roku 2000 zrodziła się inicjatywa *Sarepty na rowerach*. Uczestnicy każdego dnia przemierzali kilkadziesiąt kilometrów szlakiem łemkowskich cerkwi. Podróże odbywały się w duchu wspólnej modlitwy i jednoczesnego sportu. Niestety idea ta nie przetrwała z powodu małego grona zainteresowanych oraz z przyczyn organizacyjnych. Możliwe, że w przyszłości zostanie ona wznowiona¹⁶⁸.

Dużym zainteresowaniem cieszą się *Sarepty z ikoną*. Od 2009 roku ze wspólnej inicjatywy *Sarepty* i *Stowarzyszenia Przyjaciół Nowicy* organizowane są Międzynarodowe warsztaty pisania ikon. Od 2011 roku organizowana jest *Sarepta z ikoną* dla początkujących i jest to inicjatywa tylko *Sarepty*¹⁶⁹. W roku 2014 nową inicjatywą była akcja *Podziel się Sareptą*. Polegała ona na tym, że to sami uczestnicy *Sarept* reklamowali ją w swoich parafiach oraz pośród swych bliskich i zachęcali do wzięcia udziału w *Sarepcie*¹⁷⁰. W tym samym roku zorganizowano *Łemkowską majówkę*, która miała na celu ożywienie współpracy *Sarepty* z grekokatolickimi klerykami Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie. W ramach tej akcji klerycy w czasie weekendu majowego przyjechali wspólnie do ośrodka w Komańczy, gdzie wspólnie modlili się, wypoczywali oraz

¹⁶² Por. Dekret Arcybiskupa Jana Martyniaka Metropolity Przemysko-Warszawskiego Kościoła Grekokatolickiego. Przemysł 10.01.2004 r. L. Dz. 12/I/04. AS I nr 10.

¹⁶³ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2013. AS I nr 7

¹⁶⁴ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2014. AS I nr 8.

¹⁶⁵ Por. I. Hubacz. Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem. Górowo Iławeckie 26.12.2013 r. [online] [dostęp 10.01.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/56-wywiad-z-ksiedzem-mitratem-janem-lajkoszem>

¹⁶⁶ Por. J. Pipka. Wspomnienia oraz refleksje o *Sarepcie*.

¹⁶⁷ Por. tamże.

¹⁶⁸ P. E. Marciniszyn. Wspomnienia oraz refleksje o *Sarepcie*. AS I nr 16.

¹⁶⁹ Por. J. Pipka. Wspomnienia oraz refleksje o *Sarepcie*.

¹⁷⁰ Por. *Sarepta - podziel się!* [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/78-sarepta-podziel-sie>

przewodili prace porządkowe i przygotowywali ośrodek na wakacyjne turnusy¹⁷¹. Bardzo istotnym elementem rozwoju była reaktywacja w 2014 roku *Sarept po wakacjach*, czyli spotkań w czasie roku szkolnego dla uczestników *Sarept* w różnych miejscach Polski. Celem była kontynuacja formacji rozpoczętej w czasie wakacyjnego turnusu, spotkanie uczestników, wspólna modlitwa, zabawa oraz zdobywanie nowej wiedzy¹⁷². Akcję tę zorganizowano w trzech miejscowościach: w Górowie Iławeckim, w Przemyślu oraz w Legnicy¹⁷³.

Niewątpliwie najistotniejsze osiągnięcia to te w sferze duchowej. *Sarepta* ma przede wszystkim zbliżyć młodego człowieka do Boga. W wypowiedziach uczestników z trzydziestu lat powtarza się jedno charakterystyczne zdanie: „*Sarepta* zbliżyła mnie do Boga”¹⁷⁴. Pan Mirosław Prytuła, uczestnik *Sarepty* z 1989 roku oraz z lat dziewięćdziesiątych, opisuje swoje przeżycia w następujący sposób: „*Sarepta* stała się w moim życiu punktem zwrotnym i zasadniczo zweryfikowała moje priorytety życiowe. Poczułem żywą Cerkiew, żywego Boga, który jest w moim życiu, również codziennym i który mnie kocha takim, jakim jestem. Poznałem księży i wiele osób świeckich, którzy byli dla mnie świadectwem miłości i miłosierdzia Bożego. Poczułem się członkiem wspólnoty Kościoła, w którym znalazłem swoje miejsce i możliwość służenia”¹⁷⁵. Pani Bożena, żona pana Mirosława, dodaje: „*Sarepta* pozwoliła mi uwierzyć, że Pan Bóg kocha mnie miłością bezwarunkową, na którą nie muszę sobie niczym zasłużyć i to On za moje grzechy dał się przybić do krzyża. Nauczyłam się śpiewać „Weczirnię”, „Utrenię” i różne kanony, które pamiętam do dzisiejszego dnia, a czasami z nich korzystam. Na *Sarepcie* nauczyłam się wykorzystywać Pismo Święte na co dzień. Poznałam również wspaniałych ludzi, z którymi często do dzisiaj utrzymuję kontakt. To doświadczenie *Sarepty* popchnęło mnie do wejścia na *Droge Neokatechumenalną*, aby głębiej doświadczać Boga”¹⁷⁶. Z wypowiedzi wielu młodych osób wynika również, że *Sarepta* była dla nich wyjątkowa właśnie poprzez element duchowy. Uczestniczka jednego z turnusów w 2014 r. napisała: „Byłam na różnych koloniach, obozach, wyjazdach, należałam do różnych grup, często zmieniałam towarzystwo, ale cały czas czegoś mi brakowało. Na przyjazd tutaj, szczerze mówiąc, prawie zmusiła mnie babcia. Pomyślałam OK, przemęcę się na tym obozie dla superkatolików. Na miejscu jednak zrozumiałam, w jakim byłam błędzie. Zobaczyłam, że wszyscy, którzy tu są, to tacy sami ludzie jak ja, niedoskonalani i często zagubieni. Ale właśnie dzięki tym ludziom, dzięki opiekunom, dzięki księżom, dzięki konferencjom, dzięki wspólnym wyjściom w góry zrozumiałam, że to, czego mi cały czas brakowało, to silna relacja z Panem Bogiem. Nigdy nie rozmawiałam o swoich problemach tak otwarcie, jak z osobami, które poznałam na *Sarepcie*. I właśnie dzięki ich wierze, dzięki ich relacji z Bogiem wiedziałam, że mogę im się zwierzyć, a one tego nie zbagatelizują, nie wyśmieją, lecz mnie wysłuchają. Mam nadzieję, że moje słowa nie są puste i pod wpływem chwili i że przyjadę tu za rok”¹⁷⁷. Dzięki *Sarepcie* rodziły się również powołania do kapłaństwa oraz do małżeństwa. Ksiądz Grzegorz Nazar swoje

¹⁷¹ Por. I. Губач. *Табір “Травнева Лемківщина” - праця-молитва-інтеграція*. [online] [dostęp 1.12.2014]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/76-2014-05-06-12-09-18>

¹⁷² Zob. *Capenma no kaniukлах*. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/101-2014-09-14-17-46-10>

¹⁷³ Por. tamże; Ф. Врубель. *Capenma no kaniukлах! - “Все можу в тому, хто мене укріплює” (Фил 4, 13)*. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/110-4-130> ; *Capenma no kaniukлах – “Все можу в тому, хто мене укріплює”. Лігниця*. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/112-2014-12-10-09-39-10>

¹⁷⁴ Por. Świadeństwo 1989 nr 4; Świadeństwo 2013 nr 1; Świadeństwo 2013 nr 2; Świadeństwo 2014 nr 7.

¹⁷⁵ M. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 4.

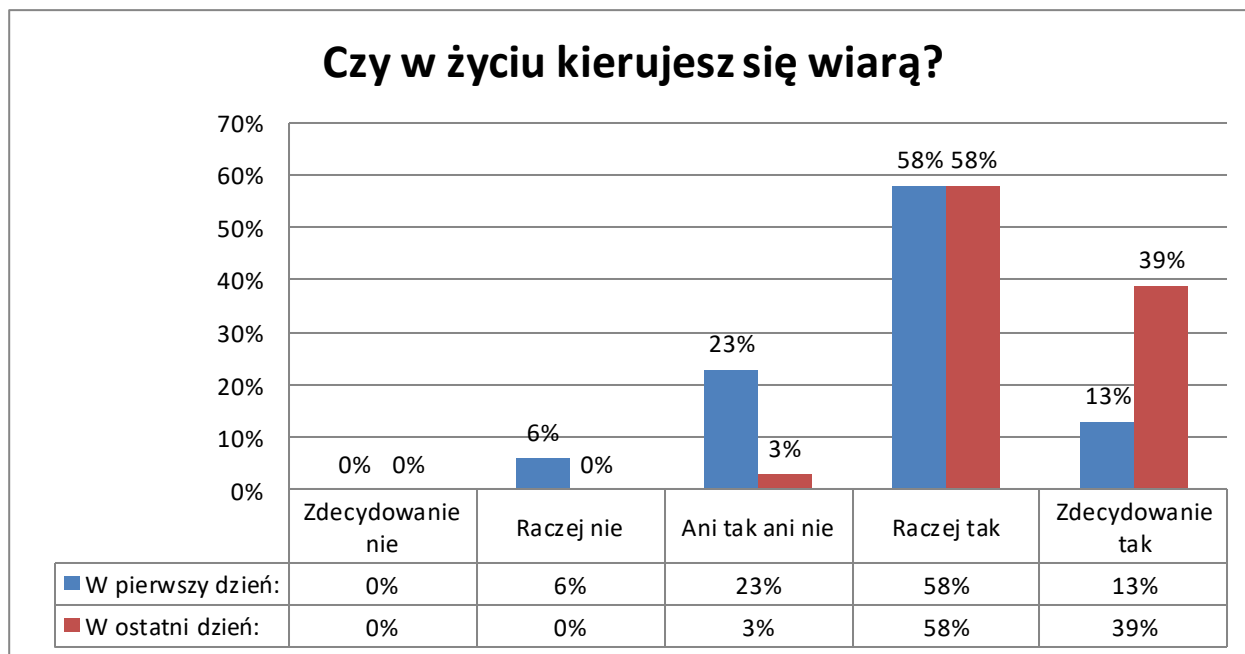
¹⁷⁶ B. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 3.

¹⁷⁷ Świadeństwo 2014 nr 11.

powołanie w dużym stopniu zawdzięcza *Sarepcie*¹⁷⁸. Natomiast cytowani wcześniej państwo Bożena i Mirosław Prytułowie poznali się właśnie na *Sarepcie*. Jak sami mówią, *Sarepta* miała ogromny wpływ na ich życie, również w tym duchu wychowują swoje dzieci, które również są *sareptianami*¹⁷⁹. Duże znaczenie na rozwój duchowy miało i ma nadal, dogłębne poznawanie wschodniej liturgii. Dla rzeszy osób to właśnie nabożeństwa w cerkwiach, przy świecach, przy unoszącej się woni kadzidła oraz przy pięknym śpiewie zrodziły fascynację, która z kolei prowadziła do pogłębienia wiary. Ksiądz Jarosław Czuchta, który po zdanych egzaminach do seminarium w 1987 roku po raz pierwszy pojechał na *Sareptę*, mówi: „To właśnie w Nowicy odkrywałem nowy, nieznany mi wcześniej świat. Mogłem brać udział w nabożeństwach, które nie są odprawiane w parafiach”¹⁸⁰. Mimo upływu czasu słowa te są ciągle aktualne i młodzi ludzie odkrywają Boga właśnie poprzez liturgię, nieszpory, jutrznię, „mołebnię”, akatysty, „panachydy” i inne nabożeństwa wschodniego Kościoła¹⁸¹.

W latach 2013-2014 podczas czterech turnusów *Sarepty* dla gimnazjalistów został przeprowadzony sondaż diagnostyczny, te same pytania ze skalą zostały zadane uczestnikom w pierwszy i w ostatni dzień turnusu. Oto niektóre z pytań:

Wykres 1. Odpowiedź na pytanie: *Czy w życiu kierujesz się wiarą?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia *Sarepty* wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

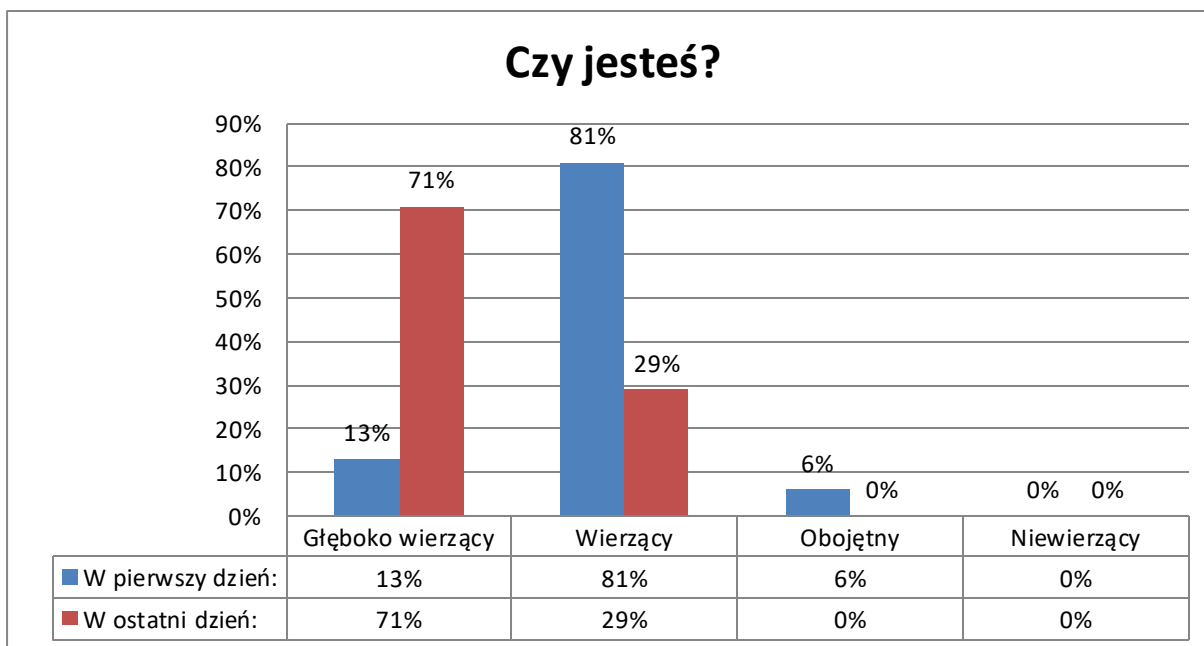
¹⁷⁸ Por. П. Качор. *Як добре знову приїхати на Сарепту*. „Благовіст” 10:2000 nr 9 (117) s. 5.

¹⁷⁹ Por. B. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*; M. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

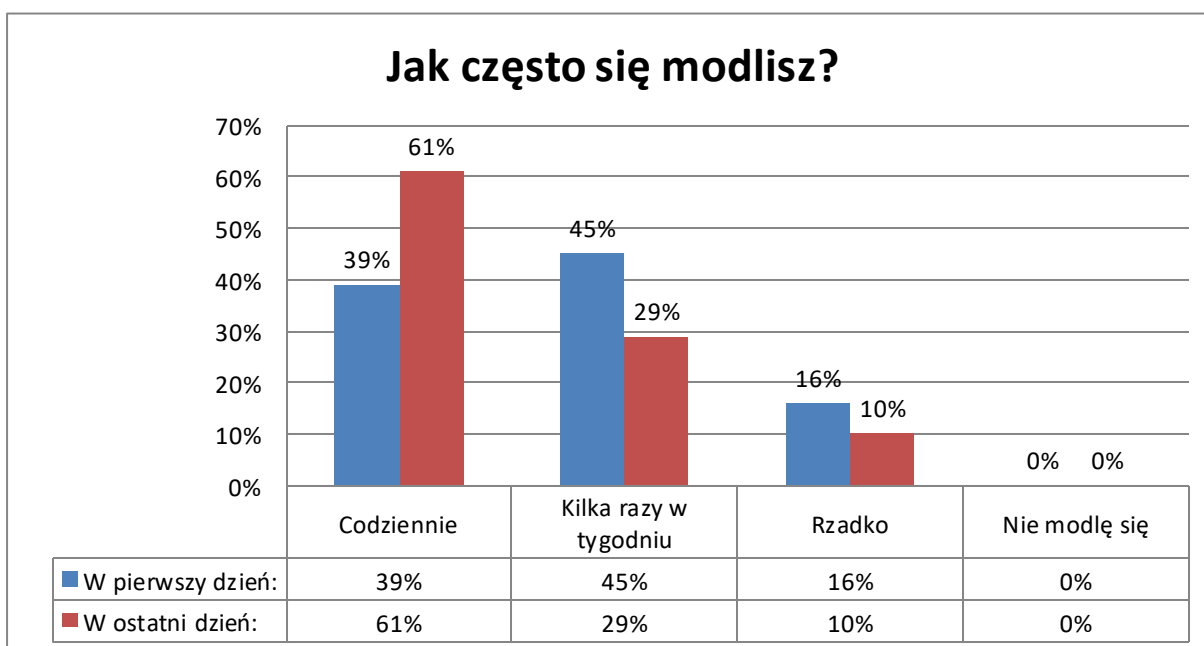
¹⁸⁰ J. Czuchta. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 1.

¹⁸¹ Por. П. Поточни. *Церква – спільнота вірних*. „Благовіст” 15:2005 nr 9 (177) s. 7; Świadek 2013 nr 11; Świadek 2013 nr 21; I. Hubacz. *W nowych ruchach religijnych uczyć się katechezy*. „Katecheta” 58:2014 nr 7-8 s. 98-99.

Wykres 2. Odpowiedź na pytanie: *Czy jesteś: wierzący głęboko, wierzący, obojętny, niewierzący?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

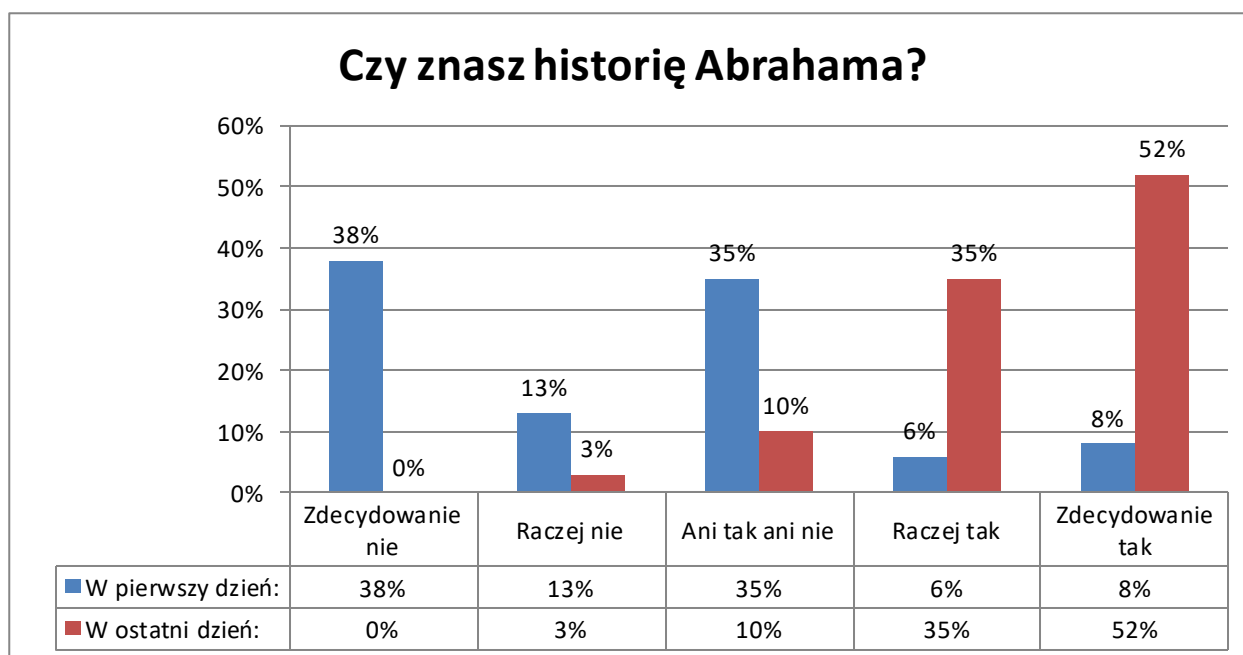

Wykres 3. Odpowiedź na pytanie: *Jak często się modlisz?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

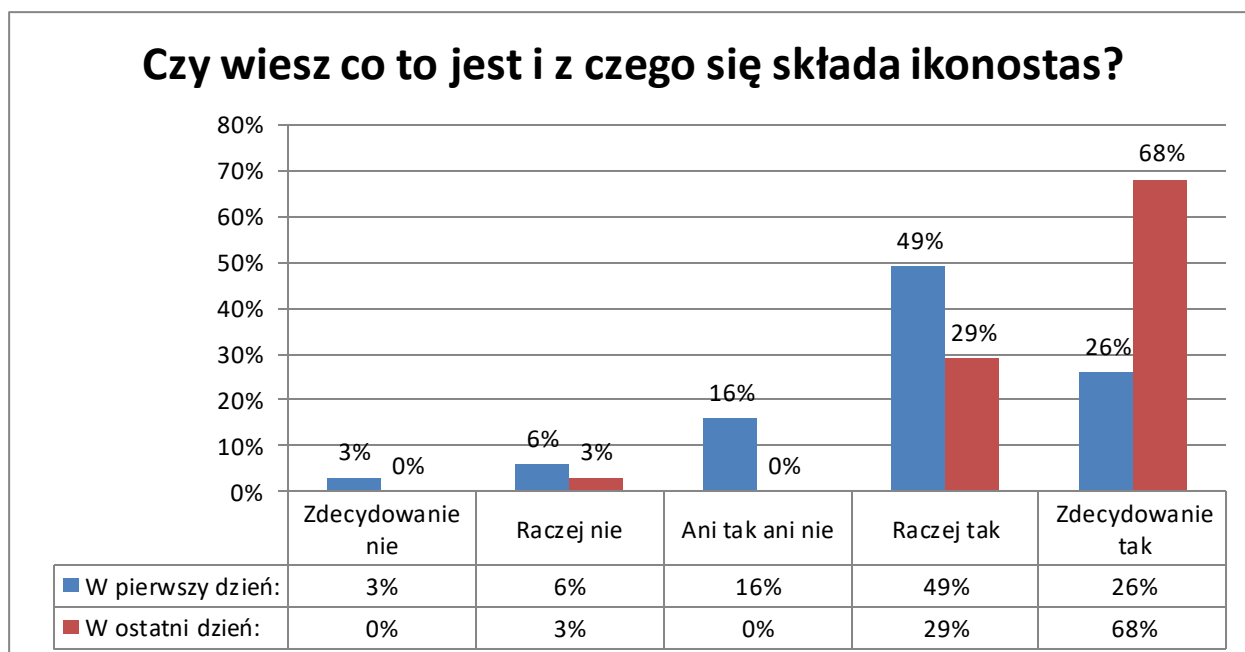
Osiągnięcia intelektualne są rozpatrywane przede wszystkim pod kątem rozwoju wiedzy młodzieży na temat Pisma Świętego, historii Kościoła powszechnego oraz Kościoła obrządku greckokatolickiego, Ojców Kościoła, świadków wiary, męczenników, duchowości wschodniej, liturgiki, muzyki i sztuki sakralnej, problemów współczesnego świata oraz wielu innych dziedzin korelujących ze wspomnianymi tematami¹⁸². Oto rezultaty odpowiedzi na niektóre pytania z powyższych dziedzin:

Wykres 4. Odpowiedź na pytanie: **Czy znasz historię Abrahama?** Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

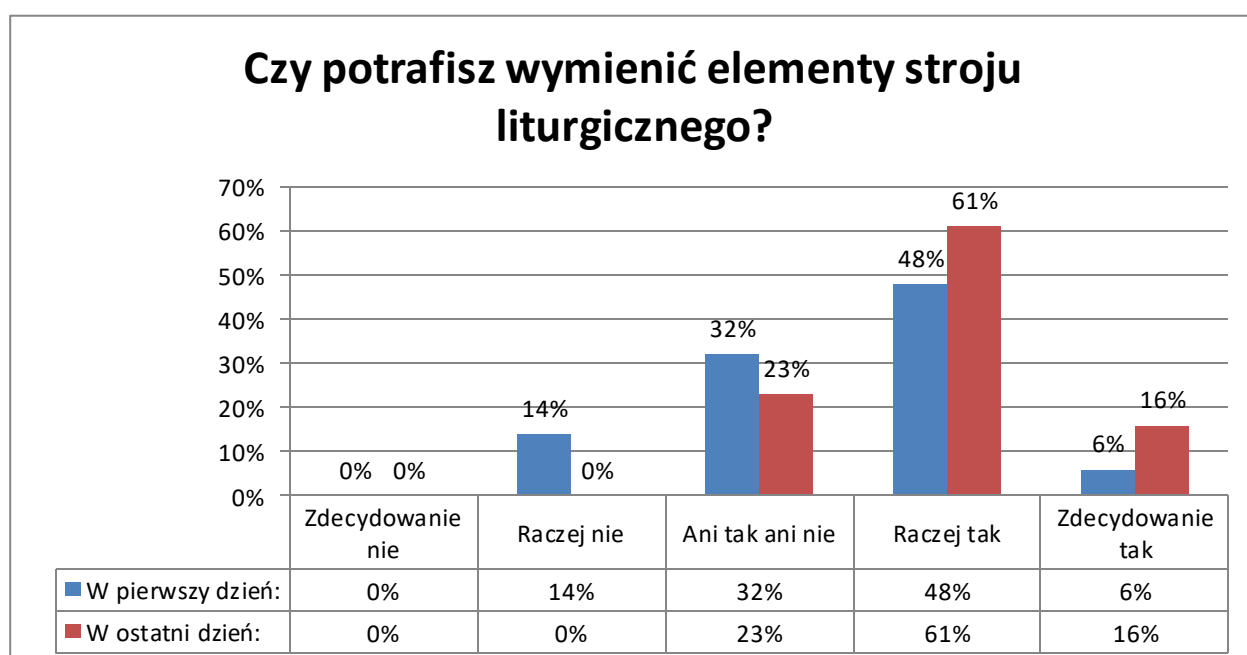

¹⁸² Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*.

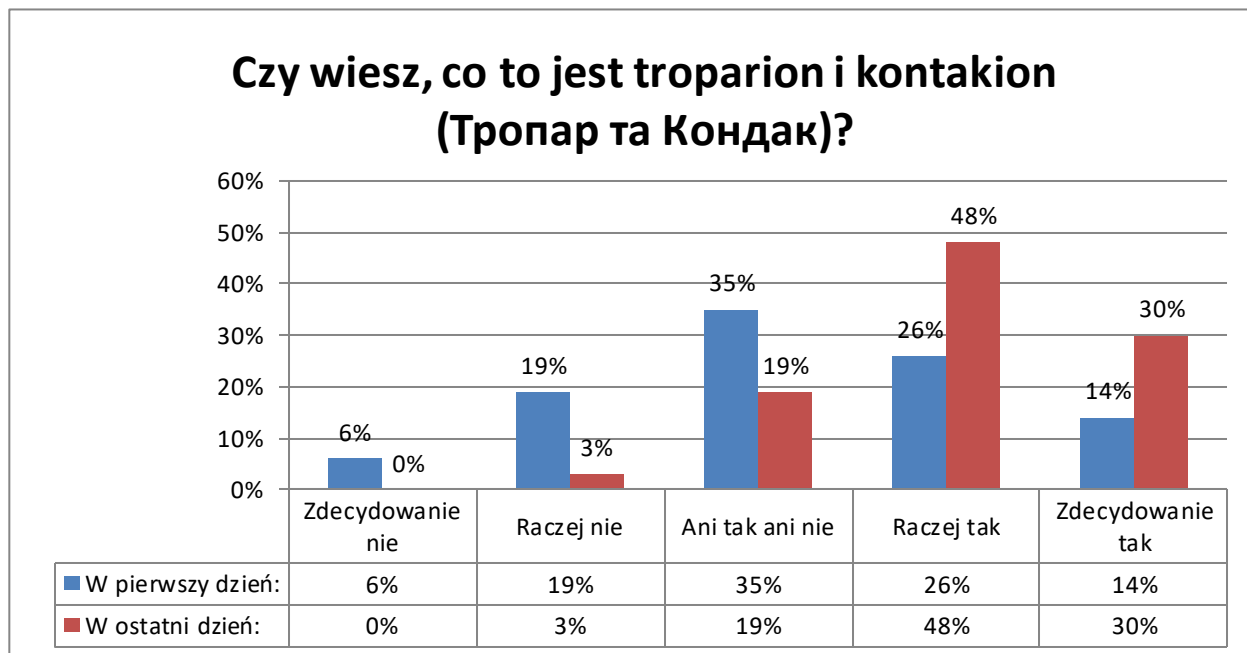
Wykres 5. Odpowiedź na pytanie: **Czy wiesz, co to jest i z czego się składa ikonostas?** Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

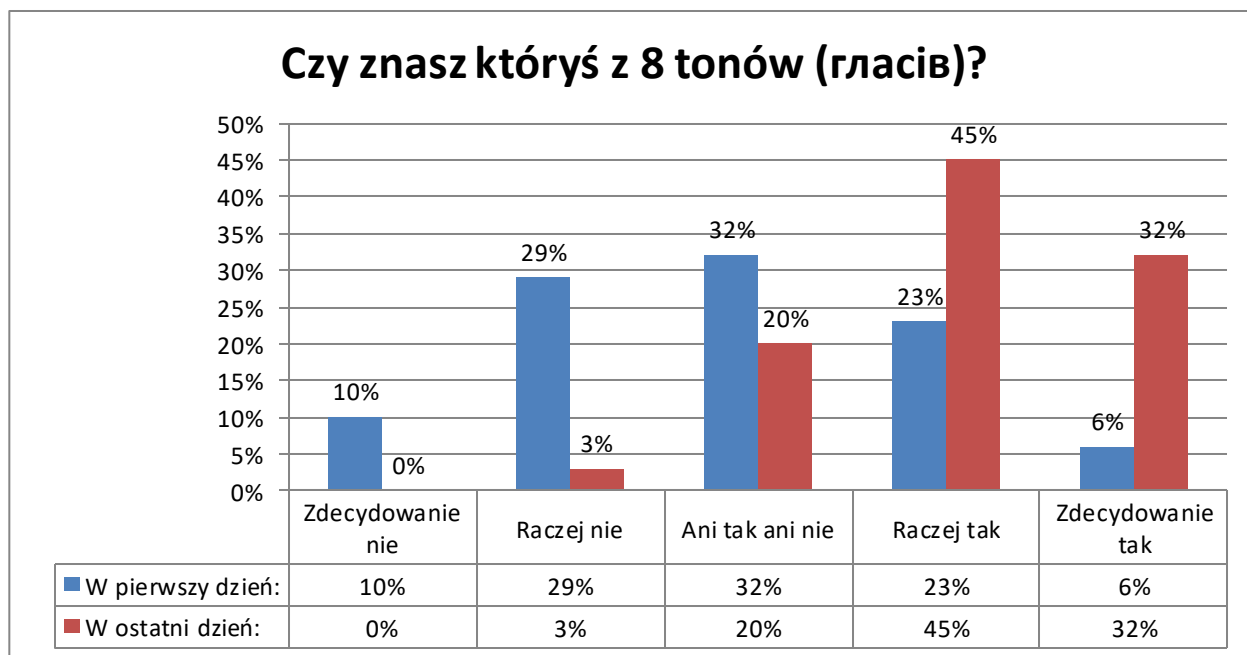
Wykres 6. Odpowiedź na pytanie: **Czy potrafisz wymienić elementy stroju liturgicznego?** Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

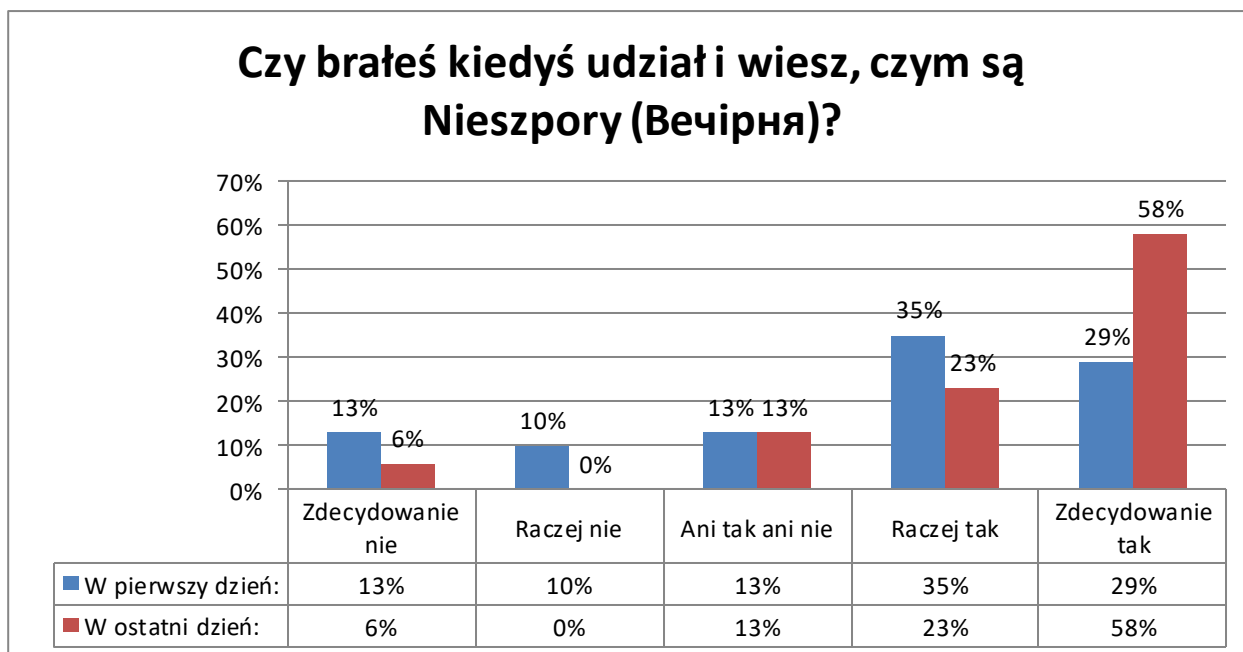
Wykres 7. Odpowiedź na pytanie: *Czy wiesz, co to jest troparion i kontakion (Тропар та Кондак)?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

Wykres 8. Odpowiedź na pytanie: *Czy znasz któryś z 8 tonów (гласів)?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

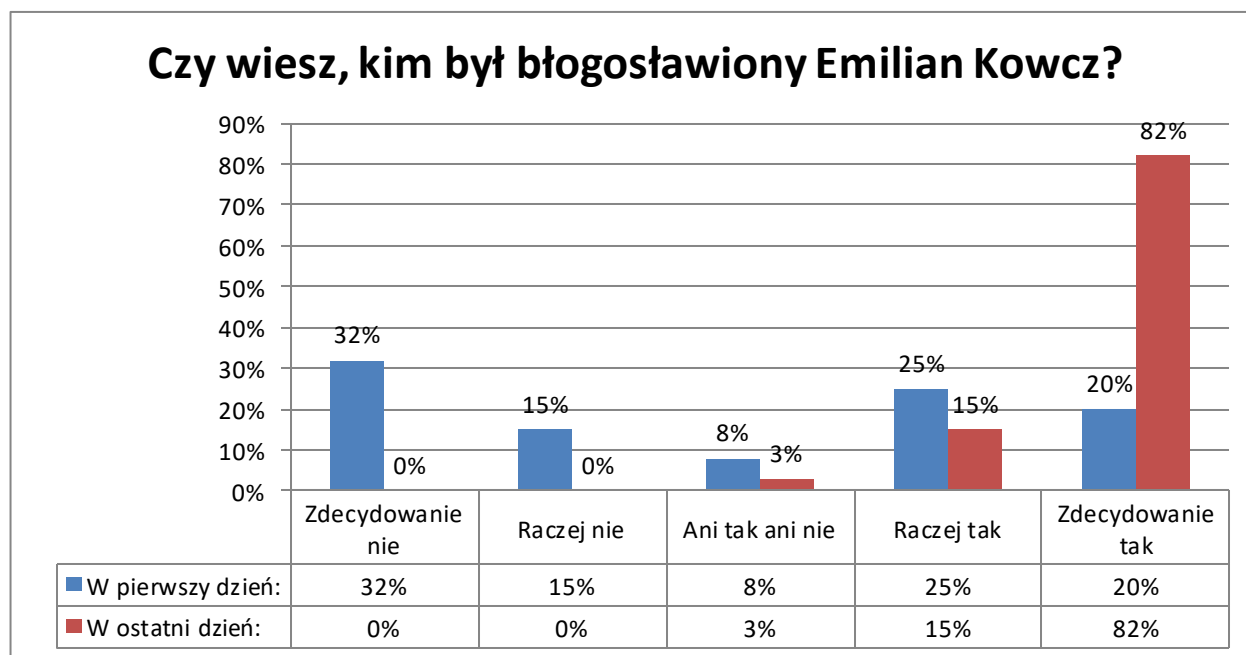

Wykres 9. Odpowiedź na pytanie: *Czy brałeś kiedyś udział i wiesz, czym są Nieszpory (Вечірня)?*
 Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 45 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 29.07.2013-9.08.2013 r.

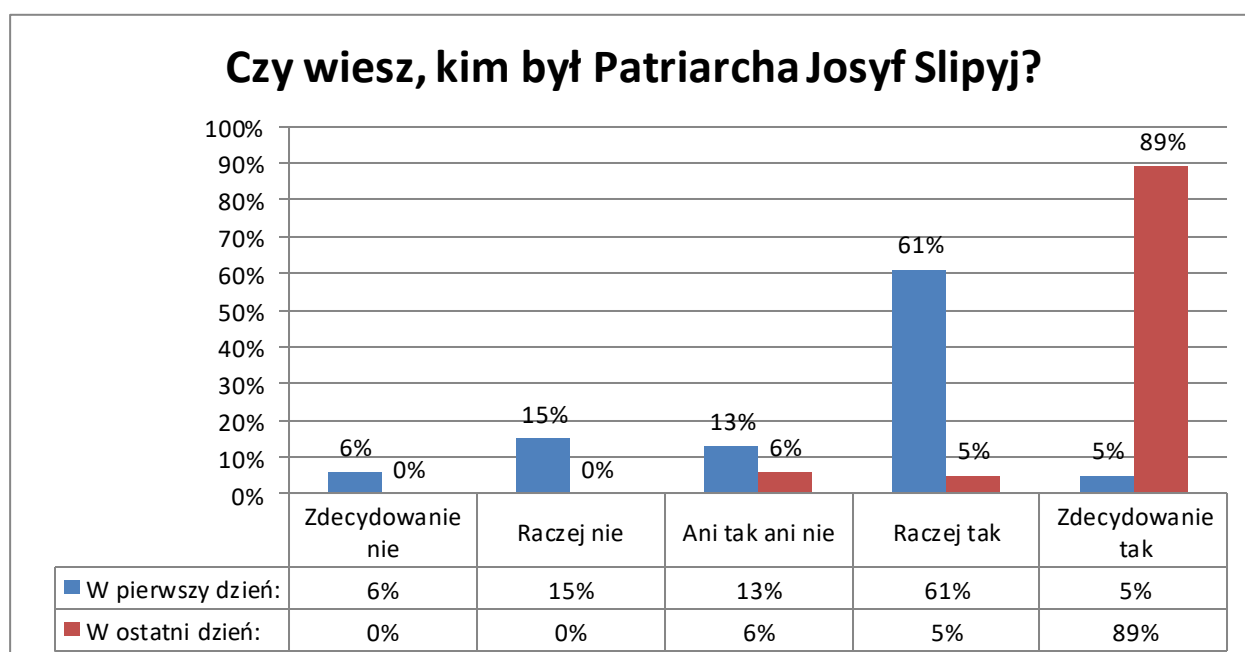

Sondaż diagnostyczny został również przeprowadzony podczas dwóch turnusów dla gimnazjum w wakacje 2014 roku. W tym czasie zostało przebadanych 88 osób. Oto niektóre z rezultatów:

Wykres 10. Odpowiedź na pytanie: *Czy wiesz, kim był błogosławiony Emilian Kowcz?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 44 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 07.07.-18.07.2014 r. oraz 44 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 21.07.-01.08.

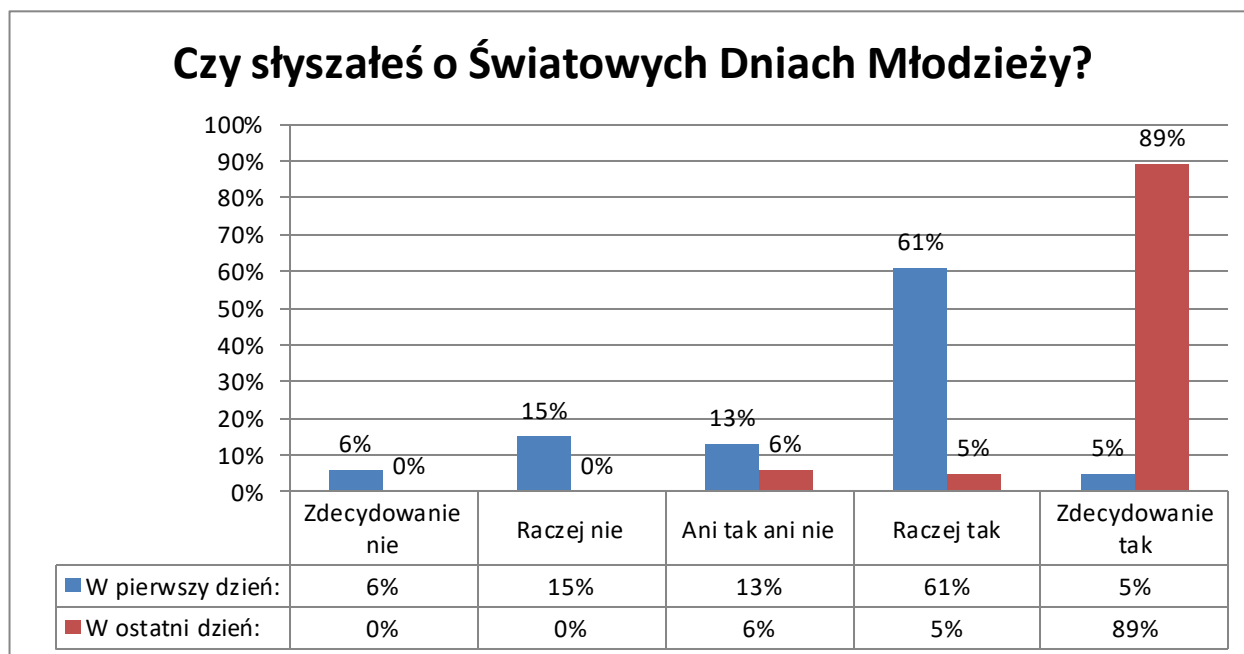
Wykres 11. Odpowiedź na pytanie: *Czy wiesz, kim był Patriarcha Józef Slipyj?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia Sarepty wśród 44 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 07.07.-18.07.2014 r. oraz 44 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 21.07.-01.08.

Powyższe wykresy pokazują nam, że zajęcia prowadzone na *Sarepcie* mają zdecydowanie duży wpływ na rozwój wiedzy młodzieży. Pomimo tego, że dziś łatwo można znaleźć odpowiedź na większość wymienionych pytań, to młodzież często nie wie, jak i czego szukać. Podczas *Sarepty* mogą spotkać kompetentne osoby, które udzielą im odpowiedzi lub odeślą ich do konkretnego źródła.

Sarepta czyni również swoje przygotowania do Światowych Dni Młodzieży w Polsce w 2016 roku. Odpowiedzialnym ze strony Kościoła Greckokatolickiego jest ksiądz Grzegorz Nazar, który jest również jednym z bardzo aktywnych członków Stowarzyszenia *Sarepta*. Dzięki jego staraniom na czas ŚDM Archidiecezja Przemysko-Warszawska przyjmie biblijną nazwę *Sarepta*, co jest doskonałym dowodem na to, że *Sarepta* jest już nieodderwalną rzeczywistością Kościoła Greckokatolickiego w Polsce¹⁸³. Podczas turnusów w 2014 roku prowadzono akcje informacyjne w sprawie ŚDM oraz duchowe przygotowanie do tego światowego wydarzenia pod przewodnictwem papieża Franciszka.

Wykres 12. Odpowiedź na pytanie: *Czy słyszałeś o Światowych Dniach Młodzieży?* Sondaż diagnostyczny przeprowadzony pierwszego i ostatniego dnia *Sarepty* wśród 44 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 07.07.-18.07.2014 r. oraz 44 uczestników turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy 21.07.-01.08.

Niewątpliwie istotnymi są osiągnięcia „ludzkie”, czyli uformowani osób, dla których, dzięki *Sarepcie*, Bóg stał się centrum ich życia i teraz oni są żywymi apostołami tego dzieła. Na pytanie zadawane dla osób, które pierwszy raz przyjeżdżają na *Sareptę*, czyli: „Co Cię skłoniło do przyjechania na *Sareptę?*”, odpowiedź najczęściej brzmi: „Mój kolega (Moja koleżanka) byli tu wcześniej i mnie namówili”¹⁸⁴. Państwo Bożena i Mirosław Prytułowie poznali się na *Sarepcie* na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, dziś dwójka ich dzieci jeździ regularnie na

¹⁸³ Por. *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2013*. AS I nr 12.

¹⁸⁴ Por. *Świadectwo 2014* nr 25.

Sarepty, wszyscy aktywnie uczestniczą w życiu swojej parafii, są na *Drodze Neokatechumenalnej*¹⁸⁵. Rodzin, takich jak państwo Prytułowie, jest więcej i fakt, że ludzie, którzy jeździli na *Sarepty* i odnaleźli tam Boga, a teraz wysyłają tam swoje dzieci, zdecydowanie uznać należy za osiągnięcie *Sarepty*. Dziś, dla dużej części młodzieży *Sarepta* jest miejscem, dzięki któremu zmieniają się ich życiowe priorytety. Spośród młodzieży, która jeździ przez kilka lat na turnusy i wykazuje się odpowiednimi cechami, rekrutowani są animatorzy na kolejne lata. Świadeństwo młodej osoby, będącej animatorem, ma ogromne znaczenie dla innej młodej osoby uczestniczącej w *Sarepcie*. Potwierdzają to słowa Ani: „Nic mnie tak nie poruszyło na *Sarepcie*, jak postawa jednej opiekunki. Była z jednej strony bardzo pozytywną, zwariowaną osobą, a z drugiej strony, gdy widziałam, jak modli się w cerkwi, to zastanawiałam się, jak to jest, że jest na tym tak skupiona i autentyczna. Zastanawiałam się, jak można to łączyć. Gdy ją zapytałam, powiedziała mi, że to właśnie na *Sarepcie* nauczyła się tak modlić, a dzięki temu stała się inną osobą. Też chcę być taką osobą”¹⁸⁶. Z myślą o osobach, które czują się tak związane z *Sareptą* rozpoczęto przygotowania do powołania Bractwa *Sarepta*, które istnieje niestety tylko z nazwy. To bractwo miałoby być odpowiedzią na ich duchowe potrzeby¹⁸⁷.

W powyższym paragrafie nie zostały ujęte wszystkie osiągnięcia *Sarepty*, a jedynie te najważniejsze. Paragraf ten, dzięki wykresom, już na pierwszy rzut oka odpowiada na pytanie o sens organizowania *Sarepty*. Rezultaty badań w jasny sposób ukazują nam, jak ważne dla rozwoju młodzieży są spotkania *Sarepty*. Należy oczywiście dla obiektywnej oceny wziąć pod uwagę fakt, że ankiecie przeprowadzanej w ostatni dzień turnusu mogą towarzyszyć duże emocje, które mogą wpływać na odpowiedzi badanych.

3.2. Problemy i zagrożenia

Po opisie osiągnięć dokonany w poprzednim paragrafie należy zająć się przedstawieniem trudności i zagrożeń, przed którymi stanęła *Sarepta*. Przez trzydzieści lat od jej powstania zmieniły się zarówno problemy wewnętrzne, tzn. dotyczące bezpośrednio samej *Sarepty*, jak i dylematy, które na swej drodze napotykają młodzi ludzie. *Sarepta* stanęła przed poważnym wyzwaniem w postaci przygotowania właściwej odpowiedzi na pojawiające się ważne problemy.

Jako pierwsze zostaną omówione trudności natury organizacyjnej. O ile ośrodek w Nowicy spełnia obecnie wszystkie kryteria użyteczności, o tyle ośrodek w Komańczy wymaga modernizacji. Budynek, w którym zamieszkują uczestnicy, wymaga remontu: wyposażony jest w zbyt małe sanitariaty, schody – poprzez swoją konstrukcję – są dosyć niebezpieczne oraz mają małą przepustowość. Pokoje uczestników charakteryzuje zbyt mała powierzchnia, przez co często liczba osób kwaterowanych w pokoju jest wyższa niż dopuszczają odpowiednie normy¹⁸⁸. Istotnym problemem jest też stołówka. Obecnie *Sarepta* korzysta ze stołówki znajdującej się w piwnicy pod budynkiem cerkwi w Komańczy. Niestety, nie jest to dobre rozwiązanie ze względu na odległość, którą trzeba za każdym razem pokonywać oraz wilgoć w tym pomieszczeniu. Powoduje ona powstawanie zagrzybień¹⁸⁹. Dużo problemów technicznych przysparza fakt braku osoby

¹⁸⁵ Por. B. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*; M. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

¹⁸⁶ Świadeństwo 2013 nr 14.

¹⁸⁷ Zob. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*.

¹⁸⁸ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2013*.

¹⁸⁹ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*.

odpowiedzialnej przez cały czas za funkcjonowanie obiektów. Przeważnie jest niestety tak, że gdy danego roku zaczyna się pierwszy turnus, to okazuje się, że coś jest zepsute czy nie działa (np. awaria pieca centralnego ogrzewania, nieczynna spłuczka, uszkodzone okno, połamane łóżko itp.). Wówczas grupa prowadząca turnus musi szybko, często prowizorycznie, naprawić daną usterkę w taki sposób, aby naprawione urządzenie dotrwało do końca turnusu¹⁹⁰. Gdyby zatrudniono osobę opiekującą się obiektem przez cały rok i dbającą o jego stan techniczny oraz na bieżąco usuwającą wszelkie usterki, nie byłoby większości z tych problemów. Opisane tu kłopoty praktycznie rokrocznie skutkują trudnościami w uzyskaniu pozytywnych wyników obligatoryjnej kontroli sanitarnej¹⁹¹.

Należy też zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo związane z terenem, na którym odbywają się *Sarepty*. Nowica jest spokojną wioską, raczej odizolowaną od dużego ruchu. Komańcza, natomiast, to miejscowość, przez którą przebiega droga łącząca Polskę z Ukrainą i Słowacją. Natężenie ruchu w miejscowości jest duże, a obiekty *Sarepty* znajdują się tuż przy zakręcie tej mocno uczęszczanej drogi, co stwarza niebezpieczeństwo przy każdorazowym wyjściu z ośrodka. Próba zminimalizowania tego ryzyka jest na przykład porozumienie między Zarządem *Sarepty* a komendantem sąsiadującej z obiektem remizy strażackiej w sprawie wykonania furtki między posesjami, aby nie trzeba było przechodzić przez drogę¹⁹².

Problemy natury technicznej są oczywiście bardzo ważne, jednak są to kwestie, które można rozwiązać lub zminimalizować przy posiadaniu odpowiedniego budżetu. Istnieją jednak problemy bardziej złożone. Wynikają one z organizacji *Sarepty*, a uzupełniane są przez komplikacje charakterystyczne dla dzisiejszej młodzieży. Jednym z najczęstszych zarzutów kierowanych w stronę *Sarepty* jest to, że stała się ona formą tanich wakacji dla młodych ludzi. Przeciwnicy *Sarepty* twierdzą, że młodzież jeździ na wakacyjne turnusy tylko z tego względu na to, że jest to tani dwutygodniowy pobyt w górach i kierują się jedynie takimi przesłankami, a nie przyczynami religijnymi. Jako argument w dyskusji podaje się fakt, że często są to osoby, które są bardzo mało aktywne w swych parafiach lub nawet nieuczęszczające na zajęcia religii czy nie praktykujące wiary¹⁹³. Można oczywiście polemizować z tym argumentem, jednak pozostaje faktem, że na *Sareptę* przyjeżdża grono osób, dla których jedynym motywem pobytu jest atrakcyjna cena. Jest to ogromny problem organizacyjny, gdy na turnusie *Sarepty* przebywa grupa uczestników zainteresowanych nie w religijnym, lecz turystycznym, rekreacyjnym czy sportowym jego przebiegu. Wówczas często dochodzi do swego rodzaju bojkotu, gdyż osoby te nie akceptują formy, którą proponuje dla nich *Sarepta*. Warto tutaj przytoczyć wypowiedź jednego z uczestników z 2014 roku: „Podobały mi się w wspólne ogniska, dyskoteki, chodzenie po górach i wyjazd nad Solinę. Jednak dla mnie było więcej minusów niż plusów. Strasznie mnie wkurzało to wstawanie o 7⁰⁰ i codziennie po 5 razy dziennie do cerkwi! Za dużo! *Sarepta* to nie zakon! I za dużo tych konferencji, mamy przecież wakacje! Powinno być więcej czasu wolnego! I nie rozumiem, dlaczego nie można było codziennie wychodzić do sklepu?! Nie wiem, czy przyjadę tu za rok”¹⁹⁴. Cytat dobrze ilustruje fakt, że nie dla wszystkich idea *Sarepty* jest oczywista. Realizacja założeń oraz programu przy obecności kilku takich osób nastręcza ogromne trudności. Najbardziej poszkodowanymi – niestety, są wówczas te osoby, dla których *Sarepta* jest miejscem rekolekcji,

¹⁹⁰ Por. Tamże

¹⁹¹ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2013*.

¹⁹² Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*.

¹⁹³ Por. tamże.

¹⁹⁴ Świadectwo 2014 nr 52.

a nie tylko tanich wakacji. Bywa jednakże i tak, że właśnie w czasie *Sarepty* „zwolennicy taniego wypoczynku” przeżywają swoje nawrócenie, co świadczy o tym, że nie można takich uczestników odrzucić¹⁹⁵.

Kolejną kwestią jest problem używek. Podczas *Sarepty*, podobnie jak i na innych obozach dla młodzieży, pojawia się problem papierosów oraz alkoholu. Mimo odpowiednich zapisów regulaminu *Sarepty*, który stanowi jasno, że korzystanie z zakazanych używek jest zabronione,¹⁹⁶ problem ten się pojawia. Czasami należy podjąć decyzję o wydaleniu jakiegoś uczestnika za nieprzestrzeganie odpowiednich punktów regulaminu, jednak jest to krok ostateczny i bolesny. Sytuacja, w których powiadamia się telefonicznie rodziców uczestnika i informuje się, aby przejechali kilkaset kilometrów i zabrali swoje dziecko z obozu, nie jest komfortowa ani dla organizatorów, ani dla rodziców, ani dla samych uczestników. Kara nigdy nie jest prostym rozwiązaniem i musi służyć wychowaniu¹⁹⁷.

Kolejnym problemem *Sarepty* jest szczupłość kadr na każdym szczeblu, zarówno kierowników, jak i animatorów. Struktury Kościoła Greckokatolickiego nie są duże, liczba kapłanów jest zbliżona do liczby parafii. Niełatwo jest zatem o księdza, który – nie będąc ograniczony obowiązkami parafialnymi – zaangażuje się, i to w okresie wakacyjnym. Jest to duże wyzwanie i ogromny wysiłek dla tych kapłanów, którzy decydują się na prowadzenie *Sarepty*. Często podejmują się tego księża z parafii na Łemkowszczyźnie ze względu na stosunkową bliską odległość. Przeważnie, nie biorąc urlopów, jednocześnie zajmują się *Sareptą* i parafią. Opisane zjawisko szczególnie widoczne jest, np. w niedzielę – kapłan musi wtedy na cały dzień wyjechać poza *Sareptę*, gdyż sprawuje liturgię w swojej parafii (lub parafiach, jeśli obsługuje kilka)¹⁹⁸. Natomiast jeśli chodzi o animatorów, to trzeba przyznać, że niestety, *Sarepta* przez trzydzieści lat nie wykształciła odpowiedniej formy kształtowania liderów spośród uczestników, którzy w przyszłości mogliby pełnić rolę opiekunów. Nie został w ten sposób wykorzystany potencjał osób, które po zakończeniu gimnazjalnego, bądź licealnego etapu nauczania, mogłyby pełnić funkcję opiekunów. Oczywiście znajdują się opiekunowie, którzy niezmiennie oddani sprawie jeżdżą na *Sarepty* przez wiele lat, lecz problem pojawia się wówczas, gdy ktoś spośród nich założy rodzinę lub zostanie zatrudniony na stałe. Takie osoby, zajmujące przecież określone stanowiska podczas turnusów *Sarepty*, nie posiadają zastępców. Wobec braku kompetentnych osób kwalifikuje się wówczas personel niekoniecznie dający dobre świadectwo o przedsięwzięciu. W takiej sytuacji powstaje zagrożenie, że efekt procesu formacji może być odwrotny do zamierzonego¹⁹⁹. Rolę animatorów podczas *Sarepty* pełnią również, jak to zostało już wspomniane, alumni greckokatolicy z lubelskiego seminarium. Wydany w 2014 roku przez hierarchów greckokatolickich w Polsce dokument o prawach i obowiązkach kleryków stanowi, że każdy kleryk w ciągu wakacji powinien

¹⁹⁵ Świadectwo 2014 nr 11. „Byłam na różnych koloniach, obozach, wyjazdach, należałam do różnych grup, często zmieniałam towarzystwo, ale cały czas czegoś mi brakowało. Na przyjazd tutaj szczerze mówiąc prawie zmusiła mnie babcia. Pomyślałam ok, przemęcę się na tym obozie dla superkatolików. Na miejscu jednak zrozumiałam w jakim byłam błędzie. Zobaczyłam, że wszyscy, którzy tu są to tacy sami ludzie jak ja, niedoskonali i często zagubieni. Ale właśnie dzięki tym ludziom, dzięki opiekunom, dzięki księżom, dzięki konferencjom, dzięki wspólnym wyjściom w góry zrozumiałam, że to czego mi cały czas brakowało to silna relacja z Panem Bogiem. Nigdy nie rozmawiałam o swoich problemach tak otwarcie jak z osobami, które poznałam na *Sarepcie*. I właśnie dzięki ich wierze, dzięki ich relacji z Bogiem wiedziałam, że mogę im się zwierzyć a one tego nie zbagatelizują, nie wyśmieją lecz mnie wysłuchają. Mam nadzieję, że moje słowa nie są puste i pod wpływem chwili i że przyjadę tu za rok”.

¹⁹⁶ Por. RUOMS pkt 9-11.

¹⁹⁷ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*.

¹⁹⁸ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2013*.

¹⁹⁹ Por. Tamże.

uczestniczyć i pomagać w organizacji co najmniej jednego turnusu *Sarepty*²⁰⁰. Wbrew pozorom nie zawsze obecność kleryka pozytywnie wpływa na przebieg *Sarepty*. Problem wynika z tego, że w seminarium brak jest jakichkolwiek działań formacyjnych ukierunkowanych na współpracę z *Sareptą*. Natomiast to, że w niektórych okresach ta praca jest bardzo efektywna, wynika z faktu, że akurat w danym okresie w seminarium kształcą się osoby, którym na tym zależy i jest to ich inicjatywa²⁰¹. Ksiądz Jarosław Madzelań w swojej wypowiedzi wspomina, że już podczas pierwszych *Sarept* pojawił się problem „zbyt naukowego podejścia” kleryków do poruszanych tematów. Często rozmowa przeradzała się w wykład, w dodatku w mało zrozumiałym języku²⁰². Ksiądz Bogdan Ogrodnik uzupełnia tę wypowiedź, wspominając o sytuacjach, gdy to klerycy byli całkowicie odpowiedzialni za *Sareptę* i nawet nie pozwalali ingerować kapłanom w jej przebieg²⁰³. Zdecydowanie był to paradoks i sytuacja niedopuszczalna. O podobnym wydarzeniu wspomina ksiądz Arkadiusz Trochanowski. Opisał on zjawisko, kiedy to kapłan, który doskonale zajmował się *Sareptą*, został odsunięty, a wręcz całkowicie wyłączony z prowadzenia *Sarepty* właśnie za sprawą kleryków²⁰⁴.

Kolejnym z problemów jest samo położenie geograficzne Komańczy oraz Nowicy. Bez wątpienia są to piękne tereny, ale przeważnie dla większości uczestników jest to drugi koniec kraju. *Sareptianie*, szczególnie z północy, muszą pokonać kilkaset kilometrów, aby tam dotrzeć. Bywa, że z województw: warmińskiego – mazurskiego, pomorskiego czy zachodniopomorskiego któryś z opiekunów organizuje wspólny przejazd. Jest to wówczas mniejszy problem dla uczestników, ale z drugiej strony na osobach organizujących przejazd ciąży ogromna odpowiedzialność. Niewątpliwie jednak, gdyby się na to nie zdecydowali, to większość uczestników nie wzięłaby udziału w *Sarepcie*, bo mało którzy rodzice – jak się okazuje w praktyce – są w stanie zawieźć dziecko na drugi koniec kraju, a po dwóch tygodniach je odebrać. Rokrocznie istnieje potencjalne grono osób, które nie mogą wziąć udziału w *Sareptach* właśnie z takiego powodu, że nie są w stanie się tam dostać. W związku z tym były prowadzone rozmowy na temat innych ośrodków, w których mogłaby być organizowana *Sarepta*, np. na północy lub w centrum kraju. Póki co, idea ta jeszcze nie została zrealizowana. Oprócz braku odpowiednich ośrodków wiele osób twierdzi, że gdyby *Sareptę* organizowano w ośrodkach innych niż dotychczas, to utraciłaby ona charakterystyczną, właściwą tylko dla niej, atmosferę²⁰⁵.

Inną jeszcze niedoskonałością jest całkowity brak współpracy z *Sareptą* ze strony niektórych kapłanów. Pojawiają się sytuacje, w których owi kapłani formułujący określone zarzuty w stosunku do *Sarepty* w zakresie organizacyjnym czy personalnym niepotrzebnie wyrażają je następnie jako proboszczowie. W efekcie kapłani ci nie ogłaszają w parafiach informacji o *Sareptach*, nie zachęcają do uczestnictwa w nich, a nawet dochodzi do sytuacji, w których jawnie odradzają

²⁰⁰ Por. Metropolia Przemysko-Warszawska Kościoła Greckokatolickiego (Bizantyjsko-Ukraińskiego) w Polsce. *Правильник семінаристів і випускників духовної семінарії Перемисько-Варшавської Архієпархії і Вроцлавсько-Гданської Єпархії*. Ч. л.368/ VII/2014. Pkt 10.

²⁰¹ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*.

²⁰² Por. I. Hubacz. *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelańem*. Lwów 10.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta-2/o-bractwie/historia-sarepty>

²⁰³ Por. tenże. *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*. Lubin 16.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/52-wywiad-z-ksiedzem-bogdanem-ogrodnikiem>

²⁰⁴ Por. A. Trochanowski. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 5.

²⁰⁵ Por. *Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014*; *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków* 22.10.2014; I. Hubacz. *Nagranie ze spotkania na temat historii Sarepty z okazji XXX-lecia Sarepty*. Nowica 17.07.2014. AS II nr 1.

rodzicom wysyłanie dziecka na *Sareptę*²⁰⁶. Niewątpliwie jest to ogromny problem nie tylko organizacyjny, lecz nawet budzący zgorszenie pośród wiernych.

Kolejnym problem, pojawiającym się podczas turnusów *Sarepty*, są kwestie językowe. Obecnie znaczna część, a nawet czasami większość, osób przyjeżdżających na *Sareptę* nie posługuje się językiem ukraińskim. Jednakże co do zasady w takim właśnie języku powinna być prowadzona cała *Sarepta*. Jest to kwestia, która z jednej strony wydaje się być drugorzędna, bo *Sarepta* jest przede wszystkim obozem religijnym, lecz z drugiej strony religijne spotkanie młodzieży powinno też pobudzać i rozwijać świadomość narodową²⁰⁷. Interesujące w tym zakresie staje się porównanie, dostępnych w archiwum *Sarepty*, świadectw uczestników z 1989 roku oraz świadectw z lat 2013 i 2014. W świadectwach sprzed dwudziestu pięciu lat zaledwie kilka było napisanych w języku polskim, a z treści większości można było wyczytać, że podczas *Sarepty* powinno znaleźć się więcej akcentów rozwijających świadomość narodową. Natomiast wśród świadectw z lat 2013 i 2014 można znaleźć zaledwie kilka spisanych w języku ukraińskim i nikt z autorów nie zwraca uwagi na brak akcentów na język ukraiński²⁰⁸. W tej sytuacji pojawia się problem: w jakim języku prowadzić zajęcia?, jak zorganizować przedsięwzięcie, żeby zarówno ci, którzy posługują się językiem ukraińskim, jak i ci, którzy mówią tylko po polsku, nie czuli się źle? Wśród argumentacji przeciwników *Sarepty* jako częsty zarzut formułowany jest pogląd, że *Sarepta* nie dba o wychowanie narodowe młodzieży. W tym miejscu należy zauważyć jednak, że wielu spośród uczestników na koniec turnusu *Sarepty* z przekonaniem stwierdza, że właśnie dzięki religijnemu spotkaniu poprawili, ubogą przeważnie, znajomość języka ukraińskiego²⁰⁹.

Kolejną słabością organizacyjną, a nawet – można tu chyba użyć określenia „obustronną porażką” – jest zerwanie współpracy pomiędzy *Sareptą* a Siostrami Służebnicami Niepokalanej Panny Maryi. W latach dziewięćdziesiątych współpraca ta miała się świetnie i przynosiła ogromne efekty. Siostry wykonywały mnóstwo obowiązków, zarówno tych gospodarczych, jak i formacyjnych: opiekowały się grupami, prowadziły śpiew itp. Należy zaznaczyć, że Siostry Służebnice pomogły w zorganizowaniu około dwudziestu turnusów *Sarept* w różnych miejscach. Często udostępniały do tego celu swe domy. Niestety w wyniku pewnych personalnych nieporozumień współpraca ta została zakończona²¹⁰. Niewątpliwie udział zakonnic byłby ogromną korzyścią dla wszystkich. *Sarepta* otrzymałaby kompetentną pomoc, siostry mogłyby prowadzić akcję powołaniową, a sami uczestnicy mieliby możliwość kontaktu, nie tylko z księżmi czy klerykami, ale również z siostrami zakonnymi, co dla wielu stanowiłoby zapewne bardzo ważne doświadczenie.

W kwestii formacyjnej ważnym problemem *Sarepty* jest trudność w wypracowaniu dobrego modelu *formatio continua*. W adhortacji apostołskiej *Catechesi tradendae* czytamy: „Ważną jest wreszcie rzeczą, by były ożywiane stowarzyszenia, ruchy i kluby wiernych, nastawione czy to na ćwiczenia pobożne i bezpośrednie apostołstwo, czy na dobroczynność i pomoc potrzebującym, czy chrześcijańską obecność w samych doczesnych sprawach tego świata. Wszystkie one pełniej osiągną swe cele i lepiej przysłużą się Kościołowi, jeśli w swej wewnętrznej strukturze i w swym

²⁰⁶ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2013.

²⁰⁷ Por. Tamże.

²⁰⁸ Por. Świadectwa 2014 AS I., Por. Świadectwa 1989 AS I.

²⁰⁹ Świadectwo 2013 nr 7: „(...) Poznałem wiele nowych ukraińskich słów (...)” Świadectwo 2013 nr 10: „(...) urozmaiciłem swój język ukraiński, nauczyłem się wielu ukraińskich piosenek (...)” Świadectwo 2013 nr 11: „Zrozumiałam język ukraiński. (...)”

²¹⁰ Por. Z. Łebedowicz. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 14.

sposobie działania przeznaczają dużo miejsca na poważną formację religijną swych członków. W ten sposób każde stowarzyszenie wiernych w Kościele powinno ze swego założenia być wychowawcą w wierze²¹¹. Natomiast posynodalna adhortacja apostolska *Christifideles laici* mówi: „Także grupy, stowarzyszenia i ruchy mają swoje miejsce w formacji świeckich. Każde bowiem z tych zrzeszeń przy pomocy sobie właściwych metod umożliwia formację głęboko wszczepioną w doświadczenie życia apostolskiego, a równocześnie dają okazję dla integracji, ukonkretnienia i bliższego określenia formacji otrzymywanej przez ich członków od innych osób i wspólnot²¹². Niewątpliwie każda grupa, ruch czy stowarzyszenie działające w Kościele Katolickim powinno dążyć do ciągłego rozwoju swoich członków oraz dbać o ich ciągłą formację. W tym kontekście widoczny staje się problem *Sarepty*, podczas której dla wielu osób formacja ogranicza się tylko do dwutygodniowego, wakacyjnego turnusu. Wielu uczestników *Sarept* nie utrzymuje już żadnego związku z *Sareptą* po zakończeniu turnusu aż do następnego roku²¹³. Próba ograniczenia tego niekorzystnego zjawiska jest organizowanie spotkań formacyjnych w czasie roku szkolnego, tzw. *Sarept po wakacjach* oraz prace nad powołaniem permanentnie funkcjonującego bractwa, które zapewniłoby ciągły rozwój swych członków²¹⁴.

Kolejnym istotnym aspektem, który dotyczy nie tylko samej *Sarepty*, ale także wszelkich innych grup, są problemy wynikające ze specyfiki dzisiejszego świata oraz współczesnej młodzieży. Podczas turnusów *Sarepty* bardzo widoczne jest przywiązanie młodzieży do telefonu komórkowego, Internetu czy Facebooka. Wszystko to ma ogromny wpływ na relacje interpersonalne pomiędzy uczestnikami. Zauważalne są sytuacje, w których w czasie wolnym uczestnicy zamiast rozmawiać ze sobą, uprawiać sport czy spacerować, przebywają na przykład w pokoju – każdy z telefonem czy tabletem w ręku. Opiekunowie starają się maksymalnie ograniczać to niekorzystne dla uczestników zjawisko przez, np. wyznaczanie godzin, w których mogą korzystać z telefonu komórkowego. Opisana tu sytuacja uzmysławia, jak duże znaczenie ma dla uczestników możliwość korzystania z cywilizacyjnych udogodnień, jak niektórzy spośród nich uzależnieni są od telefonu i reagują nawet wściekłością i płaczem na to, że nie mogą z niego w dowolnej chwili skorzystać. Co prawda, po kilku dniach takiej „izolacji technicznej” sami zaczynają dostrzegać walory takiego stanu rzeczy i spędzają ze sobą coraz więcej czasu, więcej ze sobą rozmawiając. Mimo wszystko jest to bardzo ciężka do pokonania przeszkoda²¹⁵.

Zagrożenia oraz problemy *Sarepty* niewątpliwie są bardziej złożone. Powyżej zostały przedstawione tylko te najistotniejsze. Ważnym jest fakt, że członkowie Zarządu *Sarepty* oraz osoby z nią związane, dostrzegają je i starają się im skutecznie przeciwdziałać. Należy podkreślić, że każdego roku sukcesywnie wprowadzane są zmiany mające na celu poprawę warunków, organizacji oraz innych spraw związanych z całością religijno-młodzieżowego projektu. *Sarepta* nie jest doskonała i zapewne nigdy taką nie będzie. W niedoskonałości tkwi również jej piękno, gdyż gromadzi niedoskonałych ludzi, którzy dzięki niej spotykają żywego Boga i stają się mniej niedoskonali.

²¹¹ CT 70.

²¹² ChL 62.

²¹³ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2013.

²¹⁴ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2014; Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2014; I. Hubacz. Nagranie ze spotkania na temat historii *Sarepty* z okazji XXX-lecia *Sarepty*.

²¹⁵ Por. Sprawozdanie z działalności *Sarepty* za rok 2014.

3.3. Postulaty

W znajdującej się poniżej części opracowania znajdują się elementy koncepcyjne, czyli postulaty mogące pomóc w rozwoju i dalszym kierunku działań *Sarepty*.

Przede wszystkim powinny zostać rozwinięte działania mające na celu rozwój duchowy oraz formację uczestników *Sarepty*, bo takie jest przecież jedno z jej podstawowych założeń. Ksiądz Jarosław Madzalan na pytanie, czego życzy dla *Sarepty*, odpowiada słowami poety: „Miej serce i patrz w serce”²¹⁶. Jak podkreśla, chociaż młodzież się zmienia i zmieniają się jej problemy oraz podejście do różnych spraw, to *Sarepta* zawsze ma być miejscem, które będzie gromadziło młode osoby, miejscem, w którym spotkają Boga żywego. Natomiast do samych uczestników kieruje słowa, aby zawsze pamiętali, że to, co spotyka ich podczas *Sarepty* jest darem Bożym – można porównać ją do studni, z której czerpiemy potrzebne nam do życia łaski²¹⁷.

Ksiądz Jan Łajkosz również udziela cennych, przydatnych dla rozwoju *Sarepty* wskazówek. Przede wszystkim uważa, że udział kleryków w *Sarepcie* nie może wynikać jedynie z dyscyplinarnego zapisu, który zobowiązuje ich do pomocy w co najmniej jednym turnusie. Ksiądz Łajkosz stoi na stanowisku, że jest niewłaściwe rozwiązanie i może przynieść więcej szkody niż pożytku, ponieważ *Sareptę* trzeba rozumieć, czuć i kochać ją, aby móc się w niej realizować. Sugeruje również, aby rozsądnie przydzielać funkcje dla kleryków, gdyż nie każdy jest ekspertem w każdej dziedzinie i są kwestie, w jakich dany seminarzysta nie jest w stanie się realizować. Jako przykład podaje, że nie można nakazać dla kleryka, który słabo śpiewa, aby uczył śpiewu, bo będzie męczył siebie i uczestników. Podkreśla również, że rola każdego jest ważna, zarówno tego, który prowadzi konferencję, jak i tego, który dba o to, żeby w czasie turnusu zapewniona była ciepła woda. Ksiądz Łajkosz akcentuje również potrzebę, by *Sarepta* była lepiej organizowana pod względem tematycznym. Uważa, że każdego roku dużo wcześniej powinien być podany temat przewodni, który będzie poruszany podczas *Sarepty* oraz, że plan powinien być bardzo szczegółowo dopracowany, przewidujący różne opcje tak, żeby nie pozostawało luk, które spontanicznie trzeba czymś wypełnić. Jest również przekonany, że zarówno prowadzący, jak i opiekunowie, powinni być lepiej dobierani. Muszą to być osoby, które odczuwają ducha *Sarepty* i które chcą pracować na jej rzecz, a nie są do tego zmuszane lub traktują przedsięwzięcie jako okazję do wypoczynku²¹⁸.

Siostry Służebnice NPM w wypowiedzi udzielonej na potrzeby tej publikacji wspominają o potrzebie kontynuowania *Sarepty* w ciągu roku. Organizowanie *Małych Sarept* czy *Sarept po wakacjach* jest sposobem na permanentną formację i ciągłe ożywianie ducha *Sarepty*²¹⁹. Uważają one, że *Sarepta* wymaga:

- 1) „ogromnego zaangażowania wszystkich duchownych, proboszczów w formację młodego pokolenia;
- 2) kontynuowania jej przy parafii w ciągu roku, co pozwoli na formację nowych i prawdziwych liderów w naszych parafialnych wspólnotach;

²¹⁶ I. Hubacz. Wywiad z księdzem Jarosławem Jakubem Madzalanem.

²¹⁷ Por. tamże.

²¹⁸ Por. Tenże. Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem.

²¹⁹ Por. Z. Łebedowicz. Wspomnienia oraz refleksje o *Sarepcie*.

- 3) solidnego przygotowywania katechez, spotkań, z największą starannością, na najwyższym poziomie duchowym i profesjonalnym;
- 4) wymaga od duchowieństwa autentycznego świadectwa, dlatego osoby zaangażowane powinny być osobami głęboko wierzącymi, gotowymi stanąć do prawdziwych rozmów z młodzieżą;
- 5) przykładu autentycznej modlitwy;
- 6) zrozumienia młodzieży, ich problemów, dylematów i podejmowania ich na spotkaniach, aby realnie stąpać po ziemi;
- 7) umiejętności wychowawczych wobec młodzieży;
- 8) umiejętności przekazywania wartości, bez moralizowania;
- 9) przemyślenia form, tematów spotkań²²⁰.

Pan Mirosław Prytuła na pytanie o propozycje dla *Sarepty* odpowiada: „*Sarepta*, jak każde dzieło Boże, musi odpowiadać potrzebie ewangelizacji i zadanie to wykonuje bardzo dobrze, aczkolwiek konieczna jest ciągła refleksja i wsłuchiwanie się w potrzeby młodego pokolenia, w tym również winna być odpowiedzią na potrzeby młodych rodzin. Optymizmem napawa zaangażowanie szeroko rozumianej kadry i zainteresowanie wśród młodzieży, która – wbrew obiegowej opinii – jest zaangażowana, świadoma i aktywna w poszukiwaniu swojego miejsca w Cerkwi. Moim zdaniem zasadne jest postawienie kolejnego kroku, tj. unifikacja programów dla poszczególnych turnusów przy analizie posiadanych możliwości, jak również organizacja *Sarept* wyjazdowych w trakcie roku szkolnego w poszczególnych ośrodkach, które miałyby również walor ewangelizacyjny i poznawczy”²²¹.

Kwestię rozwoju *Sarepty* szeroko porusza na swoim blogu dziennikarz Bogdan Mikłusz, który był jednym z animatorów *Sarepty* pod koniec lat dziewięćdziesiątych oraz w pierwszych latach obecnego stulecia. Uważa on, że *Sarepta* powinna zmierzać w trzech kierunkach rozwoju: kerygmatacznym, edukacyjnym oraz terapeutycznym²²². Podaje bardzo konkretne propozycje, np. w kwestii edukacyjnej pisze: „Po pierwsze, młodzi ludzie powinni uzyskać podstawową wiedzę na temat obrządku wschodniego, symboliki oraz znaczenia liturgii, miejsca Kościoła Greckokatolickiego w świecie chrześcijańskim. Po drugie, należy zwrócić uwagę na rzetelne przedstawienie historii na pograniczu polsko-ukraińskim, etnografii regionu itd. W procesie edukacyjnym bardzo istotny jest charakter zajęć. W pracy z gimnazjalistami i licealistami najlepsza wydaje się forma warsztatu – dziennikarskiego, zbieranie informacji o regionie, spotkania z ciekawymi ludźmi, zaprezentowane później w postaci dziennika, biuletynu, audycji radiowej czy plakatu, muzycznego (co znacznie ułatwiłoby spotkania przy ogniskach, ponieważ często młodzi ludzie nie znają tekstów piosenek), itd. O Biblii również można mówić ciekawie i z charyzmą – pomocna praca grupowa nad poszczególnymi fragmentami z Nowego i Starego Testamentu w formie np. przedstawienia lub pantomimy. O obrządku greckokatolickim można mówić ciekawie, posługując się przy okazji sprzętem audiowizualnym lub rzutnikiem (informacja obrazkowa jest

²²⁰ Tamże.

²²¹ M. Prytuła. *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*.

²²² Por. B. Mikłusz. *Sarepta. Zadania na dziś*. [online] [dostęp 6.03.2015]. Dostępny w Internecie: <https://bogdanmiklusz.wordpress.com/2001/03/>

często bardziej wchłaniana niż słuchanie nudnych wykładów na temat historii Kościoła). Zadania edukacyjne nie powinny się jednak skupiać tylko i wyłącznie na religii. Na *Sareptę* przyjeżdżają ludzie z różnym zasobem umiejętności – *Sarepta* mogłaby pełnić funkcje warsztatu rzemiosła – np. przygotowywanie bukietów z kwiatów, malowanie na szkło (można przy okazji przedstawić sceny biblijne), można też zakupić jeden warsztat tkacki, gdzie młodzi ludzie mogliby wykonać podstawowe rzeczy – portfele, torby z włóczki, szaliki, narzuty itd. Codzienna praca w kuchni mogłaby stanowić doskonałą szkołę gotowania (młodzież mogłaby być odpowiedzialna za przygotowanie deseru...). Nie mniej ważna wydaje się też edukacja seksualna. Uczestniczy *Sarepty* to przeważnie osoby w wieku od 16 do 19 lat, a więc ludzie (zgodnie z danymi statystycznymi), którzy rozpoczynają współżycie seksualne, przechodzą często trudny okres dojrzewania (burza hormonów), itd. Kościół nie może uciekać od seksu, jego zadaniem jest ustosunkować się do tej tematyki i przedstawić ją w możliwie jasny i klarowny sposób. Ważne są też spotkania na temat miłości (*Sarepta* jest miejscem, gdzie tworzy się wiele par) oraz przyjaźni (*Sarepta* jest też miejscem, gdzie zdobywa się przyjaciół)²²³. Zwraca on również uwagę na brak specjalistycznego przygotowania kadry. Duże wyzwanie stanowią kwestie terapeutyczne. Autor uważa, że przez cały okres trwania obozu powinien być obecny na nim psycholog. Podkreśla, że na *Sareptę* przyjeżdżają różne osoby, często zamknięte w sobie, mające problemy, osoby, którym trzeba pomóc. Wśród celów kerygmatacznych podkreśla ważność autentycznego przekazu wiary, który musi płynąć od osób prowadzących²²⁴. Swoją wypowiedź autor kończy zdaniem: „O przyszłości *Sarepty* nie zadecyduje ilość budynków czy ilość osób uczestniczących w spotkaniu, a fachowość i kompetencja. Bez tego nie ma mowy o jakimkolwiek sukcesie”²²⁵.

Dużo propozycji rozwoju przedsięwzięcia padło podczas rocznicowego spotkania z okazji trzydziestolecia *Sarepty*, które odbyło się w dniach 16-18 lipca 2014 r. w Nowicy. Pośród paneli dyskusyjnych jeden poświęcony był przyszłości projektu²²⁶. Wiele osób poruszało tam kwestię planu i tematu przewodniego *Sarepty*. Zgodnie stwierdzono, że wszystkie *Sarepty* danego roku powinny się odbywać pod jednym, podanym wcześniej hasłem²²⁷. Jego realizacja i szczegółowy plan nadal zależałyby od poszczególnych prowadzących, lecz tematyka byłaby jednakowa. Zabieg taki pomógłby w usystematyzowaniu całości działań oraz wykluczyłby niekorzystne zjawisko polegające na tym, że uczestnik trafia rok po roku na turnus o tej samej tematyce.

Jedna z uczestniczek spotkania zgłosiła pomysł, aby na stronie internetowej *Sarepty* umieścić skrzynkę, w której uczestnicy sami składaliby swoje propozycje odnośnie tematyki i na ich podstawie formułowano by jeden, ogólny temat *Sarepty*²²⁸.

Ksiądz Grzegorz Nazar proponował, aby powrócić do praktyki organizowania comiesięcznej *Sarepty* w każdym dekanacie²²⁹. Takie rozwiązanie wpłynęłoby na lepsze wzajemne poznanie uczestników oraz prowadzących, na werbowanie nowych osób oraz na ciągłą formację uczestników.

²²³ Tamże.

²²⁴ Por. tamże.

²²⁵ Tamże.

²²⁶ Por. Г. Суханич. 30 років Сарепти. [online] [dostęp 7.03.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/104-30/>

²²⁷ I. Hubacz. Nagranie ze spotkania na temat przyszłości *Sarepty* z okazji XXX-lecia *Sarepty*. Nowica 17.07.2014. AS II nr 3.

²²⁸ Por. tamże.

²²⁹ Por. tamże.

Ksiądz Stefan Batruch podkreślił potrzebę zdecydowanego działania ze strony hierarchii kościelnej. Uważa on, iż brak poserapciańskich spotkań jest wynikiem braku wyraźnego opowiedzenia się hierarchów za takimi spotkaniami oraz nieobecnością wyrażonego wprost poparcia biskupów dla takich spotkań. Zaniechanie spowodowało następujący skutek: niektórzy kapłani w ogóle nie zorganizowali spotkań, inni dali młodzieży klucze do cerkwi i pozwolili działać, lecz sami w ogóle się nie zaangażowali. Ksiądz Stefan podkreślił również brak ustalenia relacji i zakresu obowiązków pomiędzy funkcjonującymi w strukturach Archieparchii Przemysko-Warszawskiej Komisji Katechetycznej, Komisji ds. Młodzieży oraz Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta*, która jest w tejże Archieparchii *de facto* jedyną strukturą zarazem młodzieżową, jak i religijną²³⁰. Bez wątpienia kwestie uporządkowania prawnego są na tyle istotne, że powinny zostać rozwiązane w najbliższym czasie.

Szeroko poruszano także kwestię powołania Bractwa *Sarepta*. W chwili obecnej termin „bractwo” pełni funkcję nazwy, ale nie odzwierciedla rzeczywistości. Padła propozycja, aby spośród osób jeżdżących na *Sarepty* przyjmować tych, którzy cechują się dojrzałością, głęboką wiarą oraz potrafią zaszczyć bractwu własne doświadczenia wyniesione z *Sarepty* oraz z życia codziennego i parafialnego. Należałoby przede wszystkim określić statut bractwa. Nie powinno ono przyjmować osobowości prawnej, a pozostać jedynie grupą religijną w ramach Stowarzyszenia. Należałoby też określić pewne podstawowe zasady odnośnie tego, co jest wymagane od członka bractwa, np. regularna modlitwa, spowiedź, lektura Pisma Świętego. Można by też określić szersze zadania, np. lektury potrzebne bractwu na czas Wielkiego Postu czy modlitwy wszystkich członków bractwa w intencji chorego brata czy siostry. Tak zorganizowane bractwo pomogłoby w prowadzeniu permanentnej formacji oraz umożliwiłoby wyłanianie potencjalnych liderów i animatorów na przyszłe lata. Ksiądz Batruch podkreślił również problem braku identyfikacji młodych ludzi z *Sareptą* i stwierdził, że dzięki takiemu bractwu zostałoby to rozwiązane²³¹. Kwestia powołania bractwa była jeszcze kilkakrotnie poruszana na spotkaniach Zarządu *Sarepty* i zyskuje ona coraz więcej zwolenników²³². Możliwe, że idea wkrótce zacznie się realnie rozwijać.

Podczas spotkania poruszono również kwestię współpracy kleryków z *Sareptą*. Wiele osób potwierdziło tezę, że w programie formacji brakuje elementów, które wychowywałyby do współpracy z *Sareptą*. Regulamin – owszem – może zmusić kleryka do tego, aby pojechał na *Sareptę*, lecz nie rozwinie w nim idei *Sarepty*, nie przygotowuje do niej, musi to zrobić formacja²³³.

Poruszona została również kwestia dojazdów na *Sareptę*. Często największą przeszkodą w uczestnictwie jest odległość i brak możliwości dotarcia. Zaproponowano, aby organizować wyjazdy, np. na poziomie dekanatu. Na stronie internetowej należałoby wtedy podać imię i nazwisko oraz kontakt do osoby, która organizuje wyjazd z danego dekanatu. Jednak pojawić się wtedy może wcześniej sygnalizowany problem, czyli kwestia braku osób, które przyjmą na siebie zobowiązanie przewiezienia grupy gimnazjalistów czy licealistów na drugi koniec Polski²³⁴.

W dniach 2-4 października 2014 r. w Przemyśle obradował II Sobór Kościoła Greckokatolickiego w Polsce. W Soborze wzięło udział około stu delegatów z całej Polski oraz większość duchowieństwa greckokatolickiego. Sobór odbywał się pod hasłem „Żywa parafia – miejscem spotkania z żywym Chrystusem”. Podczas paneli dyskusyjnych poruszano takie m.in.

²³⁰ Por. tamże.

²³¹ Por. tamże.

²³² Por. *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków* 22.10.2014.

²³³ Por. I. Hubacz. *Nagranie ze spotkania na temat przyszłości Sarepty z okazji XXX-lecia Sarepty*.

²³⁴ Por. tamże.

zagadnienia: Liturgia i modlitwa; Boże słowo i katechizacja (kerygmat) w UKGK²³⁵ w Polsce; Misyjny duch UKGK w Polsce; Wspólnota wiernych – budowanie jedności; Przewodniczenie i zarządzanie parafią oraz Diakonia. W procesie przygotowania każda greckokatolicka parafia w Polsce zgłaszała swoje postulaty, które były później przedyskutowywane podczas dekanalnych spotkań i zostały przekazane poszczególnym duchownym, którzy na ich podstawie przygotowali referaty do wyżej wymienionych zagadnień²³⁶. Należy podkreślić, że wśród dyskutowanych kwestii często pojawiała się sprawa *Sarepty*. Pierwszy raz wystąpiła przy tematyce katechizacji. Delegaci podkreślali, że mało mówi się w parafiach o *Sarepcie*, jest ona słabo reklamowana. Wśród postulatów pojawiła się myśl, aby do programu nauczania religii greckokatolickiej wprowadzić co najmniej jedną obowiązkową katechezę, która miałaby na celu wyjaśnienie, czym jest *Sarepta* oraz zachęcenie młodzieży do wzięcia w niej udziału. Kwestia głębszego zaangażowania każdej parafii w *Sareptę* znalazła się również w referacie oraz postulatach na temat prowadzenia i zarządzania parafią²³⁷. Efektem tych postulatów było, m.in. powołanie przez ordynariusza Eparchii Wrocławsko-Gdańskiej biskupa Włodzimierza Juszcza dekanalnych koordynatorów ds. współpracy z *Sareptą*. Dekret ten określa, że kapłani w nim wymienieni są odpowiedzialni za nagłaśnianie oraz podtrzymywanie idei *Sarepty* i zachęcanie młodzieży do udziału w niej; organizowanie co najmniej raz w roku spotkań dla *sareptian* na terenie swojego dekanatu oraz ścisłą współpracę z zarządem *Sarepty*, mającą na celu formowanie w chrześcijańskim duchu młodzieży²³⁸.

Propozycje rozwoju *Sarepty* pojawiają się również ciągle na spotkaniach Zarządu Stowarzyszenia. Jest to – między innymi – rozwinięcie strony reklamowej *Sarepty* poprzez wykonanie ulotek, plakatów itp. i rozdawanie ich w miejscach, w których odbywają się przedsięwzięcia o charakterze religijnym czy kulturowym. Należy też rozbudować stronę internetową i częściej ją uaktualniać. Członkowie Zarządu uważają również, że należy nakręcić krótkometrażowe filmy promujące *Sareptę* i umieścić je, np. na portalu Youtube. Mówi się również o potrzebie tworzenia *Sarept* w innych formach, czyli np. postuluje się reaktywację *Sarepty* rowerowej²³⁹.

Należy też sięgnąć do wskazówek kierowanych do wszystkich stowarzyszeń czy ruchów katolickich. Papież Benedykt XVI w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Verbum Domini* zachęcał: „W tym duchu Synod zachęcał do szczególnego zaangażowania duszpasterskiego, by ukazywać centralne miejsce słowa Bożego w życiu Kościoła, zalecając *intensywniejsze duszpasterstwo biblijne* nie jako jedną z form duszpasterstwa, lecz jako biblijną animację całego duszpasterstwa. Nie chodzi więc o zorganizowanie paru dodatkowych spotkań w parafii lub diecezji, ale o zweryfikowanie, czy zwyczajna działalność naszych wspólnot chrześcijańskich, w parafiach, w stowarzyszeniach i ruchach rzeczywiście ma na celu osobiste spotkanie z Chrystusem, objawiającym się nam w swoim słowie. W tym sensie, jako że *nieznajomość Pisma świętego jest nieznajomością Chrystusa*, biblijna animacja całego duszpasterstwa zwyczajnego

²³⁵ Ukraiński Kościół Greckokatolicki

²³⁶ Por. *Obradował II Sobór Kościoła greckokatolickiego w Polsce*. [online] [dostęp 7.03.2015]. Dostępny w Internecie: http://ekai.pl/wydarzenia/temat_dnia/x82516/obradowal-ii-sobor-kosciola-greckokatolickiego-w-polsce/

²³⁷ Por. *Protokół z obrad II Soboru UKGK w Polsce 2-4.10.2014*. AS I nr 15.

²³⁸ Por. *Dekret Biskupa Włodzimierza Juszcza Ordynariusza Eparchii Wrocławsko-Gdańskiej Kościoła Greckokatolickiego*. Wrocław 1.12.2014 r. L. Dz. 2014/575. [online] [dostęp 7.03.2015]. Dostępny w Internecie: http://cerkiew.net.pl/Wiadomosci/Dokumenty_pliki/2014_12_01_Dekret_Zatwierdzenia_Dekanalnych_Koordinatorow_do_spiwpracy_z_Sareptoj.pdf

²³⁹ Por. *Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2014*.

i nadzwyczajnego przyczyni się do lepszego poznania osoby Chrystusa, Objawiciela Ojca i pełni Objawienia Bożego²⁴⁰.

Również w adhortacji apostolskiej Jana Pawła II o katechizacji w naszych czasach *Catechesi tradendae* znajdujemy wskazówki, w jakim kierunku powinny zmierzać ruchy i stowarzyszenia: „Ważną jest wreszcie rzeczą, by były ożywiane stowarzyszenia, ruchy i kluby wiernych, nastawione czy to na ćwiczenia pobożne i bezpośrednie apostołstwo, czy na dobroczynność i pomoc potrzebującym, czy chrześcijańską obecność w samych doczesnych sprawach tego świata. Wszystkie one pełniej osiągną swe cele i lepiej przysłużą się Kościołowi, jeśli w swej wewnętrznej strukturze i w swym sposobie działania przeznaczą dużo miejsca na poważną formację religijną swych członków. W ten sposób każde stowarzyszenie wiernych w Kościele powinno ze swego założenia być wychowawcą w wierze”²⁴¹.

Natomiast w posynodalnej adhortacji *Christifideles laici* czytamy: „Także grupy, stowarzyszenia i ruchy mają swoje miejsce w formacji świeckich. Każde bowiem z tych zrzeszeń przy pomocy sobie właściwych metod umożliwia formację głęboko wszczepioną w doświadczenie życia apostolskiego, a równocześnie dają okazję dla integracji, ukonkretnienia i bliższego określenia formacji otrzymywanej przez ich członków od innych osób i wspólnot”²⁴².

Jak widać pomysłów na rozwój jest wiele, najważniejsze jednak jest to, aby znaleźli się ludzie, którzy będą chcieli wcielać je w życie poprzez swoją ciężką pracę. W konkluzji można stwierdzić, że palącą potrzebą *Sarepty* jest stworzenie szczegółowego rocznego planu pracy, według którego będą organizowane wszystkie turnusy danego roku. Prowadzący oraz opiekunowie powinni być rozsądnie dobrani, wykwalifikowani oraz przygotowani do pełnienia swego zadania. W każdym dekanacie powinny odbywać się regularne spotkania sareptiańskie, a w każdej parafii *Sarepta* powinna być nagłaśniana. Uważam jednak, że najważniejszym postulatem jest to, że trzeba uczynić wszystko, aby *Sarepta* zawsze była miejscem, w którym młody człowiek będzie w stanie spotkać Boga żywego.

Podsumowując, *Sarepta* po trzydziestu latach działalności może dziś się pochwalić wieloma sukcesami na płaszczyznach: duchowej, intelektualnej i materialnej. Równocześnie pojawiają się coraz to nowe problemy we wszystkich tych płaszczyznach. *Sarepta* nie może pozostać obojętna. Największym wyzwaniem jest to, aby *Sarepta* nie stanęła w miejscu. Ten ruch musi się ciągle rozwijać i stale odpowiadać na nowe wyzwania, *Sarepta* musi być zawsze młoda, bo na tym polega jej atrakcyjność. Podobnie, jak na tym, że jest ona zawsze świeża, aktualna, odpowiada na współczesne problemy i gromadzi młodych ludzi. Pociesza fakt, że ciągle znajdują się osoby, które chcą być w *Sarepcie*, chcą ją tworzyć i zdecydowani są ją rozwijać. Dzięki właśnie takim ludziom duch *Sarepty* będzie ciągle żywy.

²⁴⁰ VD 73.

²⁴¹ CT 70.

²⁴² ChL 62.

Zakończenie

Po przeanalizowaniu wszystkich aspektów wymienionych w publikacji należy zdecydowanie stwierdzić, że *Sarepta* ma istotny udział w procesie katechizacji młodzieży greckokatolickiej w Polsce. Dzięki niej młodzi ludzie zdobywają wiedzę na temat Kościoła Greckokatolickiego, przeżywają liturgię, poznają duchowość w tradycji wschodniej i poznają rówieśników żyjących w diasporze. *Sarepta* uczy, wychowuje, katechizuje, ale przede wszystkim jest miejscem, w którym młody człowiek, w warunkach odseparowania od otaczającego go na co dzień świata, spotyka Boga.

Do wyprowadzenia takich wniosków najbardziej przyczyniły się rezultaty sondażu diagnostycznego. Podobną rolę spełniła analiza świadectw uczestników. Należy podkreślić dużą dojrzałość myśli formułowanych przez nastolatków.

Największą przeszkodę w przygotowaniu publikacji stanowiło zebranie materiałów źródłowych. Należy tu wspomnieć, że autorowi nie udało się przeprowadzić kilku zaplanowanych wywiadów z osobami mocno zaangażowanymi w działalność *Sarepty*, zarówno w przeszłości, jak i obecnie, a których wypowiedzi mogłyby zasadniczo wpłynąć na charakter publikacji. Niestety, z przyczyn obiektywnych, nie było to możliwe. Niektóre osoby nie wyraziły zgody na przeprowadzenie wywiadu lub nie odpowiedziały pozytywnie na taką prośbę.

W czasie konstruowania publikacji dostrzeżono również błąd w sformułowanym pierwotnie temacie. Autor miał zamiar badać działalność *Sarepty* od jej początków, ale znał ją pod nazwą: Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej *Sarepta* i takiej nazwy użyto w tytule. Już podczas badań dostrzeżono, że wspomniana nazwa funkcjonuje dopiero od 2003 roku, gdy *Sarepta* otrzymała osobowość prawną. Wcześniej była po prostu *Sareptą*, a w pierwszym roku funkcjonowania w ogóle nazwy nie posiadała. Zachowując jednakże obecne brzmienie tematu, należy mieć na uwadze, że rzeczywistość *Sarepty* powinna być opisana wyłącznie w okresie od roku 2003 do 2015 roku.

Zdecydowanie należy stwierdzić, że temat nie został wyczerpany i wymaga podjęcia dalszych badań. Autor wyraża nadzieję, że publikacja stanowić będzie impuls do podjęcia w przyszłości głębszych studiów. Z pewnością należałoby bardziej szczegółowo opracować historię *Sarepty*, z uwzględnieniem wszystkich jej etapów oraz przedstawieniem roli zaangażowanych w nią osób. Podjęte badania mogłyby być przeprowadzone w szerszym zakresie. Ankietując uczestników, należałoby na przykład wprowadzić pytanie weryfikacyjne, potwierdzające autentyczność odpowiedzi z sondażu diagnostycznego oraz przeprowadzić je w pewnym odstępie czasowym po zakończeniu turnusu *Sarepty*. Pozwoliłoby to na zweryfikowanie rzetelności odpowiedzi udzielanych przez respondentów oraz na stwierdzenie, czy odpowiedzi podawane są pod wpływem emocji i są krótkotrwałe czy też są długotrwałe i przekładają się na ich życie. Kolejną kwestią, którą warto byłoby poruszyć, mogłaby być analiza programów turnusów *Sarepty* z różnych lat w celu uchwycenia ich stałych elementów oraz ewolucji założeń programowych. Należy przyznać, iż zagadnienia te wyymykają się ramom tematycznym przyjętym na potrzeby powyższej publikacji. Wymagają zatem oddzielnego i głębszego potraktowania.

W treści Deklaracji o wychowaniu chrześcijańskim *Gravissimum educationis* przyjętej na Soborze Watykańskim II 28 października 1965 roku, mówiąc o tym, w jaki sposób Kościół

realizuje obowiązek wychowania, zauważono: „W wypełnianiu swego obowiązku wychowawczego Kościół, zapobiegliwy o wszystkie odpowiednie środki, troszczy się szczególnie o te, które są mu właściwe, a z których pierwszym jest katechizacja, ona to oświeca i wzmacnia wiarę, karmi życie wedle ducha Chrystusowego, doprowadza do świadomego i czynnego uczestniczenia w misterium liturgicznym i pobudza do działalności apostołskiej. Kościół wysoko ceni i stara się duchem swoim przepoić oraz udoskonalić także inne pomoce, które należą do wspólnego dziedzictwa ludzkości i które bardzo przyczyniają się do rozwijania umysłów i kształtowania ludzi, których celem są ćwiczenia duchowe i cielesne, stowarzyszenia młodzieżowe, a zwłaszcza szkoły”²⁴³. *Sarepta* jest właśnie tym miejscem, w którym realizują się słowa Soboru.

²⁴³ DWCH 4.

Bibliografia

I. Źródła

1. Źródła zastane

Baza kontaktów e-mail Stowarzyszenia Sarepta. AS II nr 2.

Dekret Arcybiskupa Jana Martyniaka Metropolity Przemysko-Warszawskiego Kościoła Greckokatolickiego. Przemyśl 20.05.2003 r. L. Dz. 211/V/03. AS I nr 9.

Dekret Arcybiskupa Jana Martyniaka Metropolity Przemysko-Warszawskiego Kościoła Greckokatolickiego. Przemyśl 10.01.2004 r. L. Dz. 12/I/04. AS I nr 10.

Dekret Biskupa Włodzimierza Juszcza Ordynariusza Eparchii Wrocławsko-Gdańskiej Kościoła Greckokatolickiego. Wrocław 1.12.2014 r. L. Dz. 2014/575. [online] [dostęp 7.03.2015]. Dostępny w Internecie:

http://cerkiew.net.pl/Wiadomosci/Dokumenty_pliki/2014_12_01_Dekret_Zatwierdzenia_Dekanalnych_Koodynatoriw_do_spiwpraci_z_Sareptoju.pdf

Lista członków Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej Sarepta. AS I nr 11.

Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2013. AS I nr 12.

Protokół ze Zgromadzenia Powszechnego Członków 22.10.2014. AS I nr 13.

Regulamin uczestnika obozu młodzieżowego Sarepta. Załącznik nr 2.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie nadania osobowości prawnej Stowarzyszeniu Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej Sarepta. Dz. U. 2003 nr 139 poz. 1336. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20031391336>

Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2012. AS I nr 6.

Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2013. AS I nr 7.

Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014. AS I nr 4.

Sprawozdanie z działalności Sarepty za rok 2014. AS I nr 8.

Statut Stowarzyszenia Bractwa Młodzież Greckokatolickiej Sarepta. Załącznik nr 1.

Świadectwa uczestników Sarepty 1989. AS I.

2. Źródła wytworzone

Czuchta J.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie.* AS I nr 1.

Hubacz I.: *W nowych ruchach religijnych uczyć się katechezy.* „Katecheta” 58:2014 nr 7-8 s. 98-99.

Hubacz I.: *Nagranie ze spotkania na temat historii Sarepty z okazji XXX-lecia Sarepty.* Nowica 17.07.2014. AS II nr 1.

Hubacz I.: *Nagranie ze spotkania na temat przyszłości Sarepty z okazji XXX-lecia Sarepty.* Nowica 17.07.2014. AS II nr 3.

- Hubacz I.: *Wywiad z księdzem Bogdanem Ogrodnikiem*. Lubin 16.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/52-wywiad-z-ksiedzem-bogdanem-ogrodnikiem>
- Hubacz I.: *Wywiad z księdzem Jakubem Madzelanem*. Lwów 10.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta-2/o-bractwie/historia-sarepty>
- Hubacz I.: *Wywiad z księdzem Janem Łajkoszem*. Górowo Iławeckie 26.12.2013 r. [online] [dostęp 10.01.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/56-wywiad-z-ksiedzem-mitratem-janem-lajkoszem>
- Hubacz I.: *Wywiad z panem Bogdanem Trojanowskim*. Lwów 11.11.2013 r. [online] [dostęp 20.11.2013]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/bractwo-sarepta/o-bractwie/historia-sarepty/51-wywiad-z-panem-bogdanem-trojanowskim>
- Łebedowicz Z.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 14.
- Marciniszyn P. E.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 16.
- Pipka J.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 2.
- Prytuła B.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 3.
- Prytuła M.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 4.
- Sondaż diagnostyczny*. AS I.
- Świadectwa uczestników Sarepty 2013*. AS I.
- Świadectwa uczestników Sarepty 2014*. AS I.
- Trochanowski A.: *Wspomnienia oraz refleksje o Sarepcie*. AS I nr 5.

II. Nauczanie Kościoła

- Jan Paweł II. Posynodalna adhortacja apostolska o katechizacji w naszych czasach *Catechesi tradendae*. 16 października 1979. W: Jan Paweł II. *Dzieła zebrane. T. 2. Adhortacje*. Kraków: Wydawnictwo M 2006 s. 17-62.
- Jan Paweł II. Posynodalna adhortacja apostolska o powołaniu i misji świeckich w Kościele i świecie *Christifideles laici*. 30 grudnia 1988. W: Jan Paweł II. *Dzieła zebrane. T. 2. Adhortacje*. Kraków: Wydawnictwo M 2006 s. 219-294.
- Benedykt XVI. Posynodalna adhortacja apostolska o Słowie Bożym w życiu i misji Kościoła *Verbum Domini*. 30 września 2010. Kraków: Wydawnictwo M 2010.
- Dyrektorium ogólne o katechizacji*. Poznań: Pallottinum 1998.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*. 11 października 1992. Wyd. II. Poznań: Pallottinum 2002.
- Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich*. 18 października 1990. Lublin: Gaudium 2002.
- Kodeks Prawa Kanonicznego*. 25 stycznia 1983. Poznań: Pallottinum 1984.
- Sobór Watykański II. Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim. *Gravissimum Educationis*. Watykan 1965.

Катехизм Української Греко-католицької Церкви "Христос наша Пасха". 2 червня 2011.
Львів: Свічадо 2012

III. Literatura podstawowa

- Agroturystyka Być* [online] [dostęp 24.01.2015]. Dostępny w Internecie:
<http://meteor24.pl/info/agroturbyc> (b.a.).
- Costacurta B.: *Eliasz*. Kraków: Salwator 2010.
- Czykało B., Łebebdowicz Z.: *Narys Istorii Prowincji Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Polsce w latach 01.01.1987 – 31.12.1997*. Warszawa 1999.
- Dionizjusz z Furny. *Hermeneia czyli objaśnienie sztuki malarzkiej*. Red. M. Smorąg Różycka. Tł. I. Kania. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2011.
- Drobysz R.: *Muzealnicza Pasja Poety*. „Gazeta Krakowska” 2003 nr 17.
- Eusebius Caesariensis. *The Onomasticon / by Eusebius of Cesarea Carta*. Jerozolima 2003.
- Ewing W.: *Zarephath*. W: *The International Standard Bible Encyclopedia*. T. 5. Red. J. Orr. Chicago: The Howard-Severance Company 1915 s. 3132.
- Grabner-Haider A.: *Baal*. PSB s. 79.
- Grabner-Haider A.: *Onomastikon*. PSB s. 895.
- Gradl F.: *Karmel*. NLB s. 341-342.
- Hałagida I.: *Ukraińcy na zachodnich i północnych ziemiach Polski 1947-1957*. Warszawa: IPN 2002.
- Herrgott G.: *Baal*. PSB s. 79.
- Janocha M.: *Ikony w Polsce. Od średniowiecza do współczesności*. Warszawa: Arkady 2008.
- Keener C.: *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*. Warszawa: Vocatio 2000.
- Luboński P.: *Bieszczady. Przewodnik dla prawdziwego turysty*. Przewodnik. Pruszków 2012.
- Łach J.: *Księgi 1 – 2 Królów. Wstęp – przekład z oryginału. Komentarz – ekskursy*. Poznań: Pallotinum 2007.
- Majkowicz T.: *Kościół greckokatolicki w PRL*. W: *Polska – Ukraina 1000 lat sąsiedztwa*. T. 1. Red. S. Stępień. Przemyśl: Południowo-wschodni Instytut Naukowy. Stacja Naukowa Polskiego Towarzystwa Historycznego w Przemyślu 1990 s. 251-256.
- McClellan T.: *Sarepta*. EB s. 1088.
- Metropolia Przemysko-Warszawska Kościoła Greckokatolickiego (Bizantyjsko-Ukraińskiego) w Polsce. *Правильник семінаристів і випускників духовної семінарії Перемисько-Варшавської Архієпархії і Броцлавсько-Гданської Єпархії*. Ч. л.368/ VII/2014. Pkt 10.
- Michniewscy M., A. Duda M.: *Cerkwie drewniane Karpat. Polska Słowacja*. Przewodnik. Pruszków: Oficyna wydawnicza „Rewasz” 2003.
- Mieczkowski J.: *Życie religijne mniejszości narodowych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1956*. „Przegląd Zachodniopomorski” 1995 z. 1. s. 93-110.

- Miklusz B.: *Sarepta. Zadania na dziś*. [online] [dostęp 6.03.2015]. Dostępny w Internecie: <https://bogdanmiklusz.wordpress.com/2001/03/>
- Minczew G.: *Słownik Liturgiczny. W: Nowe Tablice czyli o Cerkwi, Liturgii, Nabożeństwach i utensyliach cerkiewnych. Wybór*. Red. G. Minczew. Tł. I. Petrov. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2007 s. 271-289.
- Misiło E.: *Akcja "Wisła" 1947 Dokumenty i materiały*. Warszawa: Archiwum Ukraińskie & Management Academy Group 2013.
- Mohrdiek H.: *Onomastikon*. PSB s. 895.
- Myrdak E.: *Kultywowanie tożsamości narodowej i kulturowej na terenie Komańczy*. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.profesor.pl/publikacja,6867,Artykuly,Kultywowanie-tozsamosci-narodowej-i-kulturowej-na-terenie-Komanczy>
- Obradował II Sobór Kościoła greckokatolickiego w Polsce*. [online] [dostęp 7.03.2015]. Dostępny w Internecie: http://ekai.pl/wydarzenia/temat_dnia/x82516/obradowal-ii-sobor-kosciola-greckokatolickiego-w-polsce/ (b.a.).
- Pańczak B.: *Statystyka powołań*. [online] [dostęp 7.12.2013]. Dostępny w Internecie: <http://seminarija.pl/statystyka-powolan>
- Pańczak B.: *Zarys historii obecności grekokatolików w Lubelskim Seminarium Duchownym*. „Перемиські Архiepархiяльні Відомості”. 11:2014 z. 7. s. 289-294.
- Powstał Elias, prorok jak ogień*. „Nasza Arka” 2011 nr 7 (127) s. 6-7 (b.a.).
- Prawie pół tysiąca uczestników Małej Sarepty w Cyganku*. [online] [dostęp 09.12.2014]. Dostępny w Internecie: <http://cerkiew.nazwa.pl/?p=5907> (b.a.).
- Protokół z obrad II Soboru UKGK w Polsce 2-4.10.2014*. AS I nr 15.
- Rodowicz A.: *Beskid Niski. Planeta Nowica*. [online] [dostęp 25.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.voyage.pl/polska/3841/planeta-nowica>
- Salas A.: *Prorocy. Zwiastuni Boga żywego*. Tł. E. Krzemińska. Częstochowa: Święty Paweł 1999.
- Sarepta – podziel się!* [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/78-sarepta-podziel-sie> (b.a.).
- Sarepta*. KB s. 1048.
- Sarepta*. LB s. 722.
- Sawicz A.: *Bohdan Ihor Antonycz – poezja zielonego człowieka*. „Kurier Galicyjski” 3: 2010 nr 1 (101) s. 19.
- Septuaginta czyli Biblia Starego Testamentu wraz z księgami deuterokanonicznymi i apokryfami*. Red. R. Popowski. Warszawa: Vocatio 2013.
- Statut Stowarzyszenia Bractwa Młodzież Greckokatolickiej *Sarepta*. Załącznik nr 1.
- Stępień S.: *Kościół greckokatolicki w Polsce po II wojnie światowej i w czasach współczesnych (do roku 1938)*. W: *Polska – Ukraina 1000 lat sąsiedztwa*. T. 4. Red. S. Stępień. Przemyśl: Południowo-wschodni Instytut Naukowy. Stacja Naukowa Polskiego Towarzystwa Historycznego w Przemyślu 1998. s. 339-370.
- Vinzenz Reiterer F.: *Sarepta*. NLB s. 668.

Vinzenz Reiterer. F.: *Elias*. NLB s. 180-181.

Zarephath. [online] [dostęp 14.03.2014]. Dostępny w Internecie:

<http://www.internationalstandardbible.com/Z/zarephath.html>

Врубель Ф.: *Сарепта по канікулах! – "Все можу в тому, хто мене укріплює" (Фил 4, 13).*

[online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/110-4-130>

Губач І.: *Табір "Травнева Лемківщина" – праця-молитва-інтеграція.* [online] [dostęp 1.12.2014]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/76-2014-05-06-12-09-18>

Демченко В.: *Безперервна молитва життя.* [online] [dostęp 4.02.2015]. Dostępny w Internecie: <http://dyvensvit.org/articles/9664.html>

Кабачій Р.: *Лемків край.* „Український тиждень” 125:2010 nr 12 s. 62-65.

Качор П.: *Як добре знову приїхати на Сарепту.* „Благовіст” 10:2000 nr 9 (117) s. 5.

Куди на вакації? „Благовіст” 7:1997 nr 9 (81) s. 4 (b.a.).

Манькут О.: *Оновлене життя – зустріч з Богом.* „Благовіст” 3:1993 nr 9 (33) s. 4.

Міклюш Б.: *Сарепта '94.* „Благовіст” 4:1994 nr 9 (45) s. 4.

Місіло А.: *Релігійний табір – Сарепта '96.* „Благовіст” 6:1996 nr 9 (69) s. 4.

Молитвослов. Часослов – Октоїх – Тріодь – Мінея. Рим Торонто 1990.

Поточни П.: *Церква – спільнота вірних.* „Благовіст” 15:2005 nr 9 (177) s. 7.

Пуряєва Н.: *Словник Церковно-обрядової термінології.* Львів: Свічадо 2001.

Сарепта по канікулах – "Все можу в тому, хто мене укріплює". Лігниця. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie: <http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/112-2014-12-10-09-39-10> (b.a.).

Сарепта по канікулах. [online] [dostęp 27.01.2015]. Dostępny w Internecie:

<http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/101-2014-09-14-17-46-10> (b.a.).

Сарептянка. *Бог є моєю зіркою....* „Благовіст” 4:1994 nr 9 (45) s. 4.

Сподарик Г., Лоза П.: *Щоб молитва смакувала.* „Наше Слово” 59:2014 nr 33 (2975) s. 6-7.

Суханич Г.: *30 років Сарепти.* [online] [dostęp 7.03.2015]. Dostępny w Internecie:

<http://bractwosarepta.pl/aktu/2-uncategorised/104-30/>

Тхір Л.: *Релігія і будень.* „Благовіст” 1:1991 nr 8 s. 4.

Федорів Ю.: *Історія Церкви в Україні.* Львів: Свічадо 2007.

Що це... „Рейд КАРПАТИ”? [online] [dostęp 7.12.2013]. Dostępny w Internecie:

<http://www.karpaty.harazd.net/index1.php?orda=szczo> (b.a.).

IV. Literatura pomocnicza

Alberich E.: *Katecheza dzisiaj. Podręcznik katechetyki fundamentalnej.* Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie 2003.

- Blachnicki F.: *Katechetyka fundamentalna. Pisma katechetyczne*. T. 2. Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie 2006.
- Bocheński J.: *Współczesne metody myślenia*. Poznań: W drodze 1992.
- Dziekoński S.: *Zadania współczesnej katechezy w dokumentach katechetycznych Kościoła w Polsce*. W: *Przesłanie dokumentów katechetycznych Kościoła w Polsce*. Warszawa: Verbinum 2003 s. 103-122.
- Gołębek E.: *Modlitwa młodzieży*. Wrocław: Wydawnictwo św. Antoniego 2006.
- Goliszek P.: *Kerygmat dla nowej Europy*. Lublin: Gaudium 2004.
- Goliszek P.: *Wykorzystanie tekstów modlitw liturgicznych w katechezie*. W: *Homo orans*. T. 9: *Modlitwa liturgiczna*. Red. J. M. Popławski, J. Misiurek, J. K. Miczyński. Lublin: Wydawnictwo KUL 2010 s. 89-102.
- Hajduk A.: *Katecheza i liturgia*. Kraków: WAM 1999.
- Hajduk A.: *Wychowanie liturgiczne w katechezie młodzieży*. W: *Abyśmy podtrzymywali nadzieję*. Red. P. Tomasik. Warszawa: Wydawnictwo Salezjańskie 2005 s. 109-118.
- Janiec Z.: *Komunikacyjny wymiar liturgii*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne w Sandomierzu 2006.
- Kiciński A.: *Dialog Kościoła z młodymi*. *Youcat – Katechizm Kościoła Katolickiego dla młodych*. „Katecheta” 55:2011 nr 9 s. 4-10.
- Kiciński A.: *Formacja młodzieży w nauczaniu Jana Pawła II podczas pielgrzymek do Polski*. W: *Katechizować dzisiaj. Problemy i wyzwania*. Red. J. Stala. Kielce: Wydawnictwo Jedność 2004 s. 177-192.
- Kiciński A.: *Katecheza i liturgia*. RT 54:2007 z. 6 s. 117-128.
- Kiciński A.: *Katecheza w służbie człowiekowi i społeczeństwu*. W: *Drogowskazy wychowania*. Red. S. Wilk, A. Kiciński, A. Łuczyński, L. Opiela, A. Smagacz. Lublin: Wydawnictwo KUL 2012 s. 157-169.
- Kiciński A.: *Katechizm w posłudze pastoralnej św. Józafata Kuncewicza*. „Teologiczne Studia Siedleckie” 10:2013 nr 10 s. 141-151.
- Kiciński A.: *Młodzi nadzieją polskich rodzin w nauczaniu Jana Pawła II*. W: *Młodzież. Historia, teraźniejszość, przyszłość*. Red. J. Zimny. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2004 s. 155-163.
- Kiciński A.: *Wyzwania katechezy młodzieży nowego tysiąclecia*. W: *Katecheza dziś*. Red. J. Zimny. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2002 s. 25-41.
- Krakowiak Cz.: *Znaczenie celebracji liturgicznej w katechezie dzieci i młodzieży*. W: *Celebracje w katechezie*. Red. S. Kulpaczyński. Kraków: Poligrafia Salezjańska 1999 s. 29-54.
- Krakowiak Cz.: *Życie sakramentalne chrześcijanina*. W: *Być chrześcijaninem*. Red. M. Rusecki. Lublin: Wydawnictwo KUL 2007 s. 480-547.
- Kulpaczyński S.: *Modlitwa w procesie wychowania do wiary*. W: *Pedagogika wiary*. Red. A. Hajduk, J. Mółka. Kraków: Ignatianum, WAM 2007 s. 295-309.
- Mąkosa P.: *Katecheza młodzieży gimnazjalnej w Polsce. Stan aktualny i perspektywy rozwoju*. Lublin: Wydawnictwo KUL 2009.

- Mąkosa P.: *Podstawowe kompetencje komunikacyjne katechety młodzieży*. W: *Katecheta – wychowawca młodzieży*. Brak red. Kraków: Wydawnictwo WAM 2008 s. 5-23.
- Mąkosa P.: *Wyzwania dla katechezy młodzieży w Polsce w świetle najnowszej literatury katechetycznej*. „Kwartalnik Pasterski Diecezji Siedleckiej” 2:2004 nr 4 s. 413-423.
- Stala J.: *Integralny i personalistyczny charakter edukacji religijnej w kontekście wyzwań współczesności*. W: *Wychowanie młodzieży w średnim wieku szkolnym. Wychowanie ogólne (cz. 1)*. Red. J. Stala. Tarnów: Biblos 2007 s. 413-429.
- Wrońska H.: *Katecheza a małe grupy szkolne i parafialne*. Lublin: Wydawnictwo KUL 2007.
- Wrońska H.: *Ruchy religijne i katecheza*. W: *Wokół katechezy posoborowej*. Red. R. Chałupniak i in. Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego UO 2004 s. 372-375.
- Zajac M.: *Agresja wśród młodzieży jako problem katechetyczny*. W: *Katecheza młodzieży*. Red. S. Kułpaczyński. Lublin: Inspektorat Towarzystwa Salezjańskiego 2003 s. 335-371.

Aneksy

Załącznik nr 1.

Statut Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej Sarepta

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 1.1. Stowarzyszenie Bractwo Młodzieży Greckokatolickiej „Sarepta” zwane dalej Stowarzyszeniem „Sarepta”, erygowane dekretem jego Ekscelencji Ks. Arcybiskupa Jana Martyniaka z dnia 12 marca 2003 roku na mocy kanonu 575 § 1 nr 1 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, jest organizacją kościelną w rozumieniu art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 ze zm.).

2. Siedzibą Stowarzyszenia „Sarepta” jest Krynica Górská.

3. Terenem działania Stowarzyszenia „Sarepta” jest Archidiecezja Przemysko-Warszawska Obrządku Greckokatolickiego.

Art. 2.1. Stowarzyszenie „Sarepta” posiada osobowość prawną i działa w oparciu o przepisy Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich, statutu oraz ustawy z dnia 17 maja 1989 roku o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Stowarzyszenie „Sarepta” prowadzi działalność w łączności z Arcybiskupem – Metropolitą Przemysko-Warszawskim, który deleguje asystenta kościelnego do bieżącej współpracy z Zarządem Stowarzyszenia „Sarepta”.

3. Stowarzyszenie „Sarepta” posiada pieczęć podłużną i okrągłą o treści: Stowarzyszenie Bractwo Młodzieży Greckokatolickiej „Sarepta”.

4. Patronem Stowarzyszenia „Sarepta” jest prorok Elias.

Rozdział II

CELE I ZADANIA STOWARZYSZENIA „SAREPTA”

Art. 3.1. Celem Stowarzyszenia „Sarepta” jest:

- 1) kształtowanie postaw chrześcijańskich swoich członków w życiu codziennym, udzielanie wzajemnej pomocy oraz budowanie więzi braterstwa,

- 2) podnoszenie poziomu intelektualnego i moralnego w oparciu o naukę Kościoła Katolickiego, w duchu tradycji wschodniej w celu kształtowania osobowości i wychowania młodego chrześcijanina,
 - 3) rozbudzanie u młodzieży zainteresowania Kościołem Greckokatolickim, jego tradycją, liturgią, duchowością, historią i teologią
 - 4) budowanie wśród młodzieży postawy ekumenicznej i wzajemnej tolerancji w odniesieniu do ludzi innych kultur i religii zgodnie z nauką Soboru Watykańskiego II,
 - 5) zachęcanie młodzieży do czynnego uczestnictwa w życiu Kościoła poprzez włączanie się do pracy pastoralnej na szczeblu parafii, dekanatów i Archidiecezji,
 - 6) dbanie o rozwój fizyczny młodzieży poprzez promowanie aktywnego wypoczynku i zdrowego sposobu życia,
 - 7) zapoznavanie młodzieży z dorobkiem kultury narodowej i etnicznej,
 - 8) uwrażliwianie młodzieży na problemy społeczne: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, pornografia oraz prowadzenie działań profilaktycznych,
 - 9) ochrona dziedzictwa narodowego Ukraińców w Polsce,
 - 10) edukacja ekologiczna młodego pokolenia.
2. Do realizacji szczegółowych zadań Stowarzyszenia „Sarepta” mogą być powołane specjalistyczne komórki.

Art. 4.1. Stowarzyszenie „Sarepta” realizuje swoje cele poprzez:

- 1) organizowanie letnich i zimowych obozów religijnych dla młodzieży,
 - 2) organizowanie zjazdów, odczytów, spotkań modlitewnych, pielgrzymek,
 - 3) działalność artystyczną, kulturalną i wypoczynkową,
 - 4) działalność gospodarczą, której celem jest zdobywanie funduszy na akcje programowe.
2. Swoje cele i zadania Stowarzyszenie „Sarepta” realizuje przy współpracy z duchowieństwem Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej i alumnami Obrządku Greckokatolickiego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Lublinie.

Rozdział III

CZŁONKOWIE STOWARZYSZENIA „SAREPTA”, ICH PRAWA I OBOWIĄZKI

Art. 5.1. Członkowie Stowarzyszenia „Sarepta”.

- 1) Stowarzyszenie „Sarepta” zrzesza młodzież greckokatolicką w Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej,
 - 2) Członkowi Stowarzyszenia „Sarepta” mogą jednocześnie należeć do innych organizacji, stowarzyszeń czy ruchów, zarówno kościelnych, jak i świeckich.
2. Członkowie Stowarzyszenia „Sarepta” dzielą się na członków zwyczajnych i wspierających.

- 1) członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia „Sarepta” może być osoba wymieniona w Art. 5.1.1., która pragnie działać zgodnie z celami stowarzyszenia,
- 2) członkiem wspomagającym może być każda osoba fizyczna lub prawna, która wspomaga realizowanie celów niniejszego statutu.

Art. 6. Członek zwyczajny Stowarzyszenia „Sarepta” ma prawo:

- 1) korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego Stowarzyszenia „Sarepta”,
- 2) uczestniczyć w życiu i działalności Stowarzyszenia „Sarepta” oraz wpływać na kształt stowarzyszenia,
- 3) korzystać z pomocy, urządzeń i obiektów stowarzyszenia,
- 4) posiadać legitymację Stowarzyszenia „Sarepta”,
- 5) uczestniczyć w zebraniach stowarzyszenia, w szczególności, gdy podejmowane są postępowania dotyczące jego osoby.

Art. 7. Członkowie zwyczajni Stowarzyszenia „Sarepta” mają obowiązek:

- 1) realizować cele i zadania stowarzyszenia,
- 2) przestrzegać Statutu Stowarzyszenia „Sarepta” i wykonywać postanowienia organów stowarzyszenia,
- 3) postępować w życiu prywatnym i publicznym zgodnie z zasadami chrześcijańskimi,
- 4) regularnie płacić składki członkowskie,
- 5) wykonywać pracę na rzecz Stowarzyszenia „Sarepta”.
- 6) dbać o dobre imię swojego Kościoła i Stowarzyszenia „Sarepta”.

Art. 8. Członkostwo Stowarzyszenia „Sarepta” wygasa przez:

- 1) śmierć członka,
- 2) wystąpienie ze stowarzyszenia,
- 3) wykluczenie uchwałą Zarządu opatrzoną opinią Komisji Kontrolnej.

Art. 9.1. Wykluczenie członka Stowarzyszenia „Sarepta” następuje w wypadkach:

- 1) prowadzenia działalności rażąco sprzecznej z postanowieniami niniejszego Statutu,
 - 2) popełnienia czynu, który godzi w dobre imię Kościoła i w ten sposób podważa wiarygodność Stowarzyszenia „Sarepta”.
2. Przed podjęciem uchwały, o której mowa w Art. 9.1. Zarząd umożliwia członkowi złożenie wyjaśnień na piśmie lub osobiście na posiedzeniu Zarządu.
3. Od uchwały, o której mowa w Art. 9.1., członkowi przysługuje prawo odwołania się w terminie 30 dni od powzięcia o niej wiadomości, do Zgromadzenia Powszechnego, którego uchwała jest ostateczna.

Rozdział IV

WŁADZE STOWARZYSZENIA „SAREPTA”

Art. 10.1. Władzami Stowarzyszenia „Sarepta” są:

- 1) Zgromadzenie Powszechne Członków lub Delegatów Stowarzyszenia „Sarepta”,
 - 2) Zarząd Stowarzyszenia „Sarepta”,
 - 3) Komisja Kontrolna Stowarzyszenia „Sarepta”.
2. Najwyższą władzą Stowarzyszenia „Sarepta” jest Zgromadzenie Powszechne Członków lub Delegatów Stowarzyszenia „Sarepta”.
3. Zgromadzenie Powszechne spotyka się co najmniej raz w roku.
4. Do kompetencji Zgromadzenia Powszechnego należy w szczególności:
- 1) powoływanie i odwoływanie Zarządu i Komisji Kontrolnej oraz uchwalanie regulaminu działania Zarządu,
 - 2) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań wszelkich organów Stowarzyszenia „Sarepta”,
 - 3) udzielanie Zarządowi absolutorium,
 - 4) uchwalanie kierunków i programu działań Stowarzyszenia „Sarepta”,
 - 5) decydowanie o podjęciu, bądź zaprzestaniu działalności gospodarczej,
 - 6) uchwalanie budżetu Stowarzyszenia „Sarepta”.
 - 7) uchwalanie wysokości składek członkowskich zadeklarowanych przez wspólnotę,
 - 8) podejmowanie uchwał o wykluczeniu członka ze Stowarzyszenia „Sarepta”,
 - 9) podejmowanie uchwał o zmianie Statutu bądź o rozwiązaniu Stowarzyszenia „Sarepta” z uwzględnieniem Art. 18 i 19.
 - 10) uchwalanie regulaminu wewnętrznego, który szczegółowo określi wewnętrzny podział organizacyjny, szczegółowe zasady gospodarki finansowej, prowadzenie rachunkowości, sprawozdań finansowych oraz sposobu funkcjonowania oddziałów terenowych Stowarzyszenia „Sarepta” na poziomie parafialnym, dekanalnym bądź szkolnym.

Art. 11.1. Zgromadzenie Powszechne wybiera ze swego grona raz na trzy lata:

- 1) Zarząd,
 - 2) trzyosobową Komisję Kontrolną.
2. W przypadku, gdy członek Zarządu lub Komisji Kontrolnej przez przynajmniej trzy kolejne miesiące nie działa w ww. organach może zostać odwołany przez Zgromadzenie Ogólne zwołane w trybie nadzwyczajnym. Podczas tego posiedzenia dokonuje się wyboru w to miejsce nowego członka Zarządu lub Komisji Kontrolnej na czas do odbycia zwyczajnego Zgromadzenia Powszechnego.

Art. 12.1. Zarząd Stowarzyszenia „Sarepta” stanowią: przewodniczący, dwóch zastępców przewodniczącego, sekretarz i ekonom oraz Asystent Stowarzyszenia „Sarepta”.

2. Pierwszego wyboru składu Zarządu dokonują Członkowie Założyciele.

3. W przypadku równego podziału głosów podczas głosowań Zarządu, gdy liczba głosujących jest parzysta decyduje głos przewodniczącego.

Art. 13. Do kompetencji Zarządu należy realizacja bieżących celów Stowarzyszenia „Sarepta”, a w szczególności:

- 1) wykonywanie uchwał Zgromadzenia Powszechnego,
- 2) zwoływanie Zgromadzenia Powszechnego,
- 3) reprezentowanie Stowarzyszenia „Sarepta” na zewnątrz,
- 4) przyjmowanie nowych członków oraz wykluczanie członków ze stowarzyszenia, po uprzednim zapoznaniu się z opinią Komisji Kontrolnej,
- 5) określanie form i prowadzenie działalności gospodarczej zgodnie z zasadą gospodarności, legalności, celowości i rzetelności,
- 6) przyjmowanie lub odrzucanie spadków, zapisów, darowizn i ofiarności publicznej,
- 7) opracowywanie i przekazywanie Ordynariuszowi Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej sprawozdania rocznego z działalności Stowarzyszenia „Sarepta”.

Art. 14. Do kompetencji Komisji Kontrolnej należy:

- 1) czuwanie nad działalnością statutową Stowarzyszenia „Sarepta”,
- 2) kontrola działalności finansowej,
- 3) wnioskowanie do Zgromadzenia Powszechnego w sprawie udzielenia Zarządowi absolutorium,
- 4) występowanie do Zarządu z wnioskiem o nadzwyczajne zwołanie Zgromadzenia Powszechnego,
- 5) opiniowanie wniosków Zarządu dotyczących wykluczenia członka ze Stowarzyszenia „Sarepta”.

Art. 15.1. Ogniwem Stowarzyszenia na szczeblu lokalnym jest wspólnota parafialna, dekanalna bądź szkolna, która rządzi się i działa zgodnie z własną specyfiką.

2. Członkowie Stowarzyszenia „Sarepta”, którzy pragną założyć wspólnotę winni przedstawić: umotywowany wniosek o zatwierdzenie wspólnoty jako ognia Stowarzyszenia „Sarepta”, listę członków wchodzących w skład wspólnoty oraz protokół z wyboru władz wspólnoty, a także (jeśli wspólnie ta przekracza liczbę 10 członków) protokół z wyboru delegata do Zgromadzenia Powszechnego.
3. Wspólnota ma prawo za pośrednictwem Zarządu prosić Metropolitę Przemysko-Warszawskiego o naznaczenie asystenta wspólnoty.

Art. 16.1. Do ważności uchwał władz Stowarzyszenia „Sarepta” wymagana jest obecność co najmniej połowy ich składu.

2. Uchwały władz Stowarzyszenia „Sarepta” zapadają w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów chyba, że Statut lub regulamin wewnętrzny wymaga podjęcia określonej uchwały przez

Zgromadzenie Powszechne w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów członków obecnych na Zgromadzeniu Powszechnym.

3. Głosowanie tajne odbywa się w sprawach personalnych.

Rozdział V

MAJĄTEK STOWARZYSZENIA „SAREPTA”

Art. 17.1. Majątek Stowarzyszenia „Sarepta” pochodzi ze:

- 1) składek członkowskich i innych zobowiązań członków,
- 2) darowizn, spadków, zapisów i ofiarności publicznej,
- 3) działalności gospodarczej i wydawniczej,
- 4) dotacji.

2. Dochody z majątku Stowarzyszenia „Sarepta” mogą być przeznaczone wyłącznie na cele statutowe.

3. W sprawach finansowych Stowarzyszenie „Sarepta” reprezentują oraz są uprawnieni do dysponowania majątkiem i odpowiadają za decyzje finansowe: przewodniczący Zarządu lub dwóch zastępców i ekonom.

4. Do zaciągania zobowiązań majątkowych wymagane jest łączne działanie: przewodniczącego Zarządu, dwóch zastępców i ekonoma oraz pisemna zgoda Metropolity Przemysko-Warszawskiego.

5. Stowarzyszenie „Sarepta” składa co roku Ordynariuszowi Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej sprawozdanie z działalności finansowej w myśl kan. 582 Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich.

Rozdział VI

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Art. 18.1. Zmiany w Statucie wprowadza się z inicjatywy Metropolity Przemysko-Warszawskiego bądź na wniosek najwyższych władz Stowarzyszenia „Sarepta”.

2. Statut, jego odnowa oraz wszelkie zmiany wymagają aprobaty Metropolity Przemysko-Warszawskiego oraz powiadomienia przez nadesłanie nowej wersji statutu Departamentowi Wyznań przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Art. 19. Rozwiązanie Stowarzyszenia „Sarepta” może nastąpić:

- 1) na wniosek Zarządu lub Komisji Kontrolnej uchwałą Zgromadzenia Powszechnego większością 2/3 głosów przy obecności na zebraniu co najmniej 3/4 członków Zgromadzenia Ogólnego.
- 2) z ważnych przyczyn przez Metropolitę Przemysko-Warszawskiego.

Art. 20.1. Likwidację majątku Stowarzyszenia „Sarepta” przeprowadza Zarząd lub likwidator wyznaczony przez Zgromadzenie Powszechne.

2. Majątek likwidowanego Stowarzyszenia „Sarepta” pozostały po pokryciu jego zobowiązań przechodzi na własność Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej Obrządku Greckokatolickiego w Polsce.

Przemyśl, 12 marca 2003 roku

Metropolita Przemysko-Warszawski

(-)

Arcybiskup Jan Martyniak

Załącznik nr 2.

Regulamin uczestnika obozu młodzieżowego *Sarepta*

Obowiązki uczestnika turnusu:

1. Aktywnie uczestniczyć w życiu obozu, brać udział we wszystkich zajęciach przewidzianych w planie dnia.
2. W kontaktach z ludźmi być uprzejmym i uczynnym.
3. Być dobrą koleżanką lub kolegą, opiekować się młodszymi i słabszymi, służyć im pomocą i radą.
4. Wykonywać polecenia prowadzącego obóz (kierownika), opiekunów (wychowawców) i prowadzących zajęcia.
5. Przestrzegać zasad higieny osobistej, dbać o czystość, ład i porządek.
6. Nie oddalać się poza obręb placówki bez zezwolenia opiekuna.
7. Dbać o zdrowie i bezpieczeństwo własne i innych uczestników, nie stwarzać zagrożeń dla życia lub zdrowia, unikać sytuacji niebezpiecznych, ostrzegać o zauważonym zagrożeniu.
8. Nie spożywać napojów alkoholowych.
9. Nie palić papierosów i wyrobów tytoniowych.
10. Nie zażywać środków odurzających.
11. Chronić mienie własne i cudze, dbać o jego stan – ewentualne koszty uszkodzeń lub zniszczeń pokryć przed opuszczeniem placówki.

Wyróżnienia ☺

1. Wyróżnienie ustne wobec uczestników.
2. Dyplom uznania dla uczestnika.
3. Dyplom uznania dla uczestnika i rodziców.
4. Pochwalny list do katechety i szkoły
5. Propozycja uczestniczenia w Obozie jako opiekun.

Kary ☹

1. Reprimenda ustna.
2. Nagana udzielona przez prowadzącego obóz.
3. Reprimenda pisemna wysłana rodzicom, proboszczowi, katechecie.
4. Roczna karencja na uczestnictwo w obozie.
5. Usunięcie z placówki na koszt rodziców.

Załącznik nr 3.

Plan turnusów 2014.

Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej „SAREPTA”

ul. Zdrojowa 8 33-380 Krynica Zdrój

www.sarepta.pl

facebook.com/bractwosarepta

tel. 18 471 54 82, 693 30 23 82

bractwo@sarepta.pl

SAREPTA 2014

Bractwo Młodzieży Greckokatolickiej SAREPTA serdecznie zaprasza
na letnie obozy rekolekcyjne, które odbędą się na pięknej Lemkowszczyźnie.

PROGRAM

JUBILEUSZ XXX – lecia SAREPTY

Nowica, 16-18 lipca 2014 r.

Nowica	Komańcza
I TURNUS 07.07 - 16.07 – Studenci i młodzież pracująca Prowadzący: ks. Stefan Batruch	I TURNUS 07.07 - 18.07 – Gimnazjum Prowadzący: ks. Bogdan Kiszko
II TURNUS 21.07 - 01.08 – Szkoła średnia Prowadzący: ks. Jan Pipka, ks. Bogdan Sytczyk	II TURNUS 21.07 - 01.08 – Gimnazjum Prowadzący: ks. Mikołaj Kostecki
III TURNUS 04.08 - 15.08 – Szkoła średnia Prowadzący: ks. Grzegorz Nazar, ks. Piotr Kaczmar, ks. Roman Storoniak	III TURNUS 02.08 - 10.08 – Małżeństwa i rodziny Prowadzący: ks. Jarosław Czuchta
IV TURNUS 17.08 - 30.08 – Sarepta z ikoną Prowadzący: ks. Jan Pipka, ks. Bohdan Kryk	

Zgłoszenia

Poprzez formularz rejestracyjny na stronie internetowej www.sarepta.pl

Koszt

Uczestników lub ich rodziców prosimy o wsparcie Bractwa Sarepta darowizną (ofiara) według ich uznania i możliwości finansowych.

Szczegółowe informacje

Na stronie internetowej www.sarepta.pl oraz na [www.facebook.com/bractwosarepta](https://facebook.com/bractwosarepta)

Kontakt

bractwo@sarepta.pl

Bractwo Młodzieży Greckokatolickiej „SAREPTA”
www.sarepta.pl facebook.com/bractwosarepta

Załącznik nr 4.

Wzór ankiety przeprowadzonej w 2013 roku.

Ankieta anonimowa

Katedra Katechetyki Szczegółowej KUL prowadzi badania wśród młodzieży. Ankieta jest **całkowicie anonimowa**. Uzyskane informacje będą służyć celom naukowym. **Alumn Igor Hubacz zbiera materiały do pracy magisterskiej**. Proszę o szczere wypowiedzi zaznaczyć najczęściej krzyżykiem, można również inną dowolną formą np. zakreślając właściwą odpowiedź.

Płeć: Mężczyzna ☐ Kobieta ☐

Miejscowość zamieszkania: ☐ wieś ☐ miasto do 20 ☐ do 50 ☐ powyżej 50 tys.

Czy znasz historię Abrahama?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz historię Mojżesza?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz wypowiedzi Jezusa o wierze?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz wypowiedzi św. Pawła o wierze?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy w życiu kierujesz się wiarą?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy rozmawiałeś z inną młodzieżą o wierze?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz przesłanie filmu Cristiada?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz dobrze Stowarzyszenie Młodzieży Grekokatolickiej Sarepta?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy wiesz co to jest i z czego się składa ikonostas?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy potrafisz wymienić elementy stroju liturgicznego?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy wiesz co to jest troparion i kontakion? (Тропар та Кондак)

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz któryś z 8 tonów? (Гласів)

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz historię Kościoła Greckokatolickiego?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy brałeś kiedyś udział i wiesz czym są Nieszpory? (Вечірня)

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz na pamięć jakieś „kanony”?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy jesteś?

Głęboko wierzący ☐

Wierzący ☐

Obojętny ☐

Niewierzący ☐

Jak często się modlisz?

Codziennie ☐

Kilka razy w tygodniu ☐

Rzadko ☐

Nie modlę się ☐

Jak często uczestniczysz we Mszy św.

W każdą niedzielę i święta ☐

Często, ale nie w każdą niedzielę i święto ☐

Rzadko ☐

Wcale ☐

Wzór ankiety przeprowadzonej w 2014 roku.

Ankieta anonimowa

Katedra Katechetyki Szczegółowej KUL prowadzi badania wśród młodzieży. Ankieta jest **całkowicie anonimowa**. Uzyskane informacje będą służyć celom naukowym. **Alumn Igor Hubacz zbiera materiały do pracy magisterskiej**. Proszę o szczere wypowiedzi. Odpowiedź należy zaznaczyć krzyżykiem, można również inną dowolną formą np. zakreślając właściwą odpowiedź.

Czy brałeś już udział w takim badaniu ankietowym? Tak ☐ Nie ☐

Płeć: Mężczyzna ☐ Kobieta ☐

Miejscowość zamieszkania: ☐ wieś ☐ miasto do 20 ☐ do 50 ☐ powyżej 50 tys.

Czy wiesz kim był Józef Ślipy i oraz czy znasz jakieś fakty z jego życia?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy wiesz kim był Metropolita Andrzej Szeptycki oraz czy znasz jakieś fakty z jego życia?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy wiesz kim był błogosławiony Emilian Kowcz oraz czy znasz jakieś fakty z jego życia?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy w życiu kierujesz się wiarą?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy rozmawiałeś z inną młodzieżą o wierze?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz dobrze Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Grekokatolickiej Sarepta?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy wiesz co to jest i z czego się składa ikonostas?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy potrafisz wymienić elementy stroju liturgicznego?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy wiesz co to jest troparion i kontakion? (Тропар та Кондак)

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz któryś z 8 tonów? (гласів)

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz historię Kościoła Greckokatolickiego?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy brałeś kiedyś udział i wiesz czym są Nieszpory? (Вечірня)

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy znasz na pamięć jakieś „kanony”?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy słyszałeś o Światowych Dniach Młodzieży?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy jesteś zaangażowany na co dzień w życie parafii?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy jesteś zadowolony z kontaktów z młodzieżą rzymskokatolicką?

1- Zdecydowanie nie	2 – raczej nie	3 – ani tak ani nie	4 – raczej tak	5 – zdecydowanie tak
---------------------	----------------	---------------------	----------------	----------------------

Czy działasz w organizacjach charytatywnych (wymień w jakich, świeckie i kościelne)?

Tak ☐ Nie ☐

Jeśli tak to wymień w jakich

.....

Czy jesteś?

Głęboko wierzący ☐

Wierzący ☐

Obojętny ☐

Niewierzący ☐

Jak często się modlisz?

Codziennie ☐

Kilka razy w tygodniu ☐

Rzadko ☐

Nie modłę się ☐

Jak często uczestniczysz we Mszy św.

W każdą niedzielę i święta ☐

Często, ale nie w każdą niedzielę i święto ☐

Rzadko ☐

Wcale ☐

Załącznik nr 6.

Fotografie

Logo Stowarzyszenia Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej Sarepta

Sarepta 1987.

Sarepta 2014. Uczestnicy i opiekunowie I turnusu dla gimnazjalistów w Komańczy (7.07.-18.07.2013) przed cerkwią w Łopience.